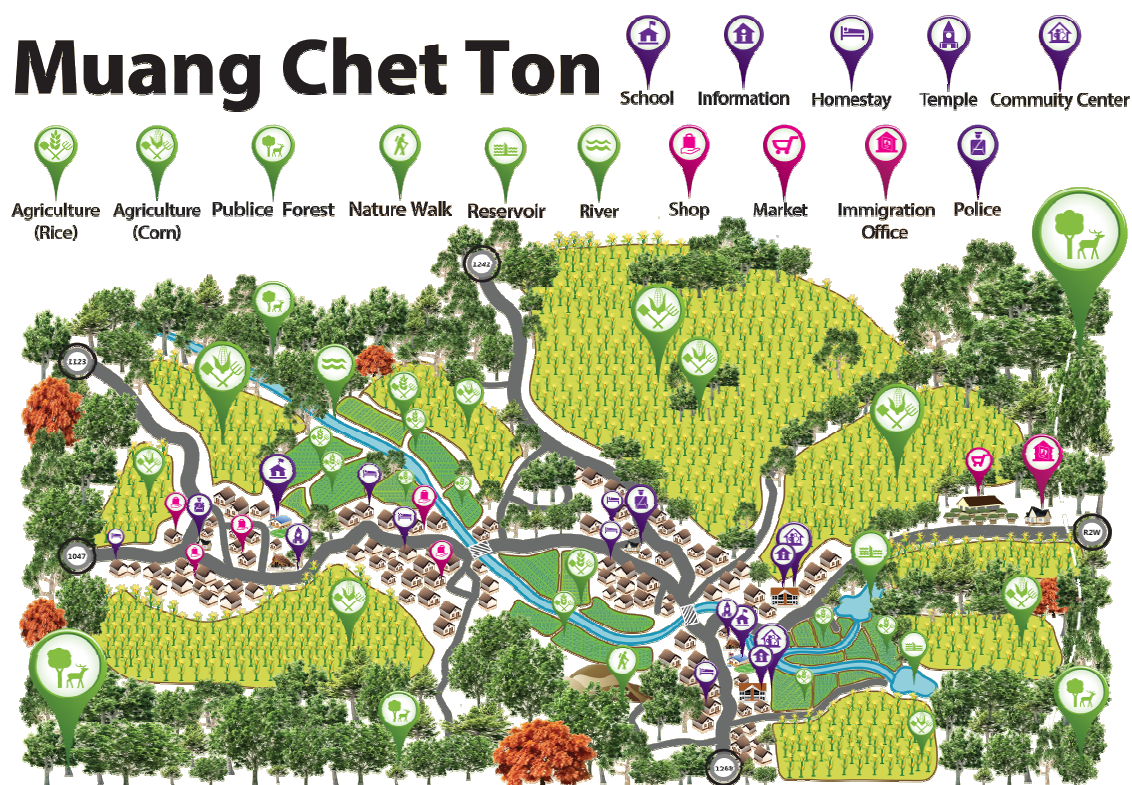

ตารางที่ 8 แสดงองค์ประกอบการท่องเที่ยวของตำบลม่วงเจ็ดต้น (ตลาดการค้าชายแดนญู่)

ชุมชน (ชาติพันธุ์)	องค์ประกอบทางการท่องเที่ยว					
	กิจกรรม	สิ่งดึงดูดใจ	การเข้าถึง	ที่พัก	สิ่งอำนวยความสะดวก	ความคิดเห็น
ตำบล ม่วงเจ็ดต้น	- ยังไม่พบกิจกรรมการท่องเที่ยวที่ชัดเจน	- ตลาดการค้าชายแดนไทย-ลาว - ธรรมชาติสวยงาม - เชื่อมโยงกับเมืองปาก ลาย ส า ธ า ร ณ รั ฐ ประชาธิปไตยประชาชน ลาว ซึ่งอยู่ห่างออกไป ประมาณ 30 กม.	- เข้า ถึง ได้ โดยสะดวกทุก ฤดูกาล	- มีที่พักแบบเกสต์ เฮ้าส์ 10 แห่ง	- มีไฟฟ้าสายส่ง (แต่ยัง พบปัญหาไฟฟ้าดับเป็น ประจำ)	

ภาพที่ 22 แสดงแผนที่และข้อมูลทางการท่องเที่ยวของชุมชนม่วงเจ็ดต้น(ด้านภูตู่) อ.บ้านโคก
จ.อุดรดิตถ์

4) ห้วยโก๋น (ด้านพรมแดนห้วยโก๋น ต.ห้วยโก๋น อ.เฉลิมพระเกียรติ จ.น่าน)

จากข้อมูลพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋น อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดน่าน (เมษายน, 2556) ระบุว่าตำบลห้วยโก๋นเป็นตำบลเล็กๆ ที่แวดล้อมด้วยขุนเขาน้อยใหญ่ มีผู้คนหลายชนเผ่าได้แก่ ไทลื้อ ลัวะ ขมุ เหาะ ด้วยมีทรัพยากรทางธรรมชาติอันอุดมสมบูรณ์ จึงเป็นจุดหมายหนึ่งสำหรับนักท่องเที่ยวซึ่งนิยมในวิถีชุมชนที่เรียบง่ายและธรรมชาติอันสวยงาม ในอดีตตำบลห้วยโก๋น มีความสัมพันธ์กับเมืองเงิน แขวงไซยะบุรีของดินแดนล้านช้างหรือลาว มีผู้คนเคลื่อนย้ายไปมาหาสู่กัน ส่งผลให้ตำบลห้วยโก๋น อำเภอเฉลิมพระเกียรติ มีผู้คนหลากหลายเผ่าพันธุ์ ตั้งถิ่นฐานอาศัยอยู่ทั้งในที่ราบและบนภูเขา สืบลูกสืบหลานมาจนถึงปัจจุบัน ในสมัยที่ประเทศไทยตกอยู่ในภาวะความขัดแย้งทางอุดมการณ์ทางการเมือง โดยแบ่งแยกเป็นฝ่ายรัฐบาลและฝ่ายคอมมิวนิสต์ พรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทยได้เข้ามาในพื้นที่ตำบลห้วยโก๋น อำเภอเฉลิมพระเกียรติ และได้กลายเป็นฐานที่มั่นสำคัญของพรรคคอมมิวนิสต์ในเขตภาคเหนือ ด้วยมีชัยภูมิเหมาะสมจึงกลายเป็นจุดยุทธศาสตร์สำคัญทางทหาร จนกระทั่งความรุนแรงประทุมีการต่อสู้ปะทะกันเสียเลือดเสียเนื้อมากมาย ถนนหลายสายในตำบลห้วยโก๋น อำเภอเฉลิมพระเกียรติ กลายเป็นเส้นทางยุทธศาสตร์ที่ยังมีเรื่องเล่าขานมาจนถึงปัจจุบัน ตำบลห้วยโก๋นเป็นตำบลที่อยู่ติดชายแดนไทยกับประเทศลาว เป็นเขตพื้นที่สูงของจังหวัดมี

เทือกเขาหลวงพระบางเป็นพรมแดนธรรมชาติ มีถนนบนภูเขาที่สูงเสียดฟ้าจนได้ชื่อว่า “ถนนลอยฟ้า” สามารถมองเห็นทัศนียภาพที่สวยงามสองข้างทาง จะพบทะเลหมอกในช่วงฤดูหนาว

นอกจากนี้ยังพบอีกว่าอำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดน่าน ได้รับการประกาศจัดตั้งให้เป็นอำเภอกรณีพิเศษ โดยไม่ผ่านการเป็นกิ่งอำเภอก่อนเมื่อวันที่ 5 ธันวาคม พ.ศ. 2539 เพื่อเป็นการเทิดพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเนื่องในวโรกาสฉลองสิริราชสมบัติครบ 50 ปี ตามประกาศในราชกิจจานุเบกษา ฉบับที่ 113 ตอนที่ 62 ก หน้า 1 ลงวันที่ 20 พฤศจิกายน 2539 โดยแยกตำบลห้วยโก๋น ออกจากอำเภอทุ่งช้าง และตำบลขุนน่านออกจากอำเภอบ่อเกลือ มารวมกันเป็นอำเภอเฉลิมพระเกียรติ ซึ่งประกาศจัดตั้งพร้อมกัน 5 จังหวัด ทั่วประเทศ คือ จังหวัดนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา จังหวัดบุรีรัมย์ จังหวัดสระบุรี และจังหวัดน่าน อำเภอเฉลิมพระเกียรติ ตั้งอยู่ทางทิศเหนือของจังหวัดน่าน เป็นตำบลที่มีชายแดนติดต่อกับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ยาวประมาณ 98 กิโลเมตร ซึ่งส่วนใหญ่ชายแดนที่ติดต่อกันจะเป็นป่าเขา สำหรับตำบลห้วยโก๋นนั้นอยู่ห่างจากอำเภอเมืองน่าน 141 กิโลเมตร สภาพภูมิประเทศเป็นภูเขาสูงชันคิดเป็นร้อยละ 90 ของพื้นที่ทั้งหมด มีพื้นที่ราบเพียงเล็กน้อย มีแม่น้ำน่านไหลผ่านสามหมู่บ้านระยะทางประมาณ 12 กิโลเมตร และทุกหมู่บ้านจะมีลำห้วยประจำหมู่บ้านทำให้มีน้ำอุปโภคบริโภคอยู่ในเกณฑ์พอใช้ ส่วนสภาพดินฟ้าอากาศโดยทั่วไปอยู่ในเกณฑ์ที่ดี มีฝนตกตามฤดูกาล ซึ่งจากลักษณะภูมิประเทศที่มีเขาสูงทำให้ฤดูหนาวอากาศจะหนาวมาก มีฤดูหนาวประมาณ 4 เดือน ฤดูฝนประมาณ 5 เดือน ฤดูร้อนประมาณ 3 เดือน อุณหภูมิสูงสุดในเดือนเมษายนเฉลี่ย 39 องศาเซลเซียส อุณหภูมิต่ำสุดในเดือนธันวาคมเฉลี่ย 9 องศาเซลเซียส ปริมาณน้ำฝนสูงสุดในช่วงเดือนกรกฎาคมเฉลี่ย 355 มิลลิเมตร และต่ำสุดในเดือนกุมภาพันธ์เฉลี่ย 1 มิลลิเมตร จำนวนฝนตกเฉลี่ย 150 วันต่อปี ช่วงที่ฝนตกหนักที่สุดในเดือนกรกฎาคม-ตุลาคม ในตำบลห้วยโก๋นประกอบด้วยมี 7 หมู่บ้าน ได้แก่ หมู่ที่ 1 บ้านห้วยโก๋น หมู่ที่ 2 บ้านสบปิ่น หมู่ที่ 3 บ้านห้วยดง หมู่ที่ 4 บ้านปิ่น หมู่ที่ 5 บ้านปางทก หมู่ที่ 6 บ้านใหม่ไชยธรรตน์ หมู่ที่ 7 บ้านห้วยทรายขาว ซึ่งแต่ละหมู่บ้านมีระยะทางห่างไกลกัน ถ้าเป็นช่วงฤดูฝนฝนจะตกหนักทำให้เกิดน้ำป่าไหลหลาก ดินสไลด์และโคลนถล่มเข้ามาในพื้นที่ ถนนขาด จึงไม่สามารถเดินทางในพื้นที่ได้โดยสะดวก ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพการเกษตร ถือครองที่ดินและสิทธิในที่ทำกิน โดยมากไม่มีเอกสารสิทธิในที่ทำกินเพราะเป็นที่ป่าสงวนแห่งชาติ และเขตอุทยาน รายได้ของประชากรส่วนใหญ่มาจากการเกษตรกรรม เช่น การปลูกข้าว ข้าวโพด ทำสวนผลไม้ โดยเกษตรกรส่วนใหญ่จะมุ่งผลิตเพื่อจำหน่ายผลผลิตโดยตรงไม่มุ่งเน้นการแปรรูปผล ร่วมกับการเลี้ยงสัตว์ เช่น โค กระบือ ไก่ แพะ และสุกร จะเลี้ยงไว้เพื่อขายและนำเนื้อมาบริโภคในครัวเรือน และมีการรวมกลุ่มประกอบอาชีพ เช่น กลุ่มผู้เลี้ยงโค กลุ่มผู้ทำสมุนไพร กลุ่มทอผ้าไทยลื้อ กลุ่มทำลูกตาวเชื่อม กลุ่มทำหน่อไม้ปิ้ง กลุ่มทำไม้กวาด กลุ่มตีเหล็ก กลุ่มจักสาน กลุ่มเลี้ยงกบ กลุ่มทำเฟอร์นิเจอร์จากไม้ไผ่ เป็นต้น และในส่วนของสำหรับทรัพยากรการท่องเที่ยวที่สำคัญของตำบลห้วยโก๋นประกอบด้วย

1) น้ำตกวังเปียน เป็นน้ำตกที่อยู่ในเขตหน่วยพิทักษ์อุทยานแห่งชาติดอยภูคาที่ 1 (ห้วยโก๋น) บริเวณบ้านห้วยทรายขาว เป็นน้ำตกที่มีขนาดใหญ่ สายน้ำตกจะไหลลดหลั่นเกิดเป็นหินปูนที่สวยงามดูคล้ายบันได แต่ละชั้นจะสวยงามแตกต่างกันไป บริเวณธารน้ำตกเต็มไปด้วยป่าหวาย ป่ากล้วย และพรรณไม้นานาพรรณ การชมน้ำตกสามารถเดินจากบริเวณล่างสุด ผ่านกระแสน้ำที่ตกลงมาไปตามชั้นของเส้นทางน้ำตกจนถึงชั้นบนสุด จะพบถ้ำบนยอดเขาขนาดใหญ่ซึ่งมีน้ำไหลออกมาจากปากถ้ำดังกล่าว แล้วไหลลงสู่ชั้นต่างๆ ของน้ำตก จนถึงชั้นล่างสุดลงสู่แม่น้ำน่าน สภาพบรรยากาศโดยรอบจะร่มรื่นสวยงาม เขียวขจี มีหาดทรายและแอ่งน้ำขนาดใหญ่ เหมาะแก่การเล่นน้ำ และพักผ่อนท่ามกลางธรรมชาติอย่างแท้จริง สามารถเดินทางมาท่องเที่ยวได้ตลอดทั้งปี โดยในฤดูฝนจะมีปริมาณน้ำมากและแม่น้ำน่านจะมีสีขุ่นแดงการเดินทางไปตามทางหลวงหมายเลข 1080 ถนนสายน่าน-ทุ่งช้าง ประมาณ 130 กิโลเมตร ถึงห้วยโก๋นต่อด้วยทางหลวงหมายเลข 1081 อีกประมาณ 7 กิโลเมตร สังเกตเห็นป้ายบอกแยกทางขวามือ ไปตามถนนลูกรังประมาณ 4 กิโลเมตร เส้นทางจะคดเคี้ยว ชรุขระ ควรใช้รถยนต์ที่มีสภาพดี ถึงที่พักรถต้องเดินทางต่อด้วยเท้าอีกประมาณ 2 กิโลเมตร

2) จุดผ่านแดนถาวรบ้านห้วยโก๋น หรือ ด่านพรมแดนห้วยโก๋น - น้ำเงิน เป็นจุดผ่านแดนระหว่างประเทศไทยและสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ตั้งอยู่ที่หมู่ที่ 1 ตำบลห้วยโก๋น แรกเริ่มจัดตั้งเป็นจุดผ่านแดนถาวรตามประกาศกระทรวงมหาดไทย ลงวันที่ 9 สิงหาคม พ.ศ. 2537 โดยมีพิธีเปิดอย่างเป็นทางการเมื่อวันที่ 20 พฤศจิกายน พ.ศ. 2537 ซึ่งในขณะนั้นด่านห้วยโก๋น มีฐานะเป็นด่านสากล แต่ด่านเมืองเงิน แขวงไชยบุรี เป็นด่านในระดับท้องถิ่น จึงมีปัญหาในการเข้าออกผ่านแดนของชาวต่างชาติ ต่อมาในปี พ.ศ. 2546 องค์การบริหารส่วนจังหวัดน่านได้ทำการก่อสร้างอาคารร้านค้า ถนน ตลาดการค้าชายแดนไทย-ลาว และชุมประตูด้วยงบประมาณ 28 ล้านบาทเศษ บนพื้นที่ก่อสร้างประมาณ 19 ไร่ และในปีงบประมาณ 2550 องค์การบริหารส่วนจังหวัดน่านได้จัดสรรงบประมาณจากจังหวัดน่าน ก่อสร้างอาคารและระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการเพิ่มเติมอีกประมาณ 10 ล้านบาท โดยมีองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋นเป็นหน่วยงานรับผิดชอบดูแล และเมื่อวันที่ 21 ธันวาคม พ.ศ. 2551 ได้รับการยกระดับเป็นด่านสากล ห้วยโก๋น-น้ำเงิน จนถึงปัจจุบัน โดยเปิดทำการทุกวัน ตั้งแต่เวลา 08.00 – 20.00 น. นอกจากนี้ในทุกวันเสาร์เวลา 08.00 – 12.00 น. จะมีการซื้อขายแลกเปลี่ยนสินค้าระหว่างประชาชนชาวไทยกับประชาชนชาวลาว การเดินทางใช้ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 1080 ระยะทางประมาณ 140 กิโลเมตร จากตัวจังหวัดน่าน นอกจากนี้ยังสามารถเดินทางไปยังเมืองสำคัญทางภาคเหนือของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวได้ เช่น เมืองไชยบุรี แขวงไชยบุรี ตามทางหลวงหมายเลข 4 ระยะทางประมาณ 130 กิโลเมตร เมืองหลวงพระบาง แขวงหลวงพระบาง ระยะทางประมาณ 230 กิโลเมตร และเมืองโขย แขวงอุดมไซ ตามทางหลวงหมายเลข 2W ระยะทางประมาณ 200 กิโลเมตร สินค้าที่ซื้อขายแลกเปลี่ยนจากประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ที่สำคัญ ได้แก่ สินค้า

ด้านการเกษตร ข้าว พืชผัก หอม กระเทียม และของป่า ส่วนสินค้าจากประเทศไทย ที่สำคัญได้แก่ สิ่งของเครื่องใช้ เสื้อผ้า เครื่องใช้ไฟฟ้า และน้ำมันเชื้อเพลิง เนื่องจากด่านสากลห้วยโก๋น-น้ำเงิน มีความสำคัญในส่วนของการเป็นประตูการค้าและการทำธุรกิจที่สำคัญในการค้าขาย การแลกเปลี่ยน สินค้า การท่องเที่ยว และการติดต่อประสานงานระหว่างประเทศ ดังนั้นจึงได้มีโครงการพัฒนา เส้นทางคมนาคมจากเมืองเงิน แขวงไชยะบุรี ถึงเมืองปากแบ่ง แขวงอุดมไซ ระยะทาง 53 กิโลเมตร งบประมาณ 840 ล้านบาท โดยก่อสร้างแล้วเสร็จในปี พ.ศ. 2553 จากความช่วยเหลือจากรัฐบาลไทย นอกจากด่านถาวรห้วยโก๋น-น้ำเงินแล้ว ช่องกุดจี่ จังหวัดอุดรธานี ก็ได้ยกฐานะขึ้นเป็นด่านถาวร นับเป็นด่านที่ 2 ที่ไทยยกระดับขึ้นซึ่งติดต่อกับแขวงไชยะบุรี สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

3) อนุสรณ์สถาน 17 ทหารกล้า เดิมเคยเป็นฐานปฏิบัติการของกองพันทหารราบที่ 3 ในบริเวณฐานปฏิบัติการยังคงรักษาสภาพเดิมไว้เพื่อให้อนุชนรุ่นหลังได้ศึกษา มีสนามเพลาะ แนวกันระเบิด คลังอาวุธ จุดที่ทหารไทยเสียชีวิตในบริเวณเดียวกับยุทธภูมียังมีฐานสู้รบเหล่าผู้กล้าฐานทหารเก่าที่บ้านห้วยโก๋น เป็นสมรภูมิการสู้รบในอดีต เมื่อวันที่ 9 เมษายน 2518 ผู้ก่อการคอมมิวนิสต์ (ผกค.) ได้เข้าโจมตี ทำให้ทหารในสังกัดทหารราบที่ 21 รักษาพระองค์ ที่ปฏิบัติหน้าที่ ณ ฐานแห่งนี้ 69 นาย เสียชีวิต 17 นาย ฝ่าย ผกค.บาดเจ็บล้มตายเป็นจำนวนมาก ฝ่ายทหารสามารถรักษาฐานปฏิบัติการแห่งนี้ไว้ได้ ปัจจุบันได้ปรับปรุงเป็นสถานที่ท่องเที่ยว มีอนุสรณ์สถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์การต่อสู้ของลัทธิการปกครองที่แตกต่างกัน ภายในฐานยังมีบริการบ้านพักแก่นักท่องเที่ยวติดต่อได้ที่กองพันทหารราบที่ 15 หรือ หน่วยเฉพาะกิจทหารพรานอุ้มผาง ค่ายสุริยะพงษ์

ตารางที่ 9 แสดงองค์ประกอบการท่องเที่ยวของตำบลห้วยโก๋น (ตลาดการค้าชายแดนห้วยโก๋น)

ชุมชน (ชาติพันธุ์)	องค์ประกอบทางการท่องเที่ยว					
	กิจกรรม	สิ่งดึงดูดใจ	การเข้าถึง	ที่พัก	สิ่งอำนวยความสะดวก	ความคิดเห็น
ตำบล ห้วยโก๋น	ยังไม่พบกิจกรรมการท่องเที่ยวที่ชัดเจน	- ตลาดการค้าชายแดนไทย-ลาว - ธรรมชาติสวยงาม - เชื่อมโยงกับเมืองเงิน แขวงไซยะบุรี	- เข้าถึงได้โดยสะดวกทุกฤดูกาล	- มีที่พักแบบรีสอร์ทประมาณ3แห่ง	- มีไฟฟ้า - คลื่นโทรศัพท์ระบบ 3G	ประสบปัญหาชุมชนตั้งอยู่ในเขตอุทยานไม่สามารถลงทุนพัฒนาการท่องเที่ยวได้

ภาพที่ 23 แสดงแผนที่และข้อมูลทางการท่องเที่ยวของชุมชนห้วยโก๋น(ด่านห้วยโก๋น) อ.เฉลิมพระเกียรติ จ.น่าน

4.2 ผลการวิเคราะห์ภาพลักษณ์และกลยุทธ์การท่องเที่ยวชุมชนในประเทศไทยและประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

4.2.1 ภาพลักษณ์และศักยภาพการท่องเที่ยวชุมชนในประเทศไทยและประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

คณะผู้วิจัยได้ทำการเปรียบเทียบจากผลการสำรวจเบื้องต้น (Preliminary Survey) ดังที่กล่าวไปในหัวข้อที่ 4.1 หลังจากลงพื้นที่วิจัยซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวชุมชนในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว จำนวน 4 แขวง ๆ ละ 3 ชุมชน และแหล่งท่องเที่ยวชุมชนในประเทศไทย จำนวน 4 จังหวัดๆ ละ 1 ชุมชน เมื่อใช้เกณฑ์องค์ประกอบทางการท่องเที่ยว ซึ่งประกอบด้วย จุดดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว การเข้าถึง ที่พัก สิ่งอำนวยความสะดวก และกิจกรรมการท่องเที่ยว รวมถึงศักยภาพการท่องเที่ยว โดยใช้องค์ประกอบในด้านความหลากหลายทางการท่องเที่ยว โครงสร้างพื้นฐานรองรับการท่องเที่ยวการตลาด แรงจูงใจในการพัฒนาการท่องเที่ยว การท่องเที่ยวกับการขจัดความยากจน มาพิจารณาร่วมกับผลการลงพื้นที่จริง เพื่อพิจารณาถึงภาพรวมของภาพลักษณ์ทางการท่องเที่ยวซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ระดับ คือ ภาพลักษณ์ทางการท่องเที่ยวชุมชนที่อยู่ในเกณฑ์ดี ปานกลาง และพอใช้ ดังแสดงในตารางที่ 10 และตารางที่ 11

ตารางที่ 10 แสดงภาพลักษณ์การท่องเที่ยวชุมชนในประเทศไทยและสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

องค์ประกอบ	ประเทศไทย				สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว			
	ทำขึ้นทอง (เชียงราย)	ฮวก (พะเยา)	ห้วยโก๋น (น่าน)	ภูตู (อุดรดิตถ์)	หลวงพระ บาง	อุดมไซ	หลวงน้ำทา	บ่อแก้ว
จุดดึงดูด	★★★★	★★	★	★	★★★★	★★	★★★★	★★
การเข้าถึง	★★★★	★★★★	★★	★★	★★★★	★★	★★★★	★★
ที่พัก	★★★★	★★	★	★	★★★★	★★	★★★★	★★
สิ่งอำนวยความสะดวก	★★★★	★	★	★	★★★★	★	★★	★★
กิจกรรม ท่องเที่ยว	★★★★	★	★	★	★★★★	★★	★★★★	★
ภาพรวม	อยู่ใน เกณฑ์ดี	อยู่ใน เกณฑ์ ปานกลาง	อยู่ใน เกณฑ์ ต่ำ	อยู่ใน เกณฑ์ ต่ำ	อยู่ใน เกณฑ์ดี	อยู่ใน เกณฑ์ ปานกลาง	อยู่ใน เกณฑ์ดี	อยู่ในเกณฑ์ ปานกลาง

หมายเหตุ ★★★★★ = ดี

★★★★ = ปานกลาง

★ = ต่ำ

จากตารางที่ 10 แสดงให้เห็นถึงภาพลักษณ์การท่องเที่ยวในประเทศไทยและสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ซึ่งคณะผู้วิจัยทำการสำรวจและประเมินจากเกณฑ์ด้านองค์ประกอบทางการท่องเที่ยว 5 ด้านอธิบายได้ดังนี้ (1) ด้านจุดดึงดูดใจทางการท่องเที่ยวในชุมชนของประเทศไทยพบว่าบ้านท่าชันทองอยู่ในเกณฑ์ดี รองลงมาคือชุมชนบ้านฮวกอยู่ในระดับปานกลาง สำหรับชุมชนห้วยโก๋น และตลาดการค้าชายแดนภูดู่อยู่ในระดับต่ำ ในขณะที่ชุมชนแหล่งท่องเที่ยวของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ในแขวงหลวงพระบางและหลวงน้ำทาอยู่ในเกณฑ์ดี ส่วนแขวงอุดมไซและบ่อแก้วอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง (2) ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวชุมชนของประเทศไทย ชุมชนบ้านท่าชันทองอยู่ในเกณฑ์ดี ชุมชนบ้านฮวก อยู่ในเกณฑ์ปานกลาง ชุมชนห้วยโก๋นและภูดู่อยู่ในเกณฑ์ต่ำ สำหรับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว แขวงหลวงพระบาง และหลวงน้ำทาอยู่ในเกณฑ์ดี ส่วนแขวงอุดมไซและบ่อแก้วอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง (3) ด้านที่พักในแหล่งท่องเที่ยวชุมชนของประเทศไทย ชุมชนบ้านท่าชันทองและชุมชนบ้านฮวก อยู่ในเกณฑ์ดี ชุมชนห้วยโก๋นและภูดู่อยู่ในเกณฑ์ปานกลาง สำหรับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว แขวงหลวงพระบาง และหลวงน้ำทาอยู่ในเกณฑ์ดี ส่วนแขวงอุดมไซและบ่อแก้วอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง (4) สิ่งอำนวยความสะดวกแหล่งท่องเที่ยวชุมชนของประเทศไทยพบว่า ชุมชนบ้านท่าชันทองอยู่ในเกณฑ์ดี ชุมชนบ้านฮวก ชุมชนห้วยโก๋นและภูดู่อยู่ในเกณฑ์ต่ำ สำหรับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว แขวงหลวงพระบางอยู่ในเกณฑ์ดี แขวงหลวงน้ำทา และแขวงบ่อแก้วอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง และแขวงอุดมไซอยู่ในเกณฑ์ต่ำ (5) กิจกรรมการท่องเที่ยวชุมชนของประเทศไทย พบว่าชุมชนบ้านท่าชันทองเท่านั้นที่อยู่ในเกณฑ์ดี ส่วนชุมชนบ้านฮวก ชุมชนห้วยโก๋นและภูดู่อยู่ในเกณฑ์ต่ำ สำหรับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว แขวงหลวงพระบางและแขวงหลวงน้ำทาอยู่ในเกณฑ์ดี แขวงอุดมไซอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง ในขณะที่แขวงบ่อแก้วอยู่ในเกณฑ์ต่ำ ทั้งนี้ภาพรวมภาพลักษณ์ทางการท่องเที่ยวชุมชนของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวอยู่ในเกณฑ์ดีมากกว่าประเทศไทยในทุกองค์ประกอบ

ในระดับปานกลาง สำหรับชุมชนห้วยโก๋นและตลาดการค้าชายแดนญาดู่อยู่ในระดับต่ำ ในขณะที่ชุมชนแหล่งท่องเที่ยวของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ในแขวงหลวงพระบางและหลวงน้ำทาอยู่ในเกณฑ์ดี ส่วนแขวงอุดมไซและบ่อแก้วอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง (4) แรงจูงใจในการพัฒนาของแหล่งท่องเที่ยวชุมชน ในส่วนประเทศไทยนั้น บ้านท่าคันทองอยู่ในเกณฑ์ดี รองลงมาคือชุมชนบ้านฮวกอยู่ในระดับปานกลาง สำหรับชุมชนห้วยโก๋นและตลาดการค้าชายแดนญาดู่อยู่ในระดับต่ำ ในขณะที่ชุมชนแหล่งท่องเที่ยวของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ในแขวงหลวงพระบางและหลวงน้ำทาอยู่ในเกณฑ์ดี ส่วนแขวงอุดมไซและบ่อแก้วอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง และ (5) ด้านการจัดความยากจนของแหล่งท่องเที่ยวชุมชน ในประเทศไทยพบว่าบ้านท่าคันทองอยู่ในเกณฑ์ดี รองลงมาคือชุมชนบ้านฮวกอยู่ในระดับปานกลาง สำหรับชุมชนห้วยโก๋นและตลาดการค้าชายแดนญาดู่อยู่ในระดับต่ำ ในขณะที่ชุมชนแหล่งท่องเที่ยวของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ในแขวงหลวงพระบางและหลวงน้ำทาอยู่ในเกณฑ์ดี ส่วนแขวงอุดมไซและบ่อแก้วอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง ในการนี้ภาพรวมของศักยภาพการท่องเที่ยวของทั้งสองประเทศ พบว่าแหล่งท่องเที่ยวชุมชนของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวอยู่ในเกณฑ์ระดับดีสูงกว่าแหล่งท่องเที่ยวชุมชนในประเทศไทยในทุกองค์ประกอบ

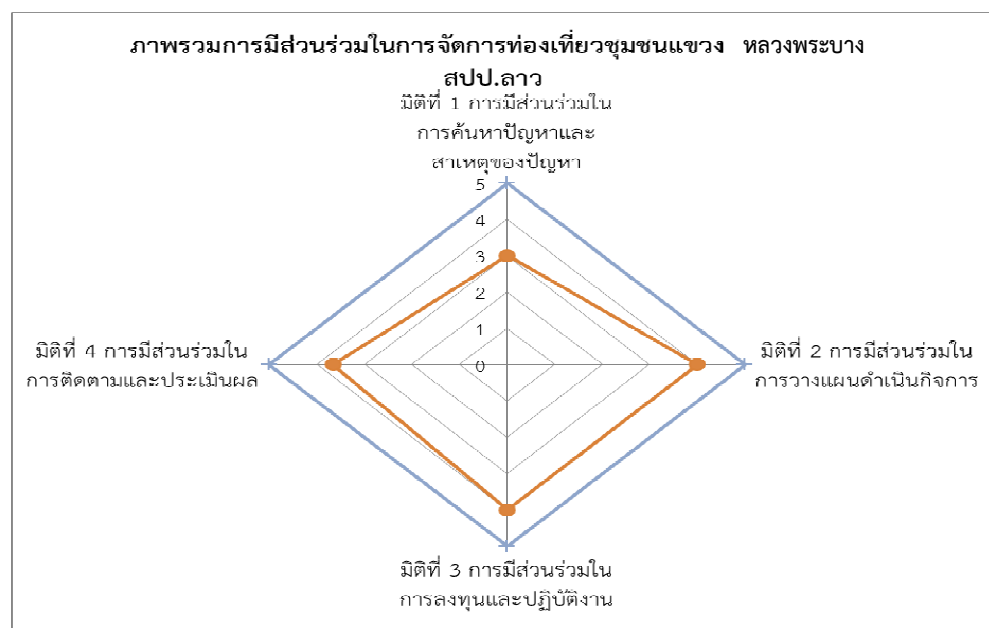
จากตารางที่ 10 และตารางที่ 11 แสดงให้เห็นได้อย่างชัดเจนว่าแหล่งท่องเที่ยวชุมชนของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวมีภาพลักษณ์และศักยภาพด้านการท่องเที่ยวสูงกว่าแหล่งท่องเที่ยวชุมชนของประเทศไทย โดยชุมชนท่องเที่ยวในแขวงหลวงพระบางอยู่ในเกณฑ์ดีทุกองค์ประกอบ รองลงมาคือแขวงหลวงน้ำทาที่ภาพรวมอยู่ในเกณฑ์ดี มีเพียงสิ่งอำนวยความสะดวกที่อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนแขวงอุดมไซภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีเพียงสิ่งอำนวยความสะดวกที่อยู่ในเกณฑ์ต่ำ และแขวงบ่อแก้วอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง มีกิจกรรมการท่องเที่ยวอยู่ในเกณฑ์ต่ำ ในขณะที่ชุมชนแหล่งท่องเที่ยวของประเทศไทยที่ทำการวิจัยในครั้งนี้นั้นพบว่าบ้านท่าคันทองมีภาพลักษณ์และศักยภาพการท่องเที่ยวอยู่ในเกณฑ์ดีทุกด้าน บ้านฮวกอยู่ในระดับปานกลาง มีสิ่งอำนวยความสะดวกและกิจกรรมการท่องเที่ยวอยู่ในระดับต่ำ นอกจากนี้ยังพบว่าชุมชนบ้านห้วยโก๋นและญาดู่ซึ่งเป็นจุดผ่านแดนที่สำคัญทั้ง 2 แห่ง มีภาพลักษณ์และศักยภาพด้านการท่องเที่ยวอยู่ในเกณฑ์ต่ำ มีเพียงการเข้าถึงและโครงสร้างพื้นฐานที่อยู่ในระดับปานกลาง (อาจเป็นไปได้เพียงทางผ่านเท่านั้น)

4.2.2 ผลการวิเคราะห์กระบวนการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการวางตำแหน่งและศักยภาพการท่องเที่ยวชุมชนในประเทศไทยและประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

การวิจัยในครั้งนี้มุ่งให้ความสำคัญกับประเด็นการมีส่วนร่วมกับการพัฒนาการท่องเที่ยวซึ่งต้องอาศัยการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่าย เช่น ภาครัฐ ภาคเอกชน ชุมชน ซึ่งจุดเด่นของการมีส่วนร่วม คือ การพยายามประสานประโยชน์ที่เหมาะสมของทุกฝ่าย กล่าวคือ ผู้ประกอบการการท่องเที่ยวในชุมชน (ซึ่งส่วนใหญ่เป็นประชาชนกลุ่มหนึ่งในชุมชน และ/หรือผู้ประกอบการที่เข้ามาดำเนินการในชุมชน) ได้ผลตอบแทนในการประกอบการที่สามารถสร้างจุดเด่นให้แตกต่างจากผู้ประกอบการอื่น ในขณะที่ประชาชนทั่วไปในชุมชนซึ่งมีบทบาทในการช่วยดึงดูดนักท่องเที่ยวก็ได้ส่วนแบ่งในผลตอบแทนนั้นด้วย ด้วยเหตุนี้คณะวิจัยจึงได้วิเคราะห์การมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวชุมชนในพื้นที่วิจัยก่อนที่จะวางตำแหน่งทางการท่องเที่ยวตลอดจนการกำหนดกลยุทธ์การพัฒนาการท่องเที่ยว ซึ่งการรวบรวมข้อมูล คณะผู้วิจัยได้ออกแบบเครื่องมือศึกษาระดับการมีส่วนร่วมเป็นแบบสอบถาม จากนั้นจึงได้ส่งให้ทางการสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวพิจารณาตรวจสอบ และทำการนัดหมายรวบรวมข้อมูลจากชุมชนพื้นที่วิจัยพร้อมกับการจัดสนทนากลุ่ม (Focus Group) โดยมีเจ้าหน้าที่แผนกการท่องเที่ยวในแต่ละแขวงเป็นผู้ช่วยในการนัดหมายวันเวลา และประสานความร่วมมือตลอดจนการแปลภาษาจากภาษาไทยเป็นภาษาลาว ดำเนินการรวบรวมข้อมูลโดยแจกแบบสอบถามให้กับประชาชนในแต่ละชุมชน ซึ่งมีประชาชนเข้าร่วมสนทนากลุ่มและตอบแบบสอบถามโดยเฉลี่ยชุมชนละ 20 คน ตามความสะดวกของประชาชนในแต่ละชุมชนที่ลงพื้นที่ดำเนินการวิจัย ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามแสดงได้ดังต่อไปนี้

1) กระบวนการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการวางตำแหน่งและศักยภาพการท่องเที่ยวชุมชนที่ดำเนินการท่องเที่ยวแล้วใน สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวและ ประเทศไทย

1.1) แฉวงหลวงพระบาง

มิติ	การมีส่วนร่วม	ค่าเฉลี่ย	ความหมาย
มิติที่ 1	การมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา	3	ปานกลาง
มิติที่ 2	การมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินกิจการ	4	มาก
มิติที่ 3	การมีส่วนร่วมในการลงทุนและปฏิบัติงาน	4	มาก
มิติที่ 4	การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล	3.66	มาก

ตารางที่ 12 แสดงการมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหาในการจัดการท่องเที่ยวชุมชนแขวงหลวงพระบาง

1. การมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา

ปานกลาง

ระดับ 3

ประเด็นการมีส่วนร่วม	ชุมชนแหล่งท่องเที่ยว					
	บ้านผานม		บ้านช่างฆ้อง		บ้านป่าขาม	
	เฉลี่ย	ระดับความคิดเห็น	เฉลี่ย	ระดับความคิดเห็น	เฉลี่ย	ระดับความคิดเห็น
1.1 ท่านได้รับรู้เรื่องหลักการจัดการท่องเที่ยวชุมชน	33.33	มากที่สุด	34.78	ปานกลาง	39.13	ปานกลาง
1.2 ท่านรับรู้เรื่องการวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการของชุมชนหรือไม่	55.56	ปานกลาง	52.17	ปานกลาง	52.17	ปานกลาง
1.3 ท่านตัดสินใจเข้าร่วมเพื่อการจัดการท่องเที่ยวชุมชน	40.74	มาก	39.13	ปานกลาง	34.78	ปานกลาง
1.4 ท่านมีส่วนร่วมในการพิจารณาสภาพพื้นที่ในการจัดกิจกรรมท่องเที่ยวชุมชน	62.96	ปานกลาง	52.17	ปานกลาง	56.52	ปานกลาง
1.5 ท่านมีส่วนร่วมในการพิจารณาความเป็นไปได้ต่อการจัดกิจกรรมท่องเที่ยวชุมชน	44.44	ปานกลาง	60.87	ปานกลาง	39.13	ปานกลาง
1.6 ท่านเคยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นด้านการท่องเที่ยวชุมชน	40.74	มากที่สุด	56.52	ปานกลาง	39.13	มาก
1.7 ท่านเคยพูดคุยแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารด้านการท่องเที่ยวชุมชน	40.74	มาก	43.48	ปานกลาง	47.83	ปานกลาง
1.8 ท่านเคยรับรู้ข้อมูลข่าวสารด้านการจัดการการท่องเที่ยวชุมชนจากสื่อภายในชุมชน	29.63	มากที่สุด	56.52	ปานกลาง	73.91	ปานกลาง
1.9 ท่านเคยรับรู้ข้อมูลข่าวสารด้านการจัดการการท่องเที่ยวชุมชนจากสื่อภายนอกชุมชน	59.26	ปานกลาง	52.17	ปานกลาง	60.87	ปานกลาง
1.10 ท่านรับรู้เรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวในชุมชน	55.56	มากที่สุด	56.52	ปานกลาง	34.78	มากที่สุด
ภาพรวม	55.56	ปานกลาง	50.43	ปานกลาง	50.54	ปานกลาง

จากตารางที่ 12 แสดงให้เห็นว่าการมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหาในการจัดการท่องเที่ยวชุมชนแขวงหลวงพระบาง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวนั้น ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางทั้ง 3 ชุมชน ทั้งนี้ในแต่ละประเด็นนั้นพบว่า (1) การรับรู้หลักการจัดการท่องเที่ยวชุมชน ชุมชนผานมมีระดับความคิดเห็นในระดับมากที่สุด ส่วนชุมชนช่างฆ้องและชุมชนป่าขาม อยู่ในระดับปานกลาง (2) การวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการของชุมชนอยู่ในระดับปานกลางทั้ง 3 ชุมชน (3) การตัดสินใจเข้าร่วมเพื่อการจัดการการท่องเที่ยวชุมชน ชุมชนผานมมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนชุมชนช่างฆ้องและชุมชนป่าขามอยู่ในระดับปานกลาง (4) การมีส่วนร่วมในการพิจารณาสภาพพื้นที่การจัดกิจกรรม อยู่ในระดับปานกลางทั้ง 3 ชุมชน (5) การพิจารณาความเป็นไปได้ต่อการจัดการท่องเที่ยวชุมชน อยู่ในระดับปานกลางทั้ง 3 ชุมชน (6) การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นด้านการท่องเที่ยวชุมชนบ้านผานมอยู่ในระดับมากที่สุด ชุมชนป่าขามอยู่ในระดับมากที่สุด และชุมชนช่างฆ้องอยู่ในระดับปานกลาง (7) การเคยพูดคุยแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารด้านการท่องเที่ยวชุมชนผานมมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนชุมชนช่างฆ้องและชุมชนป่าขามอยู่ในระดับปานกลาง (8) การเคยรับรู้ข้อมูลข่าวสารด้านการจัดการท่องเที่ยวชุมชนผานมมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนชุมชนช่างฆ้องและชุมชนป่าขามอยู่ในระดับปานกลาง (9) การเคยรับรู้ข้อมูลข่าวสารด้านการจัดการท่องเที่ยวชุมชนอยู่ในระดับปานกลางทั้ง 3 ชุมชน และ (10) การรับรู้เรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวชุมชน ชุมชนผานม และชุมชนป่าขามอยู่ในระดับมากที่สุด ในขณะที่ชุมชนช่างฆ้องอยู่ในระดับปานกลางตามลำดับ

ตารางที่ 13 แสดงการมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินกิจการท่องเที่ยวชุมชนแขวงหลวงพระบาง

2. การมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินกิจการ

มาก ระดับ 4

ประเด็นการมีส่วนร่วม	ชุมชนแหล่งท่องเที่ยว					
	บ้านผานม		บ้านช้างฮ้าง		บ้านป่าขาม	
	เฉลี่ย	ระดับความคิดเห็น	เฉลี่ย	ระดับความคิดเห็น	เฉลี่ย	ระดับความคิดเห็น
2.1 ชุมชนเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมการท่องเที่ยวชุมชน เช่น การนำเที่ยว การให้บริการต่างๆ	48.15	มาก	30.43	มากที่สุด	43.48	มาก
2.2 ท่านได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารและมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นต่อการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวชุมชนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจ	59.26	มากที่สุด	34.78	ปานกลาง	39.13	มาก
2.3 ท่านได้มีส่วนร่วมในการวางแผนจัดการหรือบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวในชุมชนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ยั่งยืน	37.04	มากที่สุด	34.78	น้อย	34.78	มากที่สุด
2.4 ชุมชนมีศักยภาพในการจัดการการท่องเที่ยวชุมชน	37.04	มาก	30.43	ปานกลาง	34.78	มากที่สุด
2.5 ท่านรับรู้ถึงการเตรียมตัวเพื่อทำกิจกรรมการท่องเที่ยวชุมชน	37.04	มากที่สุด	43.48	ปานกลาง	56.52	ปานกลาง
2.6 ท่านเคยรับฟังเรื่องราวด้านการท่องเที่ยวชุมชน	44.44	มาก	30.43	มาก	43.48	มาก
2.7 ท่านเคยสนับสนุนกิจกรรมท่องเที่ยวชุมชนที่สอดคล้องกับลักษณะของชุมชน	48.15	มากที่สุด	34.78	มากที่สุด	34.78	ปานกลาง
2.8 ท่านเคยร่วมประชุมจัดทำแผนการดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวชุมชน	37.04	มาก	56.52	ปานกลาง	39.13	มาก
2.9 ท่านเคยแนะนำและชักจูงผู้สนใจเข้าร่วมเครือข่ายความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวชุมชน	48.15	มาก	52.17	ปานกลาง	56.52	ปานกลาง
2.10 ท่านเคยจัดเตรียมแผนการดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวชุมชน	44.44	มาก	43.48	ปานกลาง	56.52	ปานกลาง
ภาพรวม	43.21	มาก	43.48	ปานกลาง	40	มาก

จากตารางที่ 13 แสดงให้เห็นว่าการมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินงานกิจกรรมท่องเที่ยวชุมชนแขวงหลวงพระบาง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ภาพรวมอยู่ในระดับมาก สำหรับรายละเอียดในแต่ละประเด็นของชุมชนแหล่งท่องเที่ยวทั้ง 3 แห่ง ประกอบด้วย (1) การเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมการท่องเที่ยว ชุมชนช่างฆ้อง อยู่ในระดับมากที่สุด ชุมชนผานมและชุมชนป่าขามอยู่ในระดับมาก (2) การได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารและมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น ชุมชนผานมอยู่ในระดับมากที่สุด ชุมชนป่าขามอยู่ในระดับมาก ชุมชนช่างฆ้องอยู่ในระดับปานกลาง (3) การได้มีส่วนร่วมในการวางแผนจัดการหรือบริหารจัดการท่องเที่ยว ชุมชนผานมและชุมชนป่าขามอยู่ในระดับมากที่สุด สำหรับชุมชนช่างฆ้องอยู่ในระดับน้อย (4) ชุมชนมีศักยภาพในการจัดการท่องเที่ยว ชุมชนป่าขามอยู่ระดับมากที่สุด ชุมชนผานมอยู่ในระดับมาก และชุมชนช่างฆ้องอยู่ในระดับปานกลาง (5) การรับรู้ถึงการเตรียมตัวเพื่อทำกิจกรรมการท่องเที่ยว ชุมชนผานมอยู่ระดับมากที่สุด ในขณะที่ชุมชนช่างฆ้องและชุมชนป่าขามอยู่ในระดับปานกลาง (6) การเคยรับฟังเรื่องราวด้านการท่องเที่ยว ชุมชนอยู่ในระดับมากทั้ง 3 ชุมชน (7) การเคยได้สนับสนุนกิจกรรมท่องเที่ยวชุมชนที่สอดคล้องกับศักยภาพของชุมชน อยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 3 ชุมชน (8) การเคยร่วมประชุมจัดทำแผนการดำเนินงานด้านการท่องเที่ยว ชุมชนผานม และป่าขาม อยู่ในระดับมาก ส่วนชุมชนช่างฆ้องอยู่ในระดับปานกลาง (9) การเคยแนะนำและชักจูงผู้สนใจเข้าร่วมเครือข่ายฯ ชุมชนผานมอยู่ในระดับมาก ส่วนชุมชนช่างฆ้องและป่าขามอยู่ในระดับปานกลาง และ (10) การเคยจัดเตรียมแผนการดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวชุมชนผานมอยู่ในระดับมาก ส่วนชุมชนช่างฆ้องและป่าขามอยู่ในระดับปานกลางตามลำดับ

ตารางที่ 14 แสดงการมีส่วนร่วมในการลงทุนและปฏิบัติงานการท่องเที่ยวชุมชนแขวงหลวงพระบาง

3. การมีส่วนร่วมในการลงทุนและปฏิบัติงาน

มาก ระดับ 4

ประเด็นการมีส่วนร่วม	ชุมชนแหล่งท่องเที่ยว					
	บ้านผานม		บ้านช้างเผือก		บ้านป่าขาม	
	เฉลี่ย	ระดับความคิดเห็น	เฉลี่ย	ระดับความคิดเห็น	เฉลี่ย	ระดับความคิดเห็น
3.1 ท่านรับรู้ถึงการกระจายรายได้จากการท่องเที่ยว สู่สาธารณะประโยชน์ของชุมชน	40.74	มาก	52.17	ปานกลาง	34.78	มาก
3.2 ท่านมีส่วนร่วมในการตัดสินใจด้านรายได้	48.15	มาก	60.87	ปานกลาง	43.48	ปานกลาง
3.3 ท่านมีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทาง เช่น การจัดตั้งชมรมเพื่อการดูแลผลประโยชน์	55.56	มาก	34.78	ปานกลาง	39.13	ปานกลาง
3.4 ชุมชนมีการร่วมตัวเพื่อทำกิจกรรมการท่องเที่ยวชุมชน เช่นการจัดชมรม องค์กร ที่เกี่ยวข้อง	48.15	มาก	39.13	น้อย	43.48	ปานกลาง
3.5 ท่านรับรู้ถึงการจัดสรรผลประโยชน์ที่เป็นธรรมในชุมชน	44.44	มาก	39.13	ปานกลาง	47.83	มาก
3.6 ท่านรับรู้การเตรียมความพร้อมด้านการให้บริการนักท่องเที่ยวในชุมชน เช่นร้านอาหาร ร้านจำหน่ายเครื่องดื่ม	37.04	มาก	26.09	มากที่สุด	69.57	มากที่สุด
3.7 ท่านรับรู้ถึงการประชาสัมพันธ์กิจกรรมการท่องเที่ยวของชุมชน สู่ภายนอก	33.33	มาก	34.78	ปานกลาง	39.13	มาก
3.8 ท่านรับรู้ถึงการจัดหานักท่องเที่ยวและการส่งเสริมการตลาด	44.44	มาก	39.13	ปานกลาง	52.17	มากที่สุด
3.9 ท่านรับรู้ถึงการระดมเงินทุน การสะสมเงิน หรือการออมเงินที่มาจากรายได้จากการจัดการท่องเที่ยวชุมชน	40.74	มาก	43.48	ปานกลาง	56.52	มากที่สุด
3.10 ท่านรับรู้ถึงการฝึกอบรมบุคลากร ศึกษาดูงาน หรือให้ความรู้ด้านการจัดสรรผลประโยชน์	40.74	มาก	34.78	ปานกลาง	43.48	มากที่สุด
ภาพรวม	43.33	มาก	42.39	ปานกลาง	55.43	มากที่สุด

จากตารางที่ 14 แสดงให้เห็นว่าการมีส่วนร่วมในการลงทุนและปฏิบัติงานการท่องเที่ยว ชุมชนแขวงหลวงพระบาง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ภาพรวมอยู่ในระดับมาก สำหรับ รายละเอียดในแต่ละประเด็นของชุมชนแหล่งท่องเที่ยวทั้ง 3 แห่ง ประกอบด้วย (1) การรับรู้ถึงการกระจายรายได้จากการท่องเที่ยว ชุมชนผานม และชุมชนป่าขามอยู่ในระดับมาก ชุมชนช่างฆ้องอยู่ในระดับปานกลาง (2) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจด้านรายได้ ชุมชนผานมอยู่ในระดับมาก ชุมชนช่างฆ้องและชุมชนป่าขามอยู่ในระดับปานกลาง (3) การมีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางฯ ชุมชนผานมอยู่ในระดับมาก ชุมชนช่างฆ้องและชุมชนป่าขามอยู่ในระดับปานกลาง (4) ชุมชนมีส่วนร่วมในการรวมตัวเพื่อทำกิจกรรมการท่องเที่ยว ชุมชนผานมอยู่ในระดับมาก ชุมชนป่าขามอยู่ในระดับปานกลาง และชุมชนช่างฆ้องอยู่ในระดับน้อย (5) การรับรู้ถึงการจัดสรรผลประโยชน์ที่เป็นธรรมฯ ชุมชนผานมและชุมชนป่าขามอยู่ในระดับมาก ชุมชนช่างฆ้องอยู่ในระดับปานกลาง (6) การรับรู้ถึงการเตรียมความพร้อมด้านการให้บริการนักท่องเที่ยว ชุมชนช่างฆ้องและชุมชนป่าขามอยู่ในระดับมากที่สุด ชุมชนผานมอยู่ในระดับมาก (7) การรับรู้ถึงการประชาสัมพันธ์กิจกรรมการท่องเที่ยว ชุมชนผานมและชุมชนป่าขามอยู่ในระดับมาก ชุมชนช่างฆ้องอยู่ในระดับปานกลาง (8) การรับรู้ถึงการจัดหานักท่องเที่ยวและการส่งเสริมการตลาด ชุมชนป่าขามอยู่ในระดับมากที่สุด ชุมชนผานมอยู่ในระดับมาก ชุมชนช่างฆ้องอยู่ในระดับปานกลาง (9) การรับรู้ถึงการระดมทุน การสะสมเงินหรือการออมฯ ชุมชนป่าขามอยู่ในระดับมากที่สุด ชุมชนผานมอยู่ในระดับมาก ชุมชนช่างฆ้องอยู่ในระดับปานกลาง (10) การรับรู้ถึงการจัดฝึกอบรมบุคลากร ศึกษาดูงานฯ ชุมชนป่าขามอยู่ในระดับมากที่สุด ชุมชนผานมอยู่ในระดับมาก ชุมชนช่างฆ้องอยู่ในระดับปานกลางตามลำดับ

ตารางที่ 15 แสดงการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลการท่องเที่ยวชุมชนแขวงหลวงพระบาง

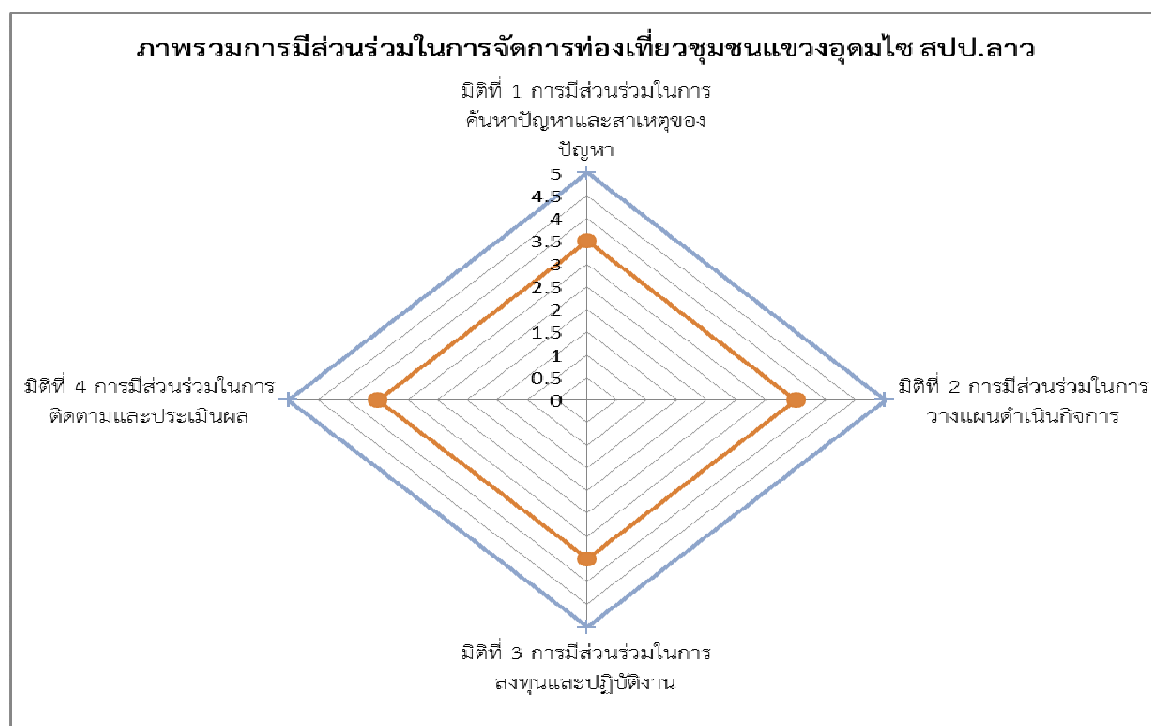
4. การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล

มาก ระดับ 3.66

ประเด็นการมีส่วนร่วม	ชุมชนแหล่งท่องเที่ยว					
	บ้านผานม		บ้านช้างฮ้าง		บ้านป่าขาม	
	เฉลี่ย	ระดับความคิดเห็น	เฉลี่ย	ระดับความคิดเห็น	เฉลี่ย	ระดับความคิดเห็น
4.1 ท่านมีส่วนร่วมในการจัดประชุมเพื่อติดตามและประเมินผลที่เกิดขึ้นจากการท่องเที่ยวชุมชน	40.74	มาก	47.83	น้อย	39.13	มากที่สุด
4.2 ท่านมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์และรายงานผลข้อมูลจากการประเมินกิจกรรมการท่องเที่ยวชุมชน	51.85	ปานกลาง	34.78	น้อย	39.13	ปานกลาง
4.3 ท่านรับรู้ถึงแนวทางในการแก้ไขปัญหาและปรับปรุงกิจกรรมการท่องเที่ยวชุมชน	40.74	มาก	52.57	ปานกลาง	39.13	มากที่สุด
4.4 ท่านร่วมพิจารณาผลกระทบด้านบวก และด้านลบของการจัดการท่องเที่ยวชุมชน	62.96	ปานกลาง	43.48	ปานกลาง	69.57	ปานกลาง
4.5 ท่านเคยร่วมพิจารณากำหนดรูปแบบการท่องเที่ยวชุมชน	48.15	ปานกลาง	52.17	ปานกลาง	39.13	ปานกลาง
4.6 ท่านเคยร่วมกำหนดเป้าหมายการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชน	37.04	มากที่สุด	52.17	ปานกลาง	34.78	มาก
4.7 ท่านเคยร่วมกำหนดระเบียบปฏิบัติด้านการท่องเที่ยวชุมชน	44.44	มากที่สุด	34.78	มาก	43.48	มากที่สุด
4.8 ท่านมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวชุมชน	44.44	มาก	52.17	ปานกลาง	34.78	มากที่สุด
4.9 ท่านมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลการกำหนดขีดความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวชุมชน	40.74	มาก	43.48	ปานกลาง	69.57	ปานกลาง
4.10 ท่านเคยร่วมแลกเปลี่ยนความรู้เรื่องการติดตามและประเมินผลการจัดการท่องเที่ยวชุมชน	44.44	ปานกลาง	43.48	ปานกลาง	34.78	มากที่สุด
ภาพรวม	48.15	ปานกลาง	46.74	ปานกลาง	38.26	มากที่สุด

จากตารางที่ 15 แสดงให้เห็นว่าการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลการท่องเที่ยวชุมชน แขวงหลวงพระบาง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ภาพรวมอยู่ในระดับมาก สำหรับ รายละเอียดในแต่ละประเด็นของชุมชนแหล่งท่องเที่ยวทั้ง 3 แห่ง ประกอบด้วย (1) การมีส่วนร่วมในการจัดประชุมเพื่อติดตามประเมินผลฯ ชุมชนป่าขามอยู่ในระดับมากที่สุด ชุมชนผานมอยู่ในระดับมาก ชุมชนช่างฆ้องอยู่ในระดับน้อย (2) การมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์และรายงานผลข้อมูลฯ ชุมชนผานมและชุมชนป่าขามอยู่ในระดับปานกลาง ชุมชนช่างฆ้องอยู่ในระดับน้อย (3) การรับรู้ถึงแนวทางในการแก้ไขปัญหาและปรับปรุงกิจกรรมการท่องเที่ยว ชุมชนป่าขามอยู่ในระดับมากที่สุด ชุมชนผานมอยู่ในระดับมาก ชุมชนช่างฆ้องอยู่ในระดับปานกลาง (4) การร่วมพิจารณาผลกระทบด้านบวกและด้านลบของกิจกรรมการท่องเที่ยวชุมชนทั้ง 3 แห่งอยู่ในระดับปานกลาง (5) การเคยร่วมพิจารณา กำหนดรูปแบบการท่องเที่ยวฯ ชุมชนทั้ง 3 แห่งอยู่ในระดับปานกลาง (6) การเคยร่วมกำหนด เป้าหมายการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนผานมอยู่ในระดับมากที่สุด ชุมชนป่าขามอยู่ในระดับมาก ชุมชนช่างฆ้องอยู่ในระดับปานกลาง (7) การเคยร่วมกำหนดระเบียบปฏิบัติด้านการท่องเที่ยวฯ ชุมชนผานมและชุมชนป่าขามอยู่ในระดับมากที่สุด ชุมชนช่างฆ้องอยู่ระดับมาก (8) การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวฯ ชุมชนป่าขามอยู่ในระดับมากที่สุด ชุมชนผานมอยู่ในระดับมาก ชุมชนช่างฆ้องอยู่ในระดับปานกลาง (9) การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลฯ ชุมชนผานมอยู่ในระดับมาก ชุมชนช่างฆ้องและชุมชนป่าขามอยู่ในระดับปานกลาง (10) การเคยร่วมแลกเปลี่ยนความรู้เรื่องการติดตามและประเมินผล ชุมชนป่าขามอยู่ในระดับมากที่สุด ชุมชนผานมและชุมชนช่างฆ้องอยู่ในระดับปานกลางตามลำดับ

1.2) แขวงอุดมไซ

มิติ	การมีส่วนร่วม	ค่าเฉลี่ย	ความหมาย
มิติที่ 1	การมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา	3	ปานกลาง
มิติที่ 2	การมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินการ	3	ปานกลาง
มิติที่ 3	การมีส่วนร่วมในการลงทุนและปฏิบัติงาน	3	ปานกลาง
มิติที่ 4	การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล	3	ปานกลาง

ตารางที่ 16 แสดงการกระบวนกรมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหาในการจัดการท่องเที่ยวชุมชนแขวงอุดมไซ

1. การมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา

ประเด็นการมีส่วนร่วม	ชุมชนแหล่งท่องเที่ยว			
	บ้านญ้อ		บ้านปากแบ่ง	
	เฉลี่ย	ระดับความคิดเห็น	เฉลี่ย	ระดับความคิดเห็น
1.1 ท่านได้รับรู้เรื่องหลักการจัดการท่องเที่ยวชุมชน	59.09	ปานกลาง	36.36	ปานกลาง
1.2 ท่านรับรู้เรื่องการวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการของชุมชนหรือไม่	36.36	ปานกลาง	40.91	น้อย
1.3 ท่านตัดสินใจเข้าร่วมเพื่อการจัดการท่องเที่ยวชุมชน	36.36	ปานกลาง	27.27	มาก
1.4 ท่านมีส่วนร่วมในการพิจารณาสภาพพื้นที่ในการจัดกิจกรรมท่องเที่ยวชุมชน	54.55	น้อย	27.27	มาก
1.5 ท่านมีส่วนร่วมในการพิจารณาความเป็นไปได้ต่อการจัดกิจกรรมท่องเที่ยวชุมชน	50	ปานกลาง	27.27	มากที่สุด
1.6 ท่านเคยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นด้านการท่องเที่ยวชุมชน	36.36	น้อย	36.36	ปานกลาง
1.7 ท่านเคยพูดคุยแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารด้านการท่องเที่ยวชุมชน	59.09	ปานกลาง	27.27	มาก
1.8 ท่านเคยรับรู้ข้อมูลข่าวสารด้านการจัดการการท่องเที่ยวชุมชนจากสื่อภายในชุมชน	59.09	น้อย	45.45	ปานกลาง
1.9 ท่านเคยรับรู้ข้อมูลข่าวสารด้านการจัดการการท่องเที่ยวชุมชนจากสื่อภายนอกชุมชน	50	น้อย	40.91	ปานกลาง
1.10 ท่านรับรู้เรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวในชุมชน	40.91	ปานกลาง	40.91	มาก
ภาพรวม	46.97	ปานกลาง	29.55	ปานกลาง

จากตารางที่ 16 แสดงให้เห็นว่ากระบวนการมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหาในการจัดการท่องเที่ยวชุมชนญ้อ และชุมชนปากแบ่ง แขวงอุดมไซ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวนั้น ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางทั้ง 2 ชุมชน ทั้งนี้ในแต่ละประเด็นนั้นพบว่า (1) การรับรู้หลักการจัดการท่องเที่ยวชุมชน ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ทั้ง 2 ชุมชน (2) การวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการของชุมชนระดับความคิดเห็นของชุมชนญ้อ อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนชุมชนปากแบ่งอยู่ในระดับน้อย (3) การตัดสินใจเข้าร่วมเพื่อการจัดการการท่องเที่ยวชุมชน ระดับความคิดเห็นของชุมชนญ้ออยู่ในระดับปานกลาง ส่วนชุมชนปากแบ่งอยู่ในระดับมาก (4) การมีส่วนร่วมในการพิจารณาสภาพพื้นที่การจัดกิจกรรมฯ ระดับความคิดเห็นของชุมชนญ้ออยู่ในระดับน้อย ส่วนชุมชนปากแบ่งอยู่ในระดับมาก (5) การพิจารณาความเป็นไปได้ต่อการจัดการท่องเที่ยวชุมชน ระดับความคิดเห็นของชุมชนญ้อ อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนชุมชนปากแบ่งอยู่ในระดับมาก (6) การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นด้านการท่องเที่ยวฯ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ทั้ง 2 ชุมชน (7) การเคยพูดคุยแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารด้านการท่องเที่ยวฯ ระดับความคิดเห็นของชุมชนญ้ออยู่ในระดับน้อย ส่วนชุมชนปากแบ่งอยู่ในระดับมากระดับมาก (8) การเคยรับรู้ข้อมูลข่าวสารด้านการจัดการท่องเที่ยวฯ ระดับความคิดเห็นของชุมชนญ้ออยู่ในระดับน้อย ส่วนชุมชนปากแบ่งอยู่ในระดับมากระดับปานกลาง (9) การเคยรับรู้ข้อมูลข่าวสารด้านการจัดการท่องเที่ยวฯ ระดับความคิดเห็นของชุมชนญ้ออยู่ในระดับน้อย ส่วนชุมชนปากแบ่งอยู่ในระดับมากระดับปานกลาง และ (10) การรับรู้เรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวชุมชน ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลางทั้ง 2 ชุมชน

ตารางที่ 17 แสดงกระบวนการการมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินการจัดการในการจัดการท่องเที่ยวชุมชนแขวงอุดมไซ

2. การมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินการ

ปานกลาง ระดับ 3

ประเด็นการมีส่วนร่วม	ชุมชนแหล่งท่องเที่ยว			
	บ้านญ้อ		บ้านปากแบ่ง	
	เฉลี่ย	ระดับความคิดเห็น	เฉลี่ย	ระดับความคิดเห็น
2.1 ชุมชนเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมการท่องเที่ยวชุมชน เช่น การนำเที่ยว การให้บริการต่างๆ	59.09	ปานกลาง	27.27	มาก
2.2 ท่านได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารและมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นต่อการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวชุมชนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจ	36.36	น้อย	40.91	ปานกลาง
2.3 ท่านได้มีส่วนร่วมในการวางแผนจัดการหรือบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวในชุมชนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ยั่งยืน	63.64	ปานกลาง	27.27	มาก
2.4 ชุมชนมีศักยภาพในการจัดการการท่องเที่ยวชุมชน	31.82	น้อย	40.91	ปานกลาง
2.5 ท่านรับรู้ถึงการเตรียมตัวเพื่อทำกิจกรรมการท่องเที่ยวชุมชน	45.45	ปานกลาง	40.91	ปานกลาง
2.6 ท่านเคยรับฟังเรื่องราวด้านการท่องเที่ยวชุมชน	40.91	ปานกลาง	36.36	ปานกลาง
2.7 ท่านเคยสนับสนุนกิจกรรมท่องเที่ยวชุมชนที่สอดคล้องกับลักษณะของชุมชน	40.91	น้อย	31.82	ปานกลาง
2.8 ท่านเคยร่วมประชุมจัดทำแผนการดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวชุมชน	36.36	ปานกลาง	40.91	ปานกลาง
2.9 ท่านเคยแนะนำและชักจูงผู้สนใจเข้าร่วมเครือข่ายความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวชุมชน	54.55	น้อย	27.27	ปานกลาง
2.10 ท่านเคยจัดเตรียมแผนการดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวชุมชน	54.55	ปานกลาง	40.91	น้อย
ภาพรวม	50	ปานกลาง	37.01	ปานกลาง

จากตารางที่ 17 แสดงกระบวนการการมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินกิจการในการจัดการท่องเที่ยวชุมชน ชุมชนญ้อ และชุมชนปากแบ่ง แขวงอุดมไซ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว นั้น ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้ง 2 ชุมชน ทั้งนี้ในแต่ละประเด็นนั้นพบว่า (1) ชุมชนเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมการท่องเที่ยวชุมชน เช่น การนำเที่ยว การให้บริการต่างๆ ระดับความคิดเห็นของชุมชนญ้อ อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนชุมชนปากแบ่งอยู่ในระดับมาก (2) การได้รับรู้ข้อมูลข่าวสาร และมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นต่อการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวชุมชนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจ ระดับความคิดเห็นของชุมชนญ้อ อยู่ในระดับน้อย ส่วนชุมชนปากแบ่งอยู่ในระดับปานกลาง (3) การได้มีส่วนร่วมในการวางแผนจัดการหรือบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวในชุมชนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ยั่งยืนระดับความคิดเห็นของชุมชนญ้อ อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนชุมชนปากแบ่งอยู่ในระดับมาก (4) ชุมชนมีศักยภาพในการจัดการการท่องเที่ยวชุมชนระดับความคิดเห็นของชุมชนญ้อ อยู่ในระดับน้อย ส่วนชุมชนปากแบ่งอยู่ในระดับปานกลาง (5) การรับรู้ถึงการเตรียมตัวเพื่อทำกิจกรรมการท่องเที่ยวชุมชน ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ทั้ง 2 ชุมชน (6) การเคยรับฟังเรื่องราวด้านการท่องเที่ยวชุมชนระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทั้ง 2 ชุมชน (7) การเคยสนับสนุนกิจกรรมท่องเที่ยวชุมชนที่สอดคล้องกับลักษณะของชุมชนระดับความคิดเห็นของชุมชนญ้อ อยู่ในระดับน้อย ส่วนชุมชนปากแบ่งอยู่ในระดับปานกลาง (8) การเคยร่วมประชุมจัดทำแผนการดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวชุมชนระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ทั้ง 2 ชุมชน (9) การเคยแนะนำและชักจูงผู้สนใจเข้าร่วมเครือข่ายความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวชุมชนระดับความคิดเห็นของชุมชนญ้อ อยู่ในระดับน้อย ส่วนชุมชนปากแบ่งอยู่ในระดับปานกลาง และ (10) การเคยจัดเตรียมแผนการดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวชุมชนระดับความคิดเห็นของชุมชนญ้ออยู่ในระดับปานกลาง ส่วนชุมชนปากแบ่งอยู่ในระดับน้อย

ตารางที่ 18 แสดงกระบวนการการมีส่วนร่วมในการลงทุนและปฏิบัติงานในการจัดการท่องเที่ยวชุมชนแขวงอุดมไซ

3. การมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินกิจการ

ปานกลาง

ระดับ 3

ประเด็นการมีส่วนร่วม	ชุมชนแหล่งท่องเที่ยว			
	บ้านญ้อ		บ้านปากแบ่ง	
	เฉลี่ย	ระดับความคิดเห็น	เฉลี่ย	ระดับความคิดเห็น
3.1 ท่านรับรู้ถึงการกระจายรายได้จากการท่องเที่ยว สู่สาธารณะประโยชน์ของชุมชน	50	ปานกลาง	31.82	มาก
3.2 ท่านมีส่วนร่วมในการตัดสินใจด้านรายได้	40.91	น้อย	31.82	มาก
3.3 ท่านมีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทาง เช่น การจัดตั้งชมรมเพื่อการดูแลผลประโยชน์	36.36	ปานกลาง	27.27	ปานกลาง
3.4 ชุมชนมีการร่วมตัวเพื่อทำกิจกรรมการท่องเที่ยวชุมชน เช่นการจัดชมรม องค์กร ที่เกี่ยวข้อง	50	ปานกลาง	27.27	น้อย
3.5 ท่านรับรู้ถึงการจัดสรรผลประโยชน์ที่เป็นธรรมในชุมชน	31.82	ปานกลาง	45.45	ปานกลาง
3.6 ท่านรับรู้การเตรียมความพร้อมด้านการให้บริการนักท่องเที่ยวในชุมชน เช่นร้านอาหาร ร้านจำหน่ายเครื่องดื่ม	36.36	น้อย	50	มากที่สุด
3.7 ท่านรับรู้ถึงการประชาสัมพันธ์กิจกรรมการท่องเที่ยวของชุมชน สู่ภายนอก	50	ปานกลาง	40.91	ปานกลาง
3.8 ท่านรับรู้ถึงการเจตนานักท่องเที่ยวและการส่งเสริมการตลาด	45.45	ปานกลาง	31.82	มาก
3.9 ท่านรับรู้ถึงการระดมเงินทุน การสะสมเงิน หรือการออมเงินที่มาจากรายได้จากการจัดการท่องเที่ยวชุมชน	54.55	ปานกลาง	50	ปานกลาง
3.10 ท่านรับรู้ถึงการฝึกอบรมบุคลากร ศึกษาดูงาน หรือให้ความรู้ด้านการจัดสรรผลประโยชน์	31.82	ปานกลาง	36.36	ปานกลาง
ภาพรวม	43.75	ปานกลาง	40	ปานกลาง

จากตารางที่ 18 แสดงกระบวนการการมีส่วนร่วมในการลงทุนและปฏิบัติงานในการจัดการท่องเที่ยวชุมชน ชุมชนญ้อ และชุมชนปากแบ่งแขวงอุดมไซ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้ง 2 ชุมชน ทั้งนี้ในแต่ละประเด็นพบว่า (1) การรับรู้ถึงการกระจายรายได้จากการท่องเที่ยว สู่สาธารณะประโยชน์ของชุมชน ระดับความคิดเห็นของชุมชนญ้อ อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนชุมชนปากแบ่งอยู่ในระดับมาก (2) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจด้านรายได้ ระดับความคิดเห็นของชุมชนญ้อ อยู่ในระดับน้อย ส่วนชุมชนปากแบ่งอยู่ในระดับมาก (3) การมีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทาง เช่น การจัดตั้งชมรมเพื่อการดูแลผลประโยชน์ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ทั้ง 2 ชุมชน (4) ชุมชนมีการร่วมตัวเพื่อทำกิจกรรมการท่องเที่ยวชุมชน เช่น การตั้งชมรม องค์กร ที่เกี่ยวข้อง ระดับความคิดเห็นของชุมชนญ้อ อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนชุมชนปากแบ่งอยู่ในระดับน้อย (5) การรับรู้ถึงการจัดสรรผลประโยชน์ที่เป็นธรรมในชุมชน ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ทั้ง 2 ชุมชน (6) การรับรู้การเตรียมความพร้อมด้านการให้บริการนักท่องเที่ยวในชุมชน เช่นร้านอาหาร ร้านจำหน่ายเครื่องดื่ม ระดับความคิดเห็นของชุมชนญ้อ อยู่ในระดับน้อย ส่วนชุมชนปากแบ่งอยู่ในระดับมากที่สุด (7) การรับรู้ถึงการประชาสัมพันธ์กิจกรรมการท่องเที่ยวของชุมชน สู่ภายนอก ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลางทั้ง 2 ชุมชน (8) การรับรู้ถึงการหานักท่องเที่ยวและการส่งเสริมการตลาด ระดับความคิดเห็นของชุมชนญ้อ อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนชุมชนปากแบ่งอยู่ในระดับมาก (9) การรับรู้ถึงการระดมเงินทุน การสะสมเงิน หรือการออมเงินที่มาจากรายได้จากการจัดการท่องเที่ยวชุมชน ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ทั้ง 2 ชุมชน และ (10) การรับรู้ถึงการจัดฝึกอบรมบุคลากร ศึกษาดูงาน หรือให้ความรู้ด้านการจัดสรรผลประโยชน์ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลางทั้ง 2 ชุมชน

ตารางที่ 19 แสดงกระบวนการการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลในการจัดการท่องเที่ยวชุมชนแขวงอุดมไซ

4. การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล

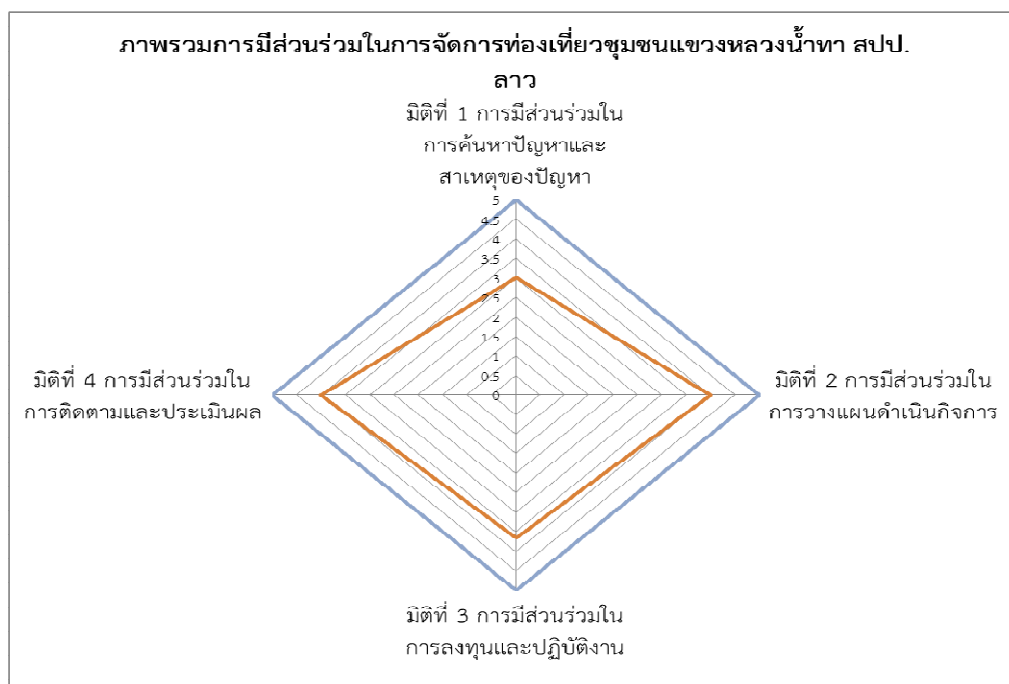
ปานกลาง

ระดับ 3

ประเด็นการมีส่วนร่วม	ชุมชนแหล่งท่องเที่ยว			
	บ้านญ้อ		บ้านปากแบ่ง	
	เฉลี่ย	ระดับความคิดเห็น	เฉลี่ย	ระดับความคิดเห็น
4.1 ท่านมีส่วนร่วมในการจัดประชุมเพื่อติดตามและประเมินผลที่เกิดขึ้นจากการท่องเที่ยวชุมชน	45.45	ปานกลาง	45.45	ปานกลาง
4.2 ท่านมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์และรายงานผลข้อมูลจากการประเมินกิจกรรมการท่องเที่ยวชุมชน	63.64	ปานกลาง	36.36	ปานกลาง
4.3 ท่านรับรู้ถึงแนวทางในการแก้ไขปัญหาและปรับปรุงกิจกรรมการท่องเที่ยวชุมชน	36.36	ปานกลาง	36.36	ปานกลาง
4.4 ท่านร่วมพิจารณาผลกระทบด้านบวก และด้านลบของการจัดการท่องเที่ยวชุมชน	31.82	ปานกลาง	36.36	ปานกลาง
4.5 ท่านเคยร่วมพิจารณากำหนดรูปแบบการท่องเที่ยวชุมชน	40.91	ปานกลาง	27.27	มาก
4.6 ท่านเคยร่วมกำหนดเป้าหมายการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชน	54.55	ปานกลาง	36.36	ปานกลาง
4.7 ท่านเคยร่วมกำหนดระเบียบปฏิบัติด้านการท่องเที่ยวชุมชน	36.36	น้อย	36.36	ปานกลาง
4.8 ท่านมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวชุมชน	40.91	มาก	36.36	น้อย
4.9 ท่านมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลการกำหนดขีดความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวชุมชน	36.36	ปานกลาง	31.82	ปานกลาง
4.10 ท่านเคยร่วมแลกเปลี่ยนความรู้เรื่องการติดตามและประเมินผลการจัดการท่องเที่ยวชุมชน	45.45	ปานกลาง	45.45	ปานกลาง
ภาพรวม	44.32	ปานกลาง	38.07	ปานกลาง

จากตารางที่ 19 แสดงกระบวนการการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลในการจัดการท่องเที่ยวชุมชน ชุมชนญ้อ และชุมชนปากแบ่งแขวงอุดมไซ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ภาพรวมระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลางทั้ง 2 ชุมชน ทั้งนี้ในแต่ละประเด็นพบว่า (1) การมีส่วนร่วมในการจัดประชุมเพื่อติดตามและประเมินผลที่เกิดขึ้นจากการท่องเที่ยวชุมชน ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลางทั้ง 2 ชุมชน (2) การมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์และรายงานผลข้อมูลจากการประเมินกิจกรรมการท่องเที่ยวชุมชน ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลางทั้ง 2 ชุมชน (3) การรับรู้ถึงแนวทางในการแก้ไขปัญหาและปรับปรุงกิจกรรมการท่องเที่ยวชุมชน ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลางทั้ง 2 ชุมชน (4) การมีส่วนร่วมพิจารณาผลกระทบด้านบวก และด้านลบของการจัดการท่องเที่ยวชุมชน ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลางทั้ง 2 ชุมชน (5) การเคยร่วมพิจารณากำหนดรูปแบบการท่องเที่ยวชุมชน ระดับความคิดเห็นของชุมชนญ้ออยู่ในระดับปานกลาง ส่วนชุมชนปากแบ่งอยู่ในระดับมาก (6) การเคยร่วมกำหนดเป้าหมายการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชน ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ทั้ง 2 ชุมชน (7) การเคยร่วมกำหนดระเบียบปฏิบัติด้านการท่องเที่ยวชุมชนระดับความคิดเห็นของชุมชนญ้ออยู่ในระดับน้อย ส่วนชุมชนปากแบ่งอยู่ในระดับปานกลาง (8) การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวชุมชน ระดับความคิดเห็นของชุมชนญ้อ อยู่ในระดับน้อย ส่วนชุมชนปากแบ่งอยู่ในระดับปานกลาง (9) การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลการกำหนดขีดความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวชุมชน ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลางทั้ง 2 ชุมชน และ (10) การเคยร่วมแลกเปลี่ยนความรู้เรื่องการจัดติดตามและประเมินผลการจัดการท่องเที่ยวชุมชน ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ทั้ง 2 ชุมชน

1.3) แฉงหลวงน้ำทา

มิติ	การมีส่วนร่วม	ค่าเฉลี่ย	ความหมาย
มิติที่ 1	การมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา	3	ปานกลาง
มิติที่ 2	การมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินการกิจการ	4	มาก
มิติที่ 3	การมีส่วนร่วมในการลงทุนและปฏิบัติงาน	3.66	มาก
มิติที่ 4	การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล	4	มาก

ตารางที่ 20 แสดงการกระบวนกรมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหาในการจัดการท่องเที่ยวชุมชนแขวงหลวงน้ำทา

1. การมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา

ปานกลาง

ระดับ 3

ประเด็นการมีส่วนร่วม	ชุมชนแหล่งท่องเที่ยว					
	บ้านน้ำคำ		บ้านน้ำดี		บ้านเพียงงาม	
	เฉลี่ย	ระดับความคิดเห็น	เฉลี่ย	ระดับความคิดเห็น	เฉลี่ย	ระดับความคิดเห็น
1.1 ท่านได้รับรู้เรื่องหลักการจัดการท่องเที่ยวชุมชน	83.33	มากที่สุด	47.83	มาก	42.86	ปานกลาง
1.2 ท่านรับรู้เรื่องการวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการของชุมชนหรือไม่	66.67	ปานกลาง	43.48	ปานกลาง	57.14	น้อยที่สุด
1.3 ท่านตัดสินใจเข้าร่วมเพื่อการจัดการท่องเที่ยวชุมชน	50	มากที่สุด	34.78	มาก	57.14	น้อยที่สุด
1.4 ท่านมีส่วนร่วมในการพิจารณาสภาพพื้นที่ในการจัดกิจกรรมท่องเที่ยวชุมชน	50	มากที่สุด	47.83	มาก	42.86	น้อยที่สุด
1.5 ท่านมีส่วนร่วมในการพิจารณาความเป็นไปได้ต่อการจัดกิจกรรมท่องเที่ยวชุมชน	83.33	มากที่สุด	34.78	มาก	42.86	น้อยที่สุด
1.6 ท่านเคยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นด้านการท่องเที่ยวชุมชน	50	มากที่สุด	30.43	ปานกลาง	28.57	น้อยที่สุด
1.7 ท่านเคยพูดคุยแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารด้านการท่องเที่ยวชุมชน	83.33	มากที่สุด	30.43	น้อย	57.14	ปานกลาง
1.8 ท่านเคยรับรู้ข้อมูลข่าวสารด้านการจัดการการท่องเที่ยวชุมชนจากสื่อภายในชุมชน	50	มาก	21.74	มาก	42.86	น้อย
1.9 ท่านเคยรับรู้ข้อมูลข่าวสารด้านการจัดการการท่องเที่ยวชุมชนจากสื่อภายนอกชุมชน	66.67	ปานกลาง	34.78	ปานกลาง	42.86	น้อยที่สุด
1.10 ท่านรับรู้เรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวในชุมชน	83.33	มากที่สุด	52.17	มากที่สุด	28.57	น้อยที่สุด
ภาพรวม	69.05	มากที่สุด	37.39	มาก	42.86	น้อยที่สุด

จากตารางที่ 20 แสดงให้เห็นว่ากระบวนการมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหาในการจัดการท่องเที่ยวชุมชน ชุมชนน้ำห้า ชุมชนน้ำดี และชุมชนเพียงงาม แขวงหลวงน้ำทา สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวนั้น ภาพรวมชุมชนน้ำห้าระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ชุมชนน้ำดีระดับความคิดเห็นอยู่ที่ระดับมาก และชุมชนเพียงงามระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด ทั้งนี้ในแต่ละประเด็นนั้นพบว่า (1) การรับรู้หลักการจัดการท่องเที่ยวชุมชน ชุมชนน้ำห้าระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ชุมชนน้ำดีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก และชุมชนเพียงงามความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง (2) การวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการของชุมชน ชุมชนน้ำห้าและชุมชนน้ำดี ความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง และชุมชนเพียงงามความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด (3) การตัดสินใจเข้าร่วมเพื่อการจัดการการท่องเที่ยวชุมชน ระดับความคิดเห็นชุมชนน้ำห้าระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ชุมชนน้ำดีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก และชุมชนเพียงงามความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด (4) การมีส่วนร่วมในการพิจารณา สภาพพื้นที่การจัดกิจกรรมฯ ระดับความคิดเห็นชุมชนน้ำห้าความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ชุมชนน้ำดีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก และชุมชนเพียงงามความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด (5) การพิจารณาความเป็นไปได้ต่อการจัดการท่องเที่ยวชุมชน ชุมชนน้ำห้าระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ชุมชนน้ำดีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก และชุมชนเพียงงามความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด (6) การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นด้านการท่องเที่ยวฯ ชุมชนน้ำห้าระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ชุมชนน้ำดีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง และชุมชนเพียงงามความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด (7) การเคยพูดคุยแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารด้านการท่องเที่ยวฯ ชุมชนน้ำห้าระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ชุมชนน้ำดีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย และชุมชนเพียงงามความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง (8) การเคยรับรู้ข้อมูลข่าวสารด้านการจัดการท่องเที่ยวฯ ชุมชนน้ำห้าระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ชุมชนน้ำดีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก และชุมชนเพียงงามความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย (9) การเคยรับรู้ข้อมูลข่าวสารด้านการจัดการท่องเที่ยวฯ ชุมชนน้ำห้าระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ชุมชนน้ำดีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด และชุมชนเพียงงามความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด และ (10) การรับรู้เรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวชุมชน ชุมชนน้ำห้าระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ชุมชนน้ำดีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด และชุมชนเพียงงามความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตารางที่ 21 แสดงกระบวนการการมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินกิจการในการจัดการท่องเที่ยวชุมชนแขวงหลวงน้ำทา

2. การมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินกิจการ

มาก ระดับ 4

ประเด็นการมีส่วนร่วม	ชุมชนแหล่งท่องเที่ยว					
	บ้านน้ำคำ		บ้านน้ำดี		บ้านเพียงงาม	
	เฉลี่ย	ระดับความคิดเห็น	เฉลี่ย	ระดับความคิดเห็น	เฉลี่ย	ระดับความคิดเห็น
2.1 ชุมชนเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมการท่องเที่ยวชุมชน เช่น การนำเที่ยว การให้บริการต่างๆ	66.67	มากที่สุด	30.43	มากที่สุด	28.57	มาก
2.2 ท่านได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารและมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นต่อการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวชุมชนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจ	50	มากที่สุด	30.43	มากที่สุด	42.86	ปานกลาง
2.3 ท่านได้มีส่วนร่วมในการวางแผนจัดการหรือบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวในชุมชนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ยั่งยืน	50	น้อยที่สุด	39.13	ปานกลาง	42.86	ปานกลาง
2.4 ชุมชนมีศักยภาพในการจัดการการท่องเที่ยวชุมชน	50	น้อย	34.78	ปานกลาง	28.57	ปานกลาง
2.5 ท่านรับรู้ถึงการเตรียมตัวเพื่อทำกิจกรรมการท่องเที่ยวชุมชน	50	มาก	34.78	มาก	57.14	ปานกลาง
2.6 ท่านเคยรับฟังเรื่องราวด้านการท่องเที่ยวชุมชน	33.33	มากที่สุด	30.43	น้อย	57.14	ปานกลาง
2.7 ท่านเคยสนับสนุนกิจกรรมท่องเที่ยวชุมชนที่สอดคล้องกับลักษณะของชุมชน	66.67	น้อย	30.43	มาก	57.14	ปานกลาง
2.8 ท่านเคยร่วมประชุมจัดทำแผนการดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวชุมชน	66.67	มากที่สุด	39.13	มาก	28.57	ปานกลาง
2.9 ท่านเคยแนะนำและชักจูงผู้สนใจเข้าร่วมเครือข่ายความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวชุมชน	50	มากที่สุด	26.09	มากที่สุด	42.86	ปานกลาง
2.10 ท่านเคยจัดเตรียมแผนการดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวชุมชน	50	มากที่สุด	27.09	มาก	42.86	ปานกลาง
ภาพรวม	52.78	มากที่สุด	32.61	มาก	44.44	ปานกลาง

จากตารางที่ 21 แสดงกระบวนการการมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินการจัดการ
 ท้องเที่ยวชุมชน ชุมชนน้ำห้า ชุมชนน้ำดี และชุมชนเพียงงาม แขวงหลวงน้ำทา สาธารณรัฐ
 ประชาธิปไตยประชาชนลาวนั้น ภาพรวมชุมชนน้ำห้าระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ชุมชน
 น้ำดีระดับความคิดเห็นอยู่ที่ระดับมาก และชุมชนเพียงงามระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง
 ทั้งนี้ในแต่ละประเด็นนั้นพบว่า (1) ชุมชนเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมการท่องเที่ยวชุมชน เช่น การนำ
 เที่ยว การให้บริการต่างๆ ระดับความคิดเห็นของน้ำห้า และน้ำดี อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนชุมชน
 เพียงงามอยู่ในระดับมาก (2) การได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารและมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นต่อการ
 จัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวชุมชนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจ ระดับความคิดเห็นของน้ำห้า
 และชุมชนน้ำดีอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนชุมชนเพียงงามอยู่ในระดับปานกลาง (3) การได้มีส่วนร่วม
 ในการวางแผนจัดการหรือบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวในชุมชนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ยั่งยืน ระดับ
 ความคิดเห็นของชุมชนน้ำห้าอยู่ในระดับน้อยที่สุด ส่วนน้ำดีและชุมชนเพียงงามอยู่ในระดับปานกลาง
 (4) ชุมชนมีศักยภาพในการจัดการการท่องเที่ยวชุมชน ระดับความคิดเห็นของชุมชนน้ำห้าอยู่ในระดับ
 น้อย ส่วนชุมชนน้ำดีและชุมชนเพียงงามอยู่ในระดับปานกลาง (5) การรับรู้ถึงการเตรียมตัวเพื่อทำ
 กิจกรรมการท่องเที่ยวชุมชน ระดับความระดับความคิดเห็นของชุมชนน้ำห้า และชุมชนน้ำดีอยู่ใน
 ระดับมาก ส่วนชุมชนเพียงงามอยู่ในระดับปานกลาง (6) การเคยรับฟังเรื่องราวด้านการท่องเที่ยว
 ชุมชน ระดับความระดับความคิดเห็นของชุมชนน้ำห้าอยู่ในระดับมากที่สุด ชุมชนน้ำดีอยู่ในระดับน้อย
 ส่วนชุมชนเพียงงามอยู่ในระดับปานกลาง (7) การเคยสนับสนุนกิจกรรมท่องเที่ยวชุมชนที่สอดคล้อง
 กับลักษณะของชุมชน ระดับความระดับความคิดเห็นของชุมชนน้ำห้าอยู่ในระดับน้อย ชุมชนน้ำดีอยู่
 ในระดับมาก ส่วนชุมชนเพียงงามอยู่ในระดับปานกลาง (8) การเคยร่วมประชุมจัดทำแผนการ
 ดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวชุมชน ระดับความระดับความคิดเห็นของชุมชนห้าอยู่ในระดับมากที่สุด
 ชุมชนน้ำดีน้ำอยู่ในระดับมาก ส่วนชุมชนเพียงงามอยู่ในระดับปานกลาง (9) การเคยแนะนำและชักจูง
 ผู้สนใจเข้าร่วมเครือข่ายความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวชุมชน ระดับความคิดเห็นของชุมชนน้ำห้า
 และชุมชนน้ำดีอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนชุมชนเพียงงามอยู่ในระดับปานกลาง และ (10) การเคย
 จัดเตรียมแผนการดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวชุมชน ระดับความระดับความคิดเห็นของชุมชนน้ำห้า
 อยู่ในระดับมากที่สุด ชุมชนน้ำดีอยู่ในระดับมาก ส่วนชุมชนเพียงงามอยู่ในระดับปานกลาง

ตารางที่ 22 แสดงกระบวนการการมีส่วนร่วมในการลงทุนและปฏิบัติงานในการจัดการท่องเที่ยวชุมชนแขวงหลวงน้ำทา

3. การมีส่วนร่วมในการลงทุนและปฏิบัติงาน

มาก ระดับ 3.66

ประเด็นการมีส่วนร่วม	ชุมชนแหล่งท่องเที่ยว					
	บ้านน้ำคำ		บ้านน้ำดี		บ้านเพียงงาม	
	เฉลี่ย	ระดับความคิดเห็น	เฉลี่ย	ระดับความคิดเห็น	เฉลี่ย	ระดับความคิดเห็น
3.1 ท่านรับรู้ถึงการกระจายรายได้จากการท่องเที่ยว สู่สาธารณะประโยชน์ของชุมชน	33.33	มากที่สุด	56.52	มาก	28.57	ปานกลาง
3.2 ท่านมีส่วนร่วมในการตัดสินใจด้านรายได้	50	มากที่สุด	34.78	มากที่สุด	57.14	ปานกลาง
3.3 ท่านมีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทาง เช่น การจัดตั้งชมรมเพื่อการดูแลผลประโยชน์	66.67	มากที่สุด	30.43	ปานกลาง	57.14	น้อยที่สุด
3.4 ชุมชนมีการร่วมตัวเพื่อทำกิจกรรมการท่องเที่ยวชุมชน เช่นการจัดชมรม องค์กร ที่เกี่ยวข้อง	66.67	มากที่สุด	39.13	มาก	42.86	น้อยที่สุด
3.5 ท่านรับรู้ถึงการจัดสรรผลประโยชน์ที่เป็นธรรมในชุมชน	50	มากที่สุด	39.13	ปานกลาง	42.86	ปานกลาง
3.6 ท่านรับรู้การเตรียมความพร้อมด้านการให้บริการนักท่องเที่ยวในชุมชน เช่นร้านอาหาร ร้านจำหน่ายเครื่องดื่ม	66.67	น้อยที่สุด	43.48	ปานกลาง	42.86	น้อย
3.7 ท่านรับรู้ถึงการประชาสัมพันธ์กิจกรรมการท่องเที่ยวของชุมชน สู่ภายนอก	33.33	น้อยที่สุด	56.52	ปานกลาง	57.14	ปานกลาง
3.8 ท่านรับรู้ถึงการจัดหานักท่องเที่ยวและการส่งเสริมการตลาด	50	มากที่สุด	43.48	ปานกลาง	42.86	ปานกลาง
3.9 ท่านรับรู้ถึงการระดมเงินทุน การสะสมเงิน หรือการออมเงินที่มาจากรายได้จากการจัดการท่องเที่ยวชุมชน	50	มากที่สุด	30.43	ปานกลาง	42.86	ปานกลาง
3.10 ท่านรับรู้ถึงการฝึกอบรมบุคลากร ศึกษาดูงาน หรือให้ความรู้ด้านการจัดสรรผลประโยชน์	50	ปานกลาง	47.83	มาก	71.43	ปานกลาง
ภาพรวม	50	มากที่สุด	40.58	ปานกลาง	48.98	ปานกลาง

จากตารางที่ 22 แสดงกระบวนการการมีส่วนร่วมในการลงทุนและปฏิบัติงานในการจัดการท่องเที่ยวชุมชน ภาพรวมชุมชนน้ำหำระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนชุมชนน้ำดีและชุมชนเพียงงามระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้ในแต่ละประเด็นนั้นพบว่า (1) การรับรู้ถึงการกระจายรายได้จากการท่องเที่ยวสู่สาธารณประโยชน์ของชุมชน ระดับความคิดเห็นของชุมชนน้ำหำ อยู่ในระดับมากที่สุด ชุมชนน้ำดีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ส่วนชุมชนเพียงงามระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง (2) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจด้านรายได้ ระดับความคิดเห็นของชุมชนน้ำหำ และชุมชนน้ำดีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนชุมชนเพียงงามความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง (3) การมีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทาง เช่น การจัดตั้งชมรมเพื่อการดูแลผลประโยชน์ ระดับความคิดเห็นของชุมชนน้ำหำ อยู่ในระดับมากที่สุด ชุมชนน้ำดีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนชุมชนเพียงงามระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด (4) ชุมชนมีการร่วมตัวเพื่อทำกิจกรรมการท่องเที่ยวชุมชน เช่น การตั้งชมรม องค์กร ที่เกี่ยวข้อง ระดับความคิดเห็นของชุมชนน้ำหำ อยู่ในระดับมากที่สุด ชุมชนน้ำดีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ส่วนชุมชนเพียงงามระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด (5) การรับรู้ถึงการจัดสรรผลประโยชน์ที่เป็นธรรมในชุมชน ระดับความคิดเห็นของชุมชนน้ำหำอยู่ในระดับมากที่สุด ชุมชนน้ำดีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนชุมชนเพียงงามระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด (6) การรับรู้การเตรียมความพร้อมด้านการให้บริการนักท่องเที่ยวในชุมชน เช่นร้านอาหาร ร้านจำหน่ายเครื่องดื่ม ระดับความคิดเห็นของชุมชนน้ำหำ อยู่ในระดับน้อยที่สุด ชุมชนน้ำดีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนชุมชนเพียงงามระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย (7) การรับรู้ถึงการประชาสัมพันธ์กิจกรรมการท่องเที่ยวของชุมชน สู่ภายนอก ระดับความคิดเห็นของชุมชนน้ำหำอยู่ในระดับน้อยที่สุด ส่วนชุมชนน้ำดีและชุมชนเพียงงามระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง (8) การรับรู้ถึงการจัดหานักท่องเที่ยวและการส่งเสริมการตลาด ระดับความคิดเห็นของชุมชนน้ำหำ อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนชุมชนน้ำดีและชุมชนเพียงงามระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง (9) การรับรู้ถึงการระดมเงินทุน การสะสมเงิน หรือการออมเงินที่มาจากรายได้จากการจัดการท่องเที่ยวชุมชน ระดับความคิดเห็นของชุมชนน้ำหำ อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนชุมชนน้ำดีและชุมชนเพียงงามความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง และ (10) การรับรู้ถึงการจัดฝึกอบรมบุคลากร ศึกษาดูงาน หรือให้ความรู้ด้านการจัดสรรผลประโยชน์ ระดับความคิดเห็นของชุมชนน้ำหำ อยู่ในระดับปานกลาง ชุมชนน้ำดีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ส่วนชุมชนเพียงงามความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง

ตารางที่ 23 แสดงกระบวนการการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลในการจัดการท่องเที่ยวชุมชนแขวงหลวงน้ำทา

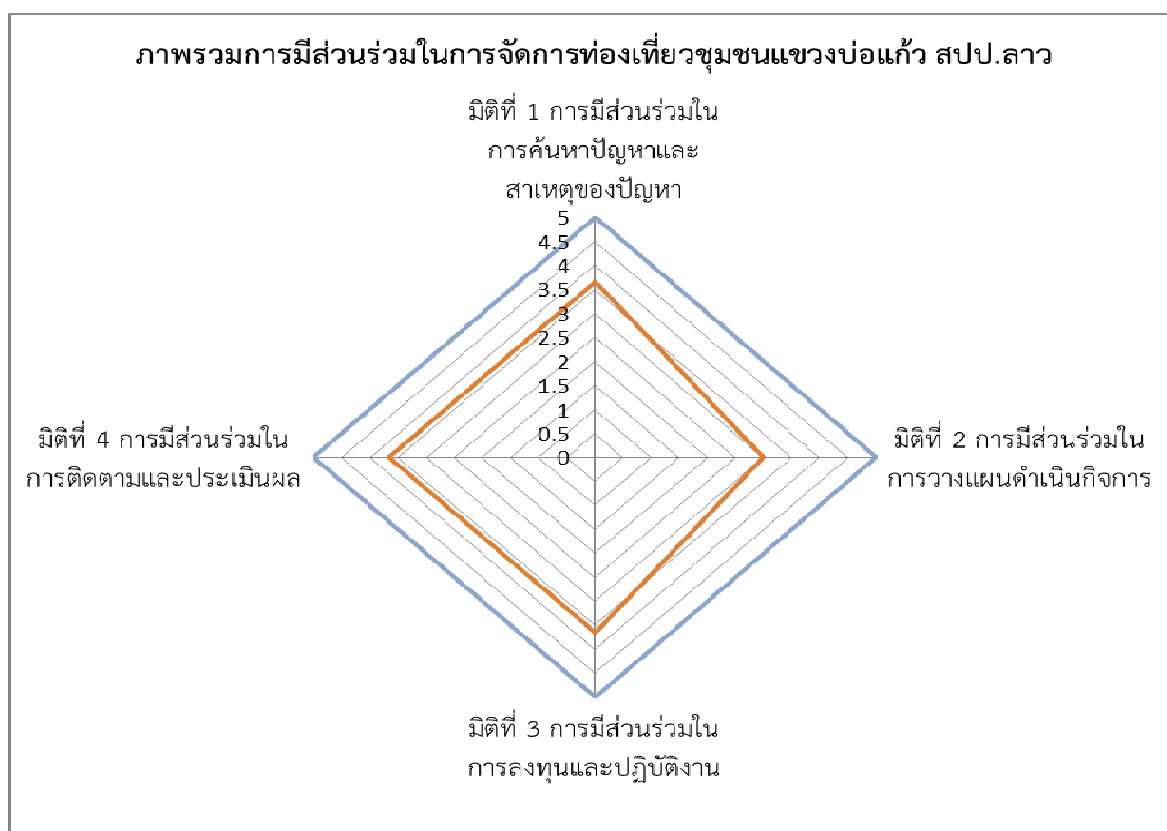
4. การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล

มาก ระดับ 4

ประเด็นการมีส่วนร่วม	ชุมชนแหล่งท่องเที่ยว					
	บ้านน้ำห้า		บ้านน้ำดี		บ้านเพียงงาม	
	เฉลี่ย	ระดับความคิดเห็น	เฉลี่ย	ระดับความคิดเห็น	เฉลี่ย	ระดับความคิดเห็น
4.1 ท่านมีส่วนร่วมในการจัดประชุมเพื่อติดตามและประเมินผลที่เกิดขึ้นจากการท่องเที่ยวชุมชน	66.67	มากที่สุด	39.13	มาก	42.86	ปานกลาง
4.2 ท่านมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์และรายงานผลข้อมูลจากการประเมินกิจกรรมการท่องเที่ยวชุมชน	50	น้อย	52.17	ปานกลาง	42.86	ปานกลาง
4.3 ท่านรับรู้ถึงแนวทางในการแก้ไขปัญหาและปรับปรุงกิจกรรมการท่องเที่ยวชุมชน	50	ปานกลาง	39.13	มาก	57.14	น้อยที่สุด
4.4 ท่านร่วมพิจารณาผลกระทบด้านบวก และด้านลบของการจัดการท่องเที่ยวชุมชน	66.67	น้อยที่สุด	47.83	มาก	57.14	น้อยที่สุด
4.5 ท่านเคยร่วมพิจารณากำหนดรูปแบบการท่องเที่ยวชุมชน	33.33	มากที่สุด	43.48	ปานกลาง	42.86	ปานกลาง
4.6 ท่านเคยร่วมกำหนดเป้าหมายการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชน	50	ปานกลาง	43.48	มาก	57.14	น้อยที่สุด
4.7 ท่านเคยร่วมกำหนดระเบียบปฏิบัติด้านการท่องเที่ยวชุมชน	66.67	มากที่สุด	34.78	มากที่สุด	42.86	มาก
4.8 ท่านมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวชุมชน	33.33	มากที่สุด	56.52	มากที่สุด	42.86	ปานกลาง
4.9 ท่านมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลการกำหนดขีดความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวชุมชน	66.67	มากที่สุด	26.09	มากที่สุด	42.86	ปานกลาง
4.10 ท่านเคยร่วมแลกเปลี่ยนความรู้เรื่องการติดตามและประเมินผลการจัดการท่องเที่ยวชุมชน	50	ปานกลาง	34.78	มาก	57.14	มากที่สุด
ภาพรวม	66.67	มากที่สุด	40.87	มาก	42.86	ปานกลาง

จากตารางที่ 23 แสดงกระบวนการการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลในการจัดการท่องเที่ยวชุมชนแขวงหลวงน้ำทา สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ภาพรวมชุมชนน้ำห้ำระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนชุมชนน้ำดีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก และชุมชนเพียงงามระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้ในแต่ละประเด็นนั้นพบว่า (1) การมีส่วนร่วมในการจัดประชุมเพื่อติดตามและประเมินผลที่เกิดขึ้นจากการท่องเที่ยวชุมชน ชุมชนน้ำห้ำระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ชุมชนน้ำดีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก และชุมชนเพียงงามระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง (2) การมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์และรายงานผลข้อมูลจากการประเมินกิจกรรมการท่องเที่ยวชุมชน ชุมชนน้ำห้ำระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด ส่วนชุมชนน้ำดีและชุมชนเพียงงามความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง (3) การรับรู้ถึงแนวทางในการแก้ไขปัญหาและปรับปรุงกิจกรรมการท่องเที่ยวชุมชน ชุมชนน้ำห้ำความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ชุมชนน้ำดีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก และชุมชนเพียงงามความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด (4) การมีส่วนร่วมพิจารณาผลกระทบด้านบวก และด้านลบของการจัดการท่องเที่ยวชุมชน ระดับความคิดเห็นชุมชนน้ำดีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ชุมชนน้ำห้ำและชุมชนเพียงงามความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด (5) การเคยร่วมพิจารณากำหนดรูปแบบการท่องเที่ยวชุมชน ระดับความคิดเห็นชุมชนน้ำห้ำความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ชุมชนน้ำดีและชุมชนเพียงงามระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง (6) การเคยร่วมกำหนดเป้าหมายการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชน ชุมชนน้ำห้ำระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ชุมชนน้ำดีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก และชุมชนเพียงงามระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด (7) การเคยร่วมกำหนดระเบียบปฏิบัติด้านการท่องเที่ยวชุมชน ชุมชนน้ำห้ำและชุมชนน้ำดีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด และชุมชนเพียงงามระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก (8) การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวชุมชน ชุมชนน้ำห้ำและชุมชนน้ำดีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด และชุมชนเพียงงามระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง (9) การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลผลการกำหนดขีดความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวชุมชน ชุมชนน้ำห้ำและชุมชนน้ำดีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด และชุมชนเพียงงามระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง และ (10) การเคยร่วมแลกเปลี่ยนความรู้เรื่องการติดตามและประเมินผลการจัดการท่องเที่ยวชุมชน ชุมชนน้ำห้ำความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ชุมชนน้ำดีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด และชุมชนเพียงงามระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด

1.4) แขวงบ่อแก้ว

มิติ	การมีส่วนร่วม	ค่าเฉลี่ย	ความหมาย
มิติที่ 1	การมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา	3	ปานกลาง
มิติที่ 2	การมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินการกิจการ	4	มาก
มิติที่ 3	การมีส่วนร่วมในการลงทุนและปฏิบัติงาน	4	มาก
มิติที่ 4	การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล	3.66	มาก

ตารางที่ 24 แสดงการกระบวนกรมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหาในการจัดการท่องเที่ยวชุมชนแขวงบ่อแก้ว

1. การมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา

มาก ระดับ 3.66

ประเด็นการมีส่วนร่วม	ชุมชนแหล่งท่องเที่ยว					
	บ้านน้ำจาง		บ้านดอนใจ		บ้านปะนะ	
	เฉลี่ย	ระดับความคิดเห็น	เฉลี่ย	ระดับความคิดเห็น	เฉลี่ย	ระดับความคิดเห็น
1.1 ท่านได้รับรู้เรื่องหลักการจัดการท่องเที่ยวชุมชน	40	ปานกลาง	50	มากที่สุด	58.62	ปานกลาง
1.2 ท่านรับรู้เรื่องการวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการของชุมชนหรือไม่	30	มากที่สุด	40	มากที่สุด	55.17	ปานกลาง
1.3 ท่านตัดสินใจเข้าร่วมเพื่อการจัดการท่องเที่ยวชุมชน	55	มากที่สุด	90	มากที่สุด	51.72	ปานกลาง
1.4 ท่านมีส่วนร่วมในการพิจารณาสภาพพื้นที่ในการจัดกิจกรรมท่องเที่ยวชุมชน	45	มากที่สุด	80	มากที่สุด	37.93	ปานกลาง
1.5 ท่านมีส่วนร่วมในการพิจารณาความเป็นไปได้ต่อการจัดกิจกรรมท่องเที่ยวชุมชน	55	มาก	60	ปานกลาง	37.93	มากที่สุด
1.6 ท่านเคยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นด้านการท่องเที่ยวชุมชน	45	ปานกลาง	60	มากที่สุด	34.48	ปานกลาง
1.7 ท่านเคยพูดคุยแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารด้านการท่องเที่ยวชุมชน	45	ปานกลาง	50	มาก	34.48	ปานกลาง
1.8 ท่านเคยรับรู้ข้อมูลข่าวสารด้านการจัดการการท่องเที่ยวชุมชนจากสื่อภายในชุมชน	35	ปานกลาง	70	ปานกลาง	31.03	ปานกลาง
1.9 ท่านเคยรับรู้ข้อมูลข่าวสารด้านการจัดการการท่องเที่ยวชุมชนจากสื่อภายนอกชุมชน	60	ปานกลาง	60	มากที่สุด	34.48	ปานกลาง
1.10 ท่านรับรู้เรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวในชุมชน	50	มากที่สุด	80	มากที่สุด	41.38	มากที่สุด
ภาพรวม	45	ปานกลาง	65.71	มากที่สุด	42.24	ปานกลาง

จากตารางที่ 24 แสดงให้เห็นว่ากระบวนการมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหาในการจัดการท่องเที่ยวชุมชน ชุมชนน้ำจาง ชุมชนดอนใจ และชุมชนปะนะ แขวงหลวงบ่อแก้ว สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวนั้น ภาพรวมชุมชนน้ำจางความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ชุมชนดอนใจความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด และชุมชนปะนะความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้ในแต่ละประเด็นนั้นพบว่า (1) การรับรู้หลักการจัดการท่องเที่ยวชุมชน ระดับความคิดเห็นชุมชนน้ำจางและชุมชนปะนะความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ชุมชนดอนใจความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด (2) การวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการของชุมชน ระดับความคิดเห็นชุมชนน้ำจางความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ชุมชนดอนใจความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด และชุมชนปะนะความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง (3) การตัดสินใจเข้าร่วมเพื่อการจัดการการท่องเที่ยวชุมชน ระดับความคิดเห็นชุมชนน้ำจางและชุมชนดอนใจความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด และชุมชนปะนะความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง (4) การมีส่วนร่วมในการพิจารณา สภาพพื้นที่การจัดกิจกรรมฯ ระดับความคิดเห็นชุมชนน้ำจางและชุมชนดอนใจความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด และชุมชนปะนะความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง (5) การพิจารณาความเป็นไปได้ต่อการจัดการท่องเที่ยวชุมชน ระดับความคิดเห็นชุมชนน้ำจางความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ชุมชนดอนใจความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง และชุมชนปะนะความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด (6) การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นด้านการท่องเที่ยวฯ ระดับความคิดเห็นชุมชนน้ำจางและชุมชนปะนะความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง และชุมชนดอนใจความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด (7) การเคยพูดคุยแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารด้านการท่องเที่ยวฯ ระดับความคิดเห็นชุมชนน้ำจางและชุมชนปะนะความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง และชุมชนดอนใจความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด (8) การเคยรับรู้ข้อมูลข่าวสารด้านการจัดการท่องเที่ยวฯ ความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลางทั้ง 3 ชุมชน (9) การเคยรับรู้ข้อมูลข่าวสารด้านการจัดการท่องเที่ยวฯ ความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 3 ชุมชน และ (10) การรับรู้เรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 3 ชุมชน

ตารางที่ 25 แสดงกระบวนการการมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินกิจการในการจัดการท่องเที่ยวชุมชนแขวงบ่อแก้ว

2. การมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินกิจการ

ปานกลาง

ระดับ 3

ประเด็นการมีส่วนร่วม	ชุมชนแหล่งท่องเที่ยว					
	บ้านน้ำจาง		บ้านดอนใจ		บ้านปะนะ	
	เฉลี่ย	ระดับความคิดเห็น	เฉลี่ย	ระดับความคิดเห็น	เฉลี่ย	ระดับความคิดเห็น
2.1 ชุมชนเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมการท่องเที่ยวชุมชน เช่น การนำเที่ยว การให้บริการต่างๆ	30	มาก	90	มากที่สุด	34.48	มากที่สุด
2.2 ท่านได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารและมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นต่อการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวชุมชนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจ	60	ปานกลาง	70	ปานกลาง	44.83	มาก
2.3 ท่านได้มีส่วนร่วมในการวางแผนจัดการหรือบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวในชุมชนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ยั่งยืน	50	มาก	70	ปานกลาง	31.03	ปานกลาง
2.4 ชุมชนมีศักยภาพในการจัดการการท่องเที่ยวชุมชน	40	น้อยที่สุด	90	มาก	51.72	น้อย
2.5 ท่านรับรู้ถึงการเตรียมตัวเพื่อทำกิจกรรมการท่องเที่ยวชุมชน	35	น้อย	90	มากที่สุด	41.38	ปานกลาง
2.6 ท่านเคยรับฟังเรื่องราวด้านการท่องเที่ยวชุมชน	50	ปานกลาง	60	ปานกลาง	44.83	ปานกลาง
2.7 ท่านเคยสนับสนุนกิจกรรมท่องเที่ยวชุมชนที่สอดคล้องกับลักษณะของชุมชน	55	มาก	60	ปานกลาง	24.14	ปานกลาง
2.8 ท่านเคยร่วมประชุมจัดทำแผนการดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวชุมชน	35	ปานกลาง	70	ปานกลาง	44.83	ปานกลาง
2.9 ท่านเคยแนะนำและชักจูงผู้สนใจเข้าร่วมเครือข่ายความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวชุมชน	70	มากที่สุด	90	มากที่สุด	31.03	ปานกลาง
2.10 ท่านเคยจัดเตรียมแผนการดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวชุมชน	40	ปานกลาง	60	มาก	44.83	ปานกลาง
ภาพรวม	46.25	ปานกลาง	66	ปานกลาง	37.44	ปานกลาง

จากตารางที่ 25 แสดงกระบวนการการมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินกิจการในการจัดการท่องเที่ยวชุมชน ชุมชนน้ำจาง ชุมชนดอนใจ และชุมชนปะนะ แขวงหลวงบ่อแก้ว สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวนั้น ภาพรวมความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลางทั้ง 3 ชุมชน ทั้งนี้ในแต่ละประเด็นนั้นพบว่า (1) ชุมชนเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมการท่องเที่ยวชุมชน เช่น การนำเที่ยว การให้บริการต่างๆ ระดับความคิดเห็นชุมชนดอนใจและชุมชนปะนะความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด และชุมชนน้ำจางความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก (2) การได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารและมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นต่อการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวชุมชนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจ ระดับความคิดเห็นชุมชนน้ำจางและชุมชนดอนใจความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง และชุมชนปะนะความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก (3) การได้มีส่วนร่วมในการวางแผนจัดการหรือบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวในชุมชนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ยั่งยืน ระดับความคิดเห็นชุมชนดอนใจและชุมชนปะนะความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ชุมชนน้ำจางความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก (4) ชุมชนมีศักยภาพในการจัดการการท่องเที่ยวชุมชน ระดับความคิดเห็นชุมชนน้ำจางความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด ชุมชนดอนใจความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด และชุมชนปะนะความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย (5) การรับรู้ถึงการเตรียมตัวเพื่อทำกิจกรรมการท่องเที่ยวชุมชน ระดับความคิดเห็นชุมชนน้ำจางความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย ชุมชนดอนใจความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด และชุมชนปะนะความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง (6) การเคยรับฟังเรื่องราวด้านการท่องเที่ยวชุมชน ระดับความระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลางทั้ง 3 ชุมชน (7) การเคยสนับสนุนกิจกรรมท่องเที่ยวชุมชนที่สอดคล้องกับลักษณะของชุมชน ระดับความคิดเห็นชุมชนดอนใจและชุมชนปะนะความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ชุมชนน้ำจางความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก (8) การเคยร่วมประชุมจัดทำแผนการดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวชุมชน ระดับความระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลางทั้ง 3 ชุมชน (9) การเคยแนะนำและชักจูงผู้สนใจเข้าร่วมเครือข่ายความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวชุมชน ระดับความคิดเห็นชุมชนน้ำจางและชุมชนดอนใจความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด และชุมชนปะนะความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง และ (10) การเคยจัดเตรียมแผนการดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวชุมชน ชุมชนดอนใจความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก และชุมชนปะนะและน้ำจางความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง

ตารางที่ 26 แสดงกระบวนการการมีส่วนร่วมในการลงทุนและปฏิบัติงานในการจัดการท่องเที่ยวชุมชนแขวงบ่อแก้ว

3. การมีส่วนร่วมในการลงทุนและปฏิบัติงาน (ตารางที่ 25)

มาก ระดับ 4

ประเด็นการมีส่วนร่วม	ชุมชนแหล่งท่องเที่ยว					
	บ้านน้ำจาง		บ้านดอนใจ		บ้านปะนะ	
	เฉลี่ย	ระดับความคิดเห็น	เฉลี่ย	ระดับความคิดเห็น	เฉลี่ย	ระดับความคิดเห็น
3.1 ท่านรับรู้ถึงการกระจายรายได้จากการท่องเที่ยว สู่สาธารณะประโยชน์ของชุมชน	50	มาก	90	มากที่สุด	48.28	ปานกลาง
3.2 ท่านมีส่วนร่วมในการตัดสินใจด้านรายได้	55	มาก	90	มากที่สุด	37.93	ปานกลาง
3.3 ท่านมีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทาง เช่น การจัดตั้งชมรมเพื่อการดูแลผลประโยชน์	40	ปานกลาง	80	มากที่สุด	51.72	ปานกลาง
3.4 ชุมชนมีการร่วมตัวเพื่อทำกิจกรรมการท่องเที่ยวชุมชน เช่นการจัดตั้งชมรม องค์กร ที่เกี่ยวข้อง	35	ปานกลาง	80	มากที่สุด	55.17	ปานกลาง
3.5 ท่านรับรู้ถึงการจัดสรรผลประโยชน์ที่เป็นธรรมในชุมชน	40	ปานกลาง	80	มากที่สุด	31.03	ปานกลาง
3.6 ท่านรับรู้การเตรียมความพร้อมด้านการให้บริการนักท่องเที่ยวในชุมชน เช่นร้านอาหาร ร้านจำหน่ายเครื่องดื่ม	30	มากที่สุด	50	มาก	55.17	ปานกลาง
3.7 ท่านรับรู้ถึงการประชาสัมพันธ์กิจกรรมการท่องเที่ยวของชุมชน สู่ภายนอก	45	ปานกลาง	80	มาก	31.03	น้อย
3.8 ท่านรับรู้ถึงการเจตนานักท่องเที่ยวและการส่งเสริมการตลาด	45	มาก	50	มากที่สุด	48.28	ปานกลาง
3.9 ท่านรับรู้ถึงการระดมเงินทุน การสะสมเงิน หรือการออมเงินที่มาจากรายได้จากการจัดการท่องเที่ยวชุมชน	50	มาก	50	มากที่สุด	41.38	ปานกลาง
3.10 ท่านรับรู้ถึงการจัดฝึกอบรมบุคลากร ศึกษาดูงาน หรือให้ความรู้ด้านการจัดสรรผลประโยชน์	40	ปานกลาง	90	มากที่สุด	48.28	ปานกลาง
ภาพรวม	40	ปานกลาง	77.5	มากที่สุด	46.36	ปานกลาง

จากตารางที่ 26 แสดงกระบวนการการมีส่วนร่วมในการลงทุนและปฏิบัติงานในการจัดการท่องเที่ยวชุมชน ชุมชนน้ำจาง ชุมชนดอนใจ และชุมชนปะนะ แขวงบ่อแก้ว สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวนั้น ภาพรวม ชุมชนดอนใจความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ชุมชนน้ำจางและชุมชนปะนะความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้ในแต่ละประเด็นนั้นพบว่า (1) การรับรู้ถึงการกระจายรายได้จากการท่องเที่ยว สู่สาธารณประโยชน์ของชุมชน ระดับความคิดเห็นของชุมชนน้ำจางความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ชุมชนดอนใจความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด และชุมชนปะนะความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง (2) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจด้านรายได้ ระดับความคิดเห็นของชุมชนน้ำจางความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ชุมชนดอนใจความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด และชุมชนปะนะความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง (3) การมีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทาง เช่น การจัดตั้งชมรมเพื่อการดูแลผลประโยชน์ ระดับความคิดเห็นของชุมชนน้ำจางความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ชุมชนดอนใจความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด และชุมชนปะนะความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง (4) ชุมชนมีการร่วมตัวเพื่อทำกิจกรรมการท่องเที่ยวชุมชน เช่น การตั้งชมรม องค์กรที่เกี่ยวข้อง ระดับความคิดเห็นชุมชนน้ำจางและชุมชนปะนะความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง และชุมชนดอนใจความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด (5) การรับรู้ถึงการจัดสรรผลประโยชน์ที่เป็นธรรมในชุมชน ระดับความคิดเห็นชุมชนน้ำจางและชุมชนปะนะความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง และชุมชนดอนใจความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด (6) การรับรู้การเตรียมความพร้อมด้านการให้บริการนักท่องเที่ยวในชุมชน เช่นร้านอาหาร ร้านจำหน่ายเครื่องดื่ม ระดับความคิดเห็นของชุมชนน้ำจางความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ชุมชนดอนใจความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก และชุมชนปะนะความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง (7) การรับรู้ถึงการประชาสัมพันธ์กิจกรรมการท่องเที่ยวของชุมชนสู่ภายนอก ระดับความคิดเห็นของชุมชนน้ำจางและชุมชนดอนใจความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง และชุมชนปะนะความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย (8) การรับรู้ถึงการจัดหาที่พักท่องเที่ยวและการส่งเสริมการตลาด ระดับความคิดเห็นของชุมชนน้ำจางความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ชุมชนดอนใจความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด และชุมชนปะนะความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง (9) การรับรู้ถึงการระดมเงินทุน การสะสมเงิน หรือการออมเงินที่มาจากรายได้จากการจัดการท่องเที่ยวชุมชน ระดับความคิดเห็นของชุมชนน้ำจางความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ชุมชนดอนใจความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด และชุมชนปะนะความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง และ (10) การรับรู้ถึงการจัดฝึกอบรมบุคลากร ศึกษาดูงาน หรือให้ความรู้ด้านการจัดสรรผลประโยชน์ ระดับความคิดเห็นของชุมชนน้ำจางและชุมชนดอนใจความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง และชุมชนปะนะความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด

ตารางที่ 27 แสดงกระบวนการการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลในการจัดการท่องเที่ยวชุมชนแขวงบ่อแก้ว

4. การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมิน

มาก ระดับ 3.66

ประเด็นการมีส่วนร่วม	ชุมชนแหล่งท่องเที่ยว					
	บ้านน้ำจาง		บ้านดอนใจ		บ้านปะนะ	
	เฉลี่ย	ระดับความคิดเห็น	เฉลี่ย	ระดับความคิดเห็น	เฉลี่ย	ระดับความคิดเห็น
4.1 ท่านมีส่วนร่วมในการจัดประชุมเพื่อติดตามและประเมินผลที่เกิดขึ้นจากการท่องเที่ยวชุมชน	45	ปานกลาง	90	ปานกลาง	37.93	ปานกลาง
4.2 ท่านมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์และรายงานผลข้อมูลจากการประเมินกิจกรรมการท่องเที่ยวชุมชน	30	น้อยที่สุด	90	ปานกลาง	34.48	ปานกลาง
4.3 ท่านรับรู้ถึงแนวทางในการแก้ไขปัญหาและปรับปรุงกิจกรรมการท่องเที่ยวชุมชน	30	ปานกลาง	100	ปานกลาง	55.17	ปานกลาง
4.4 ท่านร่วมพิจารณาผลกระทบด้านบวก และด้านลบของการจัดการท่องเที่ยวชุมชน	40	ปานกลาง	90	มากที่สุด	41.38	ปานกลาง
4.5 ท่านเคยร่วมพิจารณากำหนดรูปแบบการท่องเที่ยวชุมชน	35	ปานกลาง	90	มากที่สุด	37.93	ปานกลาง
4.6 ท่านเคยร่วมกำหนดเป้าหมายการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชน	35	ปานกลาง	90	มากที่สุด	55.17	ปานกลาง
4.7 ท่านเคยร่วมกำหนดระเบียบปฏิบัติด้านการท่องเที่ยวชุมชน	30	ปานกลาง	70	มากที่สุด	44.83	ปานกลาง
4.8 ท่านมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวชุมชน	60	ปานกลาง	90	มากที่สุด	34.48	ปานกลาง
4.9 ท่านมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลการกำหนดขีดความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวชุมชน	40	ปานกลาง	80	มากที่สุด	48.28	ปานกลาง
4.10 ท่านเคยร่วมแลกเปลี่ยนความรู้เรื่องการติดตามและประเมินผลการจัดการท่องเที่ยวชุมชน	35	มาก	90	มากที่สุด	51.72	ปานกลาง
ภาพรวม	39.38	ปานกลาง	85.71	มากที่สุด	44.14	ปานกลาง

จากตารางที่ 27 แสดงกระบวนการการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลในการจัดการท่องเที่ยวชุมชน ชุมชนน้ำจาง ชุมชนดอนใจ และชุมชนปะนะ แขวงบ่อแก้ว สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวนั้น ภาพรวมชุมชนน้ำจางและปะนะความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง และชุมชนดอนใจความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้ในแต่ละประเด็นนั้นพบว่า (1) การมีส่วนร่วมในการจัดประชุมเพื่อติดตามและประเมินผลที่เกิดขึ้นจากการท่องเที่ยวชุมชน ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลางทั้ง 3 ชุมชน (2) การมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์และรายงานผลข้อมูลจากการประเมินกิจกรรมการท่องเที่ยวชุมชน ระดับความคิดเห็นชุมชนดอนใจและชุมชนปะนะอยู่ในระดับปานกลาง และชุมชนน้ำจางความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด (3) การรับรู้ถึงแนวทางในการแก้ไขปัญหาและปรับปรุงกิจกรรมการท่องเที่ยวชุมชน ระดับความคิดเห็นชุมชนดอนใจและชุมชนปะนะอยู่ในระดับปานกลาง และชุมชนน้ำจางความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด (4) การมีส่วนร่วมพิจารณาผลกระทบด้านบวกและด้านลบของการจัดการท่องเที่ยวชุมชน ระดับความคิดเห็นชุมชนน้ำจางและชุมชนปะนะอยู่ในระดับปานกลาง และชุมชนดอนใจความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด (5) การเคยร่วมพิจารณากำหนดรูปแบบการท่องเที่ยวชุมชน ระดับความคิดเห็นชุมชนน้ำจางและชุมชนปะนะอยู่ในระดับปานกลาง และชุมชนดอนใจความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด (6) การเคยร่วมกำหนดเป้าหมายการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชน ระดับความคิดเห็นชุมชนน้ำจางและชุมชนปะนะอยู่ในระดับปานกลาง และชุมชนดอนใจความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด (7) การเคยร่วมกำหนดระเบียบปฏิบัติด้านการท่องเที่ยวชุมชน ระดับความคิดเห็นชุมชนน้ำจางและชุมชนปะนะอยู่ในระดับปานกลาง และชุมชนดอนใจความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด (8) การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวชุมชน ระดับความคิดเห็นชุมชนน้ำจางและชุมชนปะนะอยู่ในระดับปานกลาง และชุมชนดอนใจความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด (9) การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล การกำหนดขีดความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวชุมชน ระดับความคิดเห็นชุมชนน้ำจางและชุมชนปะนะอยู่ในระดับปานกลาง และชุมชนดอนใจความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด และ (10) การเคยร่วมแลกเปลี่ยนความรู้เรื่องการจัดการติดตามและประเมินผลการจัดการท่องเที่ยวชุมชน ระดับความคิดเห็นชุมชนน้ำจางความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ชุมชนดอนใจความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด และชุมชนปะนะระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง

1.5) บ้านท่าคันทอง จังหวัดเชียงราย และบ้านฮวก จังหวัดพะเยา

ตารางที่ 28 แสดงการกระบวนกรมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหาในการจัดการท่องเที่ยวชุมชนบ้านท่าคันทองและบ้านฮวก

ประเด็นการมีส่วนร่วม	ชุมชนแหล่งท่องเที่ยว			
	ท่าคันทอง		บ้านฮวก	
	เฉลี่ย	ระดับความคิดเห็น	เฉลี่ย	ระดับความคิดเห็น
1.1 ท่านได้รับรู้เรื่องหลักการจัดการท่องเที่ยวชุมชน	3.83	มาก	3.72	มาก
1.2 ท่านรับรู้เรื่องการวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการของชุมชนหรือไม่	3.77	มาก	3.64	มาก
1.3 ท่านตัดสินใจเข้าร่วมเพื่อการจัดการท่องเที่ยวชุมชน	3.8	มาก	3.88	มาก
1.4 ท่านมีส่วนร่วมในการพิจารณาสภาพพื้นที่ในการจัดกิจกรรมท่องเที่ยวชุมชน	3.77	มาก	3.76	มาก
1.5 ท่านมีส่วนร่วมในการพิจารณาความเป็นไปได้ต่อการจัดกิจกรรมท่องเที่ยวชุมชน	3.77	มาก	3.8	มาก
1.6 ท่านเคยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นด้านการท่องเที่ยวชุมชน	3.97	มาก	3.6	มาก
1.7 ท่านเคยพูดคุยแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารด้านการท่องเที่ยวชุมชน	4.3	มาก	3.52	มาก
1.8 ท่านเคยรับรู้ข้อมูลข่าวสารด้านการจัดการการท่องเที่ยวชุมชนจากสื่อภายในชุมชน	3.63	มาก	3.6	มาก
1.9 ท่านเคยรับรู้ข้อมูลข่าวสารด้านการจัดการการท่องเที่ยวชุมชนจากสื่อภายนอกชุมชน	3.63	มาก	3.56	มาก
1.10 ท่านรับรู้เรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวในชุมชน	3.73	มาก	3.64	มาก
ภาพรวม	3.82	มาก	3.672	มาก

จากตารางที่ 28 แสดงให้เห็นว่ากระบวนการมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหาในการจัดการท่องเที่ยวชุมชนท่าคันโทและบ้านฮวก ทั้งนี้ในแต่ละประเด็นนั้นพบว่า (1) การรับรู้หลักการจัดการท่องเที่ยวชุมชน ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ทั้ง 2 ชุมชน (2) การวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการของชุมชนระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ทั้ง 2 ชุมชน (3) การตัดสินใจเข้าร่วมเพื่อการจัดการการท่องเที่ยวชุมชน ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทั้ง 2 ชุมชน (4) การมีส่วนร่วมในการพิจารณาสภาพพื้นที่การจัดกิจกรรมฯ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทั้ง 2 ชุมชน (5) การพิจารณาความเป็นไปได้ต่อการจัดการท่องเที่ยวชุมชน ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทั้ง 2 ชุมชน (6) การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นด้านการท่องเที่ยวฯ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทั้ง 2 ชุมชน (7) การเคยพูดคุยแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารด้านการท่องเที่ยวฯ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทั้ง 2 ชุมชน (8) การเคยรับรู้ข้อมูลข่าวสารด้านการจัดการท่องเที่ยวฯ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทั้ง 2 ชุมชน (9) การเคยรับรู้ข้อมูลข่าวสารด้านการจัดการท่องเที่ยวฯ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทั้ง 2 ชุมชน และ (10) การรับรู้เรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวชุมชน ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทั้ง 2 ชุมชน

ตารางที่ 29 แสดงกระบวนการการมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินงานในการจัดการท่องเที่ยวชุมชนชุมชนท่าขันทองและบ้านฮวก

ประเด็นการมีส่วนร่วม	ชุมชนแหล่งท่องเที่ยว			
	ท่าขันทอง		บ้านฮวก	
	เฉลี่ย	ระดับความคิดเห็น	เฉลี่ย	ระดับความคิดเห็น
2.1 ชุมชนเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมการท่องเที่ยวชุมชน เช่น การนำเที่ยว การให้บริการต่างๆ	3.77	มาก	3.6	มาก
2.2 ท่านได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารและมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นต่อการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวชุมชนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจ	3.87	มาก	3.6	มาก
2.3 ท่านได้มีส่วนร่วมในการวางแผนจัดการหรือบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวในชุมชนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ยั่งยืน	3.8	มาก	3.68	มาก
2.4 ชุมชนมีศักยภาพในการจัดการการท่องเที่ยวชุมชน	3.93	มาก	3.68	มาก
2.5 ท่านรับรู้ถึงการเตรียมตัวเพื่อทำกิจกรรมการท่องเที่ยวชุมชน	3.93	มาก	3.6	มาก
2.6 ท่านเคยรับฟังเรื่องราวด้านการท่องเที่ยวชุมชน	3.7	มาก	3.6	มาก
2.7 ท่านเคยสนับสนุนกิจกรรมท่องเที่ยวชุมชนที่สอดคล้องกับลักษณะของชุมชน	3.7	มาก	3.6	มาก
2.8 ท่านเคยร่วมประชุมจัดทำแผนการดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวชุมชน	3.9	มาก	3.64	มาก
2.9 ท่านเคยแนะนำและชักจูงผู้สนใจเข้าร่วมเครือข่ายความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวชุมชน	3.97	มาก	3.56	มาก
2.10 ท่านเคยจัดเตรียมแผนการดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวชุมชน	4.17	มาก	3.52	มาก
ภาพรวม	3.874	มาก	3.608	มาก

จากตารางที่ 29 แสดงให้เห็นว่ากระบวนการมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินการใน การจัดการท่องเที่ยวชุมชนชุมชนท่าคันทองและบ้านฮวกภาพรวมอยู่ในระดับมากทั้ง 2 ชุมชน ทั้งนี้ใน แต่ละประเด็นนั้นพบว่า (1) ชุมชนเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมการท่องเที่ยวชุมชน เช่น การนำเที่ยว การให้บริการต่างๆ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทั้ง 2 ชุมชน (2) การได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารและ มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นต่อการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวชุมชนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว ที่น่าสนใจ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทั้ง 2 ชุมชน (3) การได้มีส่วนร่วมในการวางแผนจัดการ หรือบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวในชุมชนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ยั่งยืนระดับความคิดเห็นอยู่ใน ระดับมากทั้ง 2 ชุมชน (4) ชุมชนมีศักยภาพในการจัดการการท่องเที่ยวชุมชนระดับความคิดเห็นอยู่ใน ระดับมากทั้ง 2 ชุมชน (5) การรับรู้ถึงการเตรียมตัวเพื่อทำกิจกรรมการท่องเที่ยวชุมชน ระดับความ คิดเห็นอยู่ในระดับมากทั้ง 2 ชุมชน (6) การเคยรับฟังเรื่องราวด้านการท่องเที่ยวชุมชนระดับความ คิดเห็นอยู่ในระดับมากทั้ง 2 ชุมชน (7) การเคยสนับสนุนกิจกรรมท่องเที่ยวชุมชนที่สอดคล้องกับ ลักษณะของชุมชนระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทั้ง 2 ชุมชน (8) การเคยร่วมประชุมจัดทำ แผนการดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวชุมชนระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทั้ง 2 ชุมชน (9) การ เคยแนะนำและชักจูงผู้สนใจเข้าร่วมเครือข่ายความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวชุมชนระดับความคิดเห็น อยู่ในระดับมากทั้ง 2 ชุมชน และ (10) การเคยจัดเตรียมแผนการดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวชุมชน ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทั้ง 2 ชุมชน

ตารางที่ 30 แสดงกระบวนการการมีส่วนร่วมในการลงทุนและปฏิบัติงานในการจัดการท่องเที่ยวชุมชนท่าขันทองและบ้านฮวก

ประเด็นการมีส่วนร่วม	ชุมชนแหล่งท่องเที่ยว			
	ท่าขันทอง		บ้านฮวก	
	เฉลี่ย	ระดับความคิดเห็น	เฉลี่ย	ระดับความคิดเห็น
3.1 ท่านรับรู้ถึงการกระจายรายได้จากการท่องเที่ยว สู่สาธารณะประโยชน์ของชุมชน	4.03	มาก	3.84	มาก
3.2 ท่านมีส่วนร่วมในการตัดสินใจด้านรายได้	4.03	มาก	3.56	มาก
3.3 ท่านมีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทาง เช่น การจัดตั้งชมรมเพื่อการดูแลผลประโยชน์	4.1	มาก	3.44	ปานกลาง
3.4 ชุมชนมีการร่วมตัวเพื่อทำกิจกรรมการท่องเที่ยวชุมชน เช่นการจัดตั้งชมรม องค์กร ที่เกี่ยวข้อง	3.77	มาก	3.56	มาก
3.5 ท่านรับรู้ถึงการจัดสรรผลประโยชน์ที่เป็นธรรมในชุมชน	3.57	มาก	3.44	ปานกลาง
3.6 ท่านรับรู้การเตรียมความพร้อมด้านการให้บริการนักท่องเที่ยวในชุมชน เช่นร้านอาหาร ร้านจำหน่ายเครื่องดื่ม	3.97	มาก	3.32	ปานกลาง
3.7 ท่านรับรู้ถึงการประชาสัมพันธ์กิจกรรมการท่องเที่ยวของชุมชน สู่ภายนอก	3.8	มาก	3.44	ปานกลาง
3.8 ท่านรับรู้ถึงการเจตนานักท่องเที่ยวและการส่งเสริมการตลาด	3.97	มาก	3.56	มาก
3.9 ท่านรับรู้ถึงการระดมเงินทุน การสะสมเงิน หรือการออมเงินที่มาจากรายได้จากการจัดการท่องเที่ยวชุมชน	4.03	มาก	3.16	ปานกลาง
3.10 ท่านรับรู้ถึงการจัดฝึกอบรมบุคลากร ศึกษาดูงาน หรือให้ความรู้ด้านการจัดสรรผลประโยชน์	3.9	มาก	3.44	ปานกลาง
ภาพรวม	3.917	มาก	3.476	ปานกลาง

จากตารางที่ 30 แสดงกระบวนการการมีส่วนร่วมในการลงทุนและปฏิบัติงานในการจัดการท่องเที่ยวชุมชนทำขันทองและบ้านฮวก ภาพรวมชุมชนทำขันทอง ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ส่วนชุมชน บ้านฮวกอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้ในแต่ละประเด็นพบว่า (1) การรับรู้ถึงการกระจายรายได้จากการท่องเที่ยว สู่สาธารณะประโยชน์ของชุมชน ความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทั้ง 2 ชุมชน (2) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจด้านรายได้ ความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทั้ง 2 ชุมชน (3) การมีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทาง เช่น การจัดตั้งชมรมเพื่อการดูแลผลประโยชน์ ชุมชนทำขันทองความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ส่วนชุมชนบ้านฮวกความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง (4) ชุมชนมีการร่วมตัวเพื่อทำกิจกรรมการท่องเที่ยวชุมชน เช่น การตั้งชมรม องค์กร ที่เกี่ยวข้อง ความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ทั้ง 2 ชุมชน (5) การรับรู้ถึงการจัดสรรผลประโยชน์ที่เป็นธรรมในชุมชน ชุมชนทำขันทองความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ส่วนชุมชนบ้านฮวกความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง (6) การรับรู้การเตรียมความพร้อมด้านการให้บริการนักท่องเที่ยวในชุมชน เช่นร้านอาหาร ร้านจำหน่ายเครื่องดื่ม ชุมชนทำขันทองความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ส่วนชุมชนบ้านฮวกความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง (7) การรับรู้ถึงการประชาสัมพันธ์กิจกรรมการท่องเที่ยวของชุมชนสู่ภายนอก ชุมชนทำขันทองความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ส่วนชุมชนบ้านฮวกความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง (8) การรับรู้ถึงการหานักท่องเที่ยวและการส่งเสริมการตลาด ความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ทั้ง 2 ชุมชน (9) การรับรู้ถึงการระดมเงินทุน การสะสมเงิน หรือการออมเงินที่มาจากรายได้จากการจัดการท่องเที่ยวชุมชน ชุมชนทำขันทองความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ส่วนชุมชนบ้านฮวกความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง และ (10) การรับรู้ถึงการจัดฝึกอบรมบุคลากร ศึกษาดูงาน หรือให้ความรู้ด้านการจัดสรรผลประโยชน์ ชุมชนทำขันทองความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ส่วนชุมชนบ้านฮวกความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง

ตารางที่ 31 แสดงกระบวนการการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลในการจัดการท่องเที่ยวชุมชนท่าขันทองและบ้านฮวก

ประเด็นการมีส่วนร่วม	ชุมชนแหล่งท่องเที่ยว			
	ท่าขันทอง		บ้านฮวก	
	เฉลี่ย	ระดับความคิดเห็น	เฉลี่ย	ระดับความคิดเห็น
4.1 ท่านมีส่วนร่วมในการจัดประชุมเพื่อติดตามและประเมินผลที่เกิดขึ้นจากการท่องเที่ยวชุมชน	3.8	มาก	3.644	มาก
4.2 ท่านมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์และรายงานผลข้อมูลจากการประเมินกิจกรรมการท่องเที่ยวชุมชน	3.73	มาก	3.48	ปานกลาง
4.3 ท่านรับรู้ถึงแนวทางในการแก้ไขปัญหาและปรับปรุงกิจกรรมการท่องเที่ยวชุมชน	3.73	มาก	3.52	มาก
4.4 ท่านร่วมพิจารณาผลกระทบด้านบวก และด้านลบของการจัดการท่องเที่ยวชุมชน	3.97	มาก	3.44	ปานกลาง
4.5 ท่านเคยร่วมพิจารณากำหนดรูปแบบการท่องเที่ยวชุมชน	4.03	มาก	3.48	ปานกลาง
4.6 ท่านเคยร่วมกำหนดเป้าหมายการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชน	3.87	มาก	3.44	ปานกลาง
4.7 ท่านเคยร่วมกำหนดระเบียบปฏิบัติด้านการท่องเที่ยวชุมชน	3.87	มาก	3.6	มาก
4.8 ท่านมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวชุมชน	3.97	มาก	3.44	ปานกลาง
4.9 ท่านมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลการกำหนดขีดความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวชุมชน	3.93	มาก	3.48	ปานกลาง
4.10 ท่านเคยร่วมแลกเปลี่ยนความรู้เรื่องการติดตามและประเมินผลการจัดการท่องเที่ยวชุมชน	3.7	มาก	3.44	ปานกลาง
ภาพรวม	3.86	มาก	3.496	ปานกลาง

จากตารางที่ 31 แสดงกระบวนการการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลในการจัดการ
 ห้องเที่ยวชุมชนทำขันทองและบ้านฮวก ภาพรวมชุมชนทำขันทอง ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก
 ส่วนชุมชนบ้านฮวกอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้ในแต่ละประเด็นพบว่า (1) การมีส่วนร่วมในการจัด
 ประชุมเพื่อติดตามและประเมินผลที่เกิดขึ้นจากการห้องเที่ยวชุมชน ความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทั้ง
 2 ชุมชน (2) การมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์และรายงานผลข้อมูลจากการประเมินกิจกรรมการ
 ห้องเที่ยวชุมชน ชุมชนทำขันทองความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ส่วนชุมชนบ้านฮวกความคิดเห็นอยู่ใน
 ระดับปานกลาง (3) การรับรู้ถึงแนวทางในการแก้ไขปัญหาและปรับปรุงกิจกรรมการห้องเที่ยวชุมชน
 ความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทั้ง 2 ชุมชน (4) การมีส่วนร่วมพิจารณาผลกระทบด้านบวก และด้านลบ
 ของการจัดการห้องเที่ยวชุมชน ชุมชนทำขันทองความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ส่วนชุมชนบ้านฮวก
 ความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง (5) การเคยร่วมพิจารณากำหนดรูปแบบการห้องเที่ยวชุมชน
 ชุมชนทำขันทองความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ส่วนชุมชนบ้านฮวกความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง
 (6) การเคยร่วมกำหนดเป้าหมายการส่งเสริมการห้องเที่ยวชุมชน ชุมชนทำขันทองความคิดเห็นอยู่ใน
 ระดับมาก ส่วนชุมชนบ้านฮวกความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง (7) การเคยร่วมกำหนดระเบียบ
 ปฏิบัติด้านการห้องเที่ยวชุมชนความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทั้ง 2 ชุมชน (8) การมีส่วนร่วมในการ
 ติดตามและประเมินผลการอนุรักษ์ทรัพยากรการห้องเที่ยวชุมชน ชุมชนทำขันทองความคิดเห็นอยู่ใน
 ระดับมาก ส่วนชุมชนบ้านฮวกความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง (9) การมีส่วนร่วมในการติดตาม
 และประเมินผลการกำหนดขีดความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวชุมชน ชุมชนทำขันทองความ
 คิดเห็นอยู่ในระดับมาก ส่วนชุมชนบ้านฮวกความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง และ (10) การเคยร่วม
 แลกเปลี่ยนความรู้เรื่องการติดตามและประเมินผลการจัดการห้องเที่ยวชุมชน ชุมชนทำขันทองความ
 คิดเห็นอยู่ในระดับมาก ส่วนชุมชนบ้านฮวกความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง

4.3 การกำหนดประเด็นยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาศักยภาพของการท่องเที่ยวชุมชนเพื่อรองรับการขยายตัวการท่องเที่ยวอาเซียนในปี 2015

จากการทบทวนเอกสารยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวของไทยและสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว รวมถึงข้อค้นพบจากการลงพื้นที่ดำเนินการวิจัยที่ได้นำเสนอไปแล้วนั้น เห็นได้ชัดว่าการท่องเที่ยวมีความสำคัญกับเศรษฐกิจของไทยและลาว โดยเป็นแหล่งรายได้หลักของประเทศ และเป็นการกระจายรายได้สู่ประชาชนได้เป็นอย่างมาก ทำให้ไทยและสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวคาดหวังให้การท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือสำหรับการบรรเทาความยากจน และเป็นกลไกการกระจายรายได้และสร้างการเติบโตทางเศรษฐกิจในชุมชนท้องถิ่นได้เป็นอย่างดี ในการนี้พบว่า สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวให้ความสำคัญการท่องเที่ยวชุมชนโดยกำหนดเป็นประเด็นยุทธศาสตร์อย่างชัดเจน อีกทั้งในการดำเนินการวิจัยในพื้นที่ของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวยังพบอีกว่าภาพลักษณ์และศักยภาพทางการท่องเที่ยวชุมชนในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวอยู่ในเกณฑ์ดีกว่าประเทศไทยแทบทุกด้าน

สำหรับการกำหนดกลยุทธ์การวางตำแหน่งและแนวทางการพัฒนาศักยภาพของการท่องเที่ยวชุมชนเพื่อการรองรับการขยายตัวการท่องเที่ยวของอาเซียนในปี ค.ศ. 2015 นั้นทีมวิจัยได้ใช้ข้อค้นพบจากการลงพื้นที่เก็บข้อมูลและนำยุทธศาสตร์การพัฒนาการท่องเที่ยวในระดับชาติของไทยและสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวมาพิจารณาร่วมกันซึ่งพบประเด็นกลยุทธ์ดังต่อไปนี้

1) กลยุทธ์เชิงรุก

จากการพิจารณาจุดแข็งของการท่องเที่ยวของไทยและสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว รวมถึงข้อค้นพบด้านภาพลักษณ์และศักยภาพการท่องเที่ยวชุมชนพบแนวทางที่จะนำจุดแข็งและโอกาสมากำหนดเป็นกลยุทธ์เชิงรุกดังนี้

1.1) การสร้างเครือข่ายการท่องเที่ยวชุมชนไทยและสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวแบบร่วมมือแทนการแข่งขัน

เนื่องจากสภาพที่ตั้งของไทยและสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวมีความเหมาะสมในการเป็นศูนย์กลางของภูมิภาครวมถึงการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ในการนี้ประเทศไทยมีศักยภาพในการเป็นศูนย์กลางทางการบินในภูมิภาคซึ่งนักท่องเที่ยวจะเดินทางมายังประเทศไทยก่อนเดินทางเข้าสู่สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ซึ่งเป็นประเทศที่มีทรัพยากรธรรมชาติอุดมสมบูรณ์ มีเอกลักษณ์ชัดเจนด้านวิถีชีวิตและวัฒนธรรมของประชาชน เป็นเสน่ห์และจุดดึงดูดใจทางการท่องเที่ยวที่สำคัญ ในขณะที่นักท่องเที่ยวชาวจีนกำลังเติบโตและเข้ามาท่องเที่ยวในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวและใช้การเชื่อมโยงของเส้นทางคมนาคมตามเส้นทาง R3A เพื่อเข้ามายังประเทศไทยมากขึ้น นอกจากนี้ในประเด็นยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวของสาธารณรัฐ

ประชาธิปไตยประชาชนลาวยังระบุชัดเจนต่อกรณีการสร้างความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านเพื่อยกระดับมาตรฐานการท่องเที่ยว ดังนั้นไทยและสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวควรทำความร่วมมือในการสร้างเครือข่ายการท่องเที่ยวเชื่อมโยงกัน โดยเฉพาะในชุมชนบริเวณชายแดนไทยและสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ควรทำข้อตกลงกันในการสร้างความร่วมมือส่งต่อนักท่องเที่ยวให้กันมากกว่าการแข่งขัน พร้อมกับการพัฒนาภาพลักษณ์และศักยภาพทางการท่องเที่ยวในเส้นทางเชื่อมโยงไทยและสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ประกอบด้วย

(1) เส้นทางที่ 1 บ้านท่าช้างทอง (อ.เชียงแสน) – สะพานมิตรภาพไทย-ลาว – แขวงบ่อแก้ว – บ้านปะนะ – สามเหลี่ยมทองคำ (อ.เชียงแสน) หรือเลือกเดินทางในเส้นทาง R3A จากแขวงบ่อแก้ว – บ้านน้ำจาง – บ้านดอนใจ – แขวงหลวงน้ำทา – แขวงหลวงพระบาง ซึ่งจะทำให้ระยะเวลาพำนักรใน สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวยาวนานมากขึ้น

(2) เส้นทางที่ 2 บ้านฮวก (อ.ภูซาง) – ผ่านแขวงไชยะบุรี – ชุมชนท่องเที่ยวทั้ง 3 แห่งในแขวงหลวงพระบาง

(3) เส้นทางที่ 3 บ้านห้วยโก๋น (อ.เฉลิมพระเกียรติ จ.น่าน) – แขวงไชยะบุรี – แขวงหลวงพระบาง

(4) เส้นทางที่ 4 ด่านพรมแดนภูดู่ – ปากลาย – (เลือกเดินทางไปยังเวียงจันทน์หรือหลวงพระบางได้ตามความต้องการของนักท่องเที่ยว)

จากเส้นทางทั้ง 4 นี้ จะเห็นได้ว่าหากเดินทางจากประเทศไทยผ่านทั้ง 4 เส้นทาง แฉวงหลวงพระบางจะเป็นศูนย์กลางด้านจุดหมายทางการท่องเที่ยว ซึ่งแฉวงหลวงพระบางมี ภาพลักษณ์ ศักยภาพทางการท่องเที่ยวอยู่ในเกณฑ์ดีทุกด้าน ส่วนการมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวส่วน ใหญ่อยู่ในระดับมากมีเพียงการมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหาเท่านั้นที่อยู่ใน ระดับปานกลาง ในขณะที่แหล่งท่องเที่ยวชุมชนในประเทศไทยคือชุมชนบ้านท่าชันทอง อ.เชียงแสน จ.เชียงราย มีภาพลักษณ์และศักยภาพด้านการท่องเที่ยวอยู่ในเกณฑ์ดีทุกด้าน อีกทั้งการมีส่วนร่วมกับ การท่องเที่ยวของชุมชนอยู่ในระดับมาก ดังนั้นชุมชนท่าชันทองและแฉวงหลวงพระบางควรทำความ ร่วมมือเชื่อมโยงพัฒนาการท่องเที่ยวร่วมกัน รวมถึงเป็นกลไกในการพัฒนาชุมชนที่อยู่ในเส้นทางนี้ให้มี ภาพลักษณ์และศักยภาพสูงขึ้น

อย่างไรก็ตามสำหรับชุมชนพื้นที่วิจัย 2 แห่งที่ยังขาดการจัดการท่องเที่ยว คือชุมชน บ้านห้วยโก๋น อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดน่าน และชุมชนบ้านม่วงเจ็ดต้น (ตลาดการค้าชายแดน ภูคู้) อำเภอบ้านโคก จังหวัดอุดรดิษฐ์ แม้ว่าชุมชนทั้ง 2 แห่งจะมีข้อจำกัดที่คล้ายคลึงกันคือตั้งอยู่ใน เขตอุทยาน ยังไม่สามารถลงทุนหรือพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อการท่องเที่ยวได้ แต่ก็ควรเร่ง ดำเนินการเชิงรุกในการสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการท่องเที่ยวชุมชน มุ่งใช้ศักยภาพจากชุมชน เป็นหลักแทนการลงทุนด้านโครงสร้างพื้นฐาน ทั้งนี้หากโครงการจัดทำสถานีขนส่งและเปิดการเดินทาง โดยสารประจำทางจากกรุงเทพฯ มายังภูคู้ได้สำเร็จ จะทำให้มีนักท่องเที่ยวเดินทางมายังด่านภูคู้ ซึ่ง ชุมชนบ้านม่วงเจ็ดต้นควรทำหน้าที่อำนวยความสะดวกในการให้บริการแก่นักท่องเที่ยวโดยการนำ เที่ยวไปยังเมืองปากลาย สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวร่วมกับผู้นำเที่ยวชาวลาว ตลอดจน ควรพัฒนาเส้นทางความร่วมมือระหว่างอำเภอบ้านโคก เมืองปากลาย แฉวงไชยบุรี ไปจนถึงอำเภอ เฉลิมพระเกียรติเพื่อเปิดเส้นทางท่องเที่ยวตามแนวชายแดน จากอำเภอบ้านโคกอุดรดิษฐ์ ไปยังแฉวง ไชยบุรี และเดินทางออกผ่านด่านห้วยโก๋นและท่องเที่ยวในจังหวัดน่านและกลับมายังจังหวัด อุดรดิษฐ์หรือเดินทางไปยังพื้นที่อื่นๆ ต่อไป เป็นต้น

1.2) การบริหารจัดการพื้นที่แนวชายแดนร่วมกันขององค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น

จากแผนที่การเชื่อมโยงการท่องเที่ยวทั้ง 4 เส้นทาง แสดงให้เห็นแนวโน้มการเติบโต ทางการท่องเที่ยวและการค้าชายแดนระหว่างไทยและสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ตั้งแต่ จังหวัดอุดรดิษฐ์ไปยังจังหวัดน่าน จังหวัดพะเยา และจังหวัดเชียงราย ซึ่งงานวิจัยในครั้งนี้แสดงให้เห็น ว่าชุมชนในพื้นที่ตามแนวชายแดนเหล่านี้ยังขาดการเตรียมความพร้อมในการบริหารจัดการท่องเที่ยว มีเพียงชุมชนบ้านท่าชันทอง และชุมชนบ้านฮวกที่พบการจัดการท่องเที่ยวชุมชนแล้ว นอกจากนี้ คณะผู้วิจัยยังพบแนวโน้มการเติบโตทางเศรษฐกิจในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว อัน

เนื่องมาจากการตั้งโรงงานไฟฟ้าหงสา แขวงไชยบุรี บริเวณเขตติดต่อกับด่านชายแดนห้วยโก๋น ซึ่งจะ
ทำให้เศรษฐกิจของประชาชนสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวในบริเวณโดยรอบโรงงานเติบโต
ขึ้นและมีการหลั่งไหลเดินทางของประชาชนและนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นในอนาคตอันใกล้ นี้ นอกจากนี้
คณะผู้วิจัยยังพบเส้นทางการเดินทางตามแนวชายแดนจากจังหวัดอุดรธานีไปยังจังหวัดน่าน และจาก
จังหวัดน่านยังจังหวัดพะเยาและจังหวัดเชียงราย ซึ่งเริ่มมีนักท่องเที่ยวเดินทางสัญจรกันมากขึ้น และ
หากพิจารณาจากสภาพที่ตั้งของจังหวัดน่านที่กำลังเป็นจุดศูนย์กลางในการเดินทางท่องเที่ยวตามแนว
ชายแดนไทยกับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ซึ่งจังหวัดน่านต้องเร่งจัดทำยุทธศาสตร์
เตรียมความพร้อมรองรับความท้าทายใหม่ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต และที่สำคัญคือ การบริหารจัดการ
ภาครัฐขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่นของประเทศไทยกับ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว
ต้องมีความร่วมมือกันมากขึ้นนอกเหนือจากประเด็นเรื่องความมั่นคง ยาเสพติด ไปสู่ความร่วมมือด้าน
การค้าชายแดน การท่องเที่ยว โดยที่ผ่านมามีคณะผู้วิจัยพบว่าองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นของไทยกับ
สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน เช่น การจัดแข่งขันกีฬาเชื่อม
ความสัมพันธ์ระหว่าง องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋นกับเมืองเงิน เป็นต้น ดังนั้นจึงควรพัฒนา
ความสัมพันธ์ระหว่างท้องถิ่นที่นำไปสู่การบริหารจัดการพื้นที่ชายแดนเพื่อสร้างความเติบโตร่วมกัน
ระหว่างหน่วยงานราชการส่วนท้องถิ่น

- 1) อำเภอบ้านโคก จังหวัดอุดรธานี กับเมืองปากลาย แขวงไชยบุรี
เชื่อมโยงไปยังแขวงหลวงพระบาง และเวียงจันทน์
- 2) อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดน่าน กับเมืองเงิน แขวงไชยบุรี
เชื่อมโยงไปยังแขวงหลวงพระบาง
- 3) อำเภอภูซาง จังหวัดพะเยา กับ แขวงไชยบุรี เชื่อมโยงไปยังแขวงอุดม
ไซ
- 4) จังหวัดเชียงราย กับแขวงบ่อแก้ว ซึ่งควรเพิ่มความร่วมมือนอกเหนือจาก
ด้านสากลเชิงของ-ห้วยทราย เนื่องจากมีจุดผ่านแดนชั่วคราวและเส้นทางท่องเที่ยวตามแนวชายแดน
ร่วมกันหลายแห่ง เช่น บ้านท่าช้างทอง กับ เมืองโบราณสุวรรณโคมคำ เป็นต้น

1.3) การกำหนดภาพลักษณ์และตำแหน่งผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยว

จากการประชุมจัดทำยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวชุมชนของสาธารณรัฐประชาธิปไตย
ประชาชนลาวซึ่งจัดขึ้นเมื่อวันที่ 30 กันยายน พ.ศ.2557 ณ ห้องการแผนกแถลงข่าว วัฒนธรรม และ
การท่องเที่ยวประจำแขวงอุดมไซ โดยมีผู้เข้าร่วมประชุมซึ่งเป็นทั้งเจ้าหน้าที่แผนกท่องเที่ยวและ
ผู้ประกอบการท่องเที่ยวชุมชนจากแขวงหลวงพระบาง แขวงอุดมไซ แขวงหลวงน้ำทา และแขวงบ่อ

แก้ว รวมทั้งคณะผู้วิจัยได้ร่วมกันทบทวนศักยภาพการท่องเที่ยวและภาพลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยวที่พบในการวิจัยในครั้งนี้ โดยพบข้อสรุปดังนี้

- **แขวงหลวงพระบาง** มีภาพลักษณ์เมืองมรดกโลก (World Heritage Site) และเป็นศูนย์กลางทางการค้าภายใต้เมืองแห่งพุทธศาสนา และสามารถสื่อสารให้เป็นที่รู้จักได้เป็นอย่างดี โดยเฉพาะการตักบาตรพระทุกเช้าที่มีพระสงฆ์บิณฑบาตเป็นจำนวนมาก เป็นเสน่ห์ที่ทำให้หลวงพระบางเป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยวไปทั่วโลก จนกลายเป็นจุดหมายหลักทางการท่องเที่ยวในภาคเหนือของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว โดยเป็นศูนย์กลางการเดินทาง ที่พักและร้านอาหาร มีเส้นทางหลักในการเดินทางของนักท่องเที่ยวทั้งทางอากาศ ทางบก และทางน้ำ(แม่น้ำโขง) เมื่อพิจารณาศักยภาพและภาพลักษณ์ทางการท่องเที่ยวของแขวงหลวงพระบางจะพบว่าอยู่ในระดับสูงทุกด้าน ทั้งด้านองค์ประกอบการท่องเที่ยว (สิ่งดึงดูดใจ กิจกรรมการท่องเที่ยว การเข้าถึง สิ่งอำนวยความสะดวก และที่พัก) รวมทั้งศักยภาพทางการท่องเที่ยว (ความหลากหลายของทรัพยากรการท่องเที่ยว โครงสร้างพื้นฐานของแหล่งท่องเที่ยว ด้านการตลาด แรงจูงใจในการพัฒนาของแหล่งท่องเที่ยวและ ด้านการจัดความยากจนของแหล่งท่องเที่ยว) สิ่งที่ควรปรับปรุงคือระบบการขนส่งให้บริการนักท่องเที่ยว และราคาอาหารในแหล่งท่องเที่ยวที่พบว่ามีราคาสูงอยู่มาก เป็นต้น

- **แขวงหลวงน้ำทา** มีภาพลักษณ์เป็นศูนย์กลางในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยเฉพาะการเป็นจุดหมายปลายทางสำหรับการเดินป่า (Eco-Trekking Destination) ซึ่งเป็นภาพลักษณ์ที่ได้รับการยอมรับจากนักท่องเที่ยว เจ้าหน้าที่แขวงการท่องเที่ยว ผู้ประกอบการท่องเที่ยว รวมทั้งคณะผู้วิจัย ทั้งนี้ หากพิจารณาทรัพยากรการท่องเที่ยวที่พบจุดเด่นด้านธรรมชาติซึ่งเอื้อต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ สำหรับองค์ประกอบทางการท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีศักยภาพสูง มีเพียงสิ่งอำนวยความสะดวกที่อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนศักยภาพการท่องเที่ยว (ความหลากหลายของทรัพยากรการท่องเที่ยว โครงสร้างพื้นฐานของแหล่งท่องเที่ยว ด้านการตลาด แรงจูงใจในการพัฒนาของแหล่งท่องเที่ยวและ ด้านการจัดความยากจนของแหล่งท่องเที่ยว) อยู่ในระดับสูงทุกด้าน

- **แขวงอุดมไซ** มีภาพลักษณ์เป็นศูนย์กลางการเดินทางเชื่อมโยงสู่เวียดนาม จีนตอนใต้ และประเทศไทย สอดคล้องกับเป้าหมายของแขวงอุดมไซที่กำหนดให้เป็น “The Heart of Northern Laos” แนวทางการพัฒนาจึงควรพัฒนาให้แขวงอุดมไซเป็นจุดพักของนักเดินทางก่อนเดินทางต่อไปยังหลวงพระบาง หลวงน้ำทาเชื่อมต่อไปยังจีนตอนใต้ รวมถึงการเดินทางจากประเทศไทยตามลำดับ ทั้งนี้ หากพิจารณาองค์ประกอบทางการท่องเที่ยวพบว่าสิ่งอำนวยความสะดวกของแขวงอุดมไซอยู่ในระดับต่ำ ส่วนองค์ประกอบด้านอื่นๆ ยังอยู่ในระดับปานกลาง รวมถึงศักยภาพด้านการท่องเที่ยวของแขวงอุดมไซ ซึ่งจำเป็นต้องขับเคลื่อนการพัฒนาอย่างเหมาะสมต่อไป

- **แขวงบ่อแก้ว** มีภาพลักษณ์เป็นประตูเชื่อมโยงจากภาคเหนือของไทยสู่สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว โดยมีถนนสาย R3A เป็นเส้นทางเชื่อมโยงไปยังจีนตอนใต้ ทำให้มี

นักท่องเที่ยวเดินทางจากไทยไปยังสิบสองปันนาและคุนหมิง และนักท่องเที่ยวจากคุนหมิงเดินทางมายังประเทศไทย ในการประชุมครั้งนี้ หัวหน้าแผนการท่องเที่ยวแขวงบ่อแก้วแสดงความเห็นถึงความเป็นกังวลที่แขวงบ่อแก้วจะเป็นเพียงทางผ่านของนักท่องเที่ยวเท่านั้น สอดคล้องกับผลการวิจัยที่พบว่าองค์ประกอบทางการท่องเที่ยวของแขวงบ่อแก้วยังอยู่ในระดับต่ำ องค์ประกอบด้านอื่นๆ อยู่ในระดับปานกลาง ศักยภาพทางการท่องเที่ยวด้านโครงสร้างพื้นฐานอยู่ในระดับสูงในขณะที่ด้านอื่นๆ อยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวควรมุ่งเพิ่มกิจกรรมการท่องเที่ยว พัฒนาสินค้ารองรับการท่องเที่ยว โดยเฉพาะบ้านน้ำจาง ชุมชนชาติพันธุ์แลนแตนที่อยู่ติดกับถนนสาย R3A ห่างจากด่านพรมแดนไทย-ลาวไม่เกิน 10 กิโลเมตร ชุมชนแห่งนี้ควรได้รับการพัฒนาให้เป็นศูนย์จำหน่ายสินค้าโดยเฉพาะผ้าทอมือ รวมทั้งเป็นศูนย์ข้อมูลการท่องเที่ยวของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวและประเทศไทย รวมถึงชุมชนบ้านดอนใจที่อยู่กึ่งกลางถนนสาย R3A เป็นชุมชนไทยที่ใต้การสนับสนุนก่อสร้างศูนย์ข้อมูลการท่องเที่ยว ตลาดและห้องน้ำไว้ในชุมชน จึงควรพัฒนาให้เป็นจุดแวะพักและจำหน่ายสินค้าให้กับนักท่องเที่ยว เป็นต้น

สำหรับภาพลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยวชุมชนในประเทศไทย จำนวน 4 แห่ง ซึ่งพบการดำเนินการท่องเที่ยวแล้ว 2 แห่ง คือชุมชนบ้านท่าชันทอง อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย และชุมชนบ้านฮวก อำเภอภูซาง จังหวัดพะเยา ในขณะที่อีก 2 ชุมชน ยังไม่พบการดำเนินการจัดการท่องเที่ยวที่ชัดเจนและเป็นรูปธรรม ซึ่งก็คือชุมชนบ้านห้วยโก๋น อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดน่าน และชุมชนบ้านม่วงเจ็ดต้น (ด่านภูดู่) อำเภอบ้านโคก จังหวัดอุดรธานี ซึ่งมีแนวโน้มที่จะเกิดการท่องเที่ยวชุมชนภายหลังจากการเปิดด่านชายแดนและนักท่องเที่ยวเดินทางผ่านไปท่องเที่ยวในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ทั้งนี้ ทางคณะผู้วิจัยมีความเห็นต่อการกำหนดภาพลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยวชุมชนในประเทศไทยดังนี้

- **ชุมชนบ้านท่าชันทอง** เป็นแหล่งท่องเที่ยวชุมชนที่ให้บริการที่พักแบบโฮมสเตย์ได้เป็นอย่างดีจนได้รับรางวัลกนิรจากการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย และยังเป็นชุมชนที่มีจุดเด่นทางการเกษตรดังนั้นจึงควรผลักดันให้ชุมชนบ้านท่าชันทองมีภาพลักษณ์เป็น “หมู่บ้านท่องเที่ยวเชิงเกษตร”

- **ชุมชนบ้านฮวก** กำหนดภาพลักษณ์ทางการท่องเที่ยวชุมชนแล้ว โดยเป็น “**ประตูสู่ไชยะบุรี**” แต่ยังมีข้อจำกัดในการเปิดด่านชายแดนซึ่งปัจจุบันยังเป็นเพียงจุดผ่านแดนชั่วคราว ทำให้การเดินทางท่องเที่ยวไปยังสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวยังไม่ได้รับความสะดวกนัก นักท่องเที่ยวจึงเลือกใช้เส้นทางท่องเที่ยวบริเวณจุดผ่านแดนสากลที่อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงรายแทน นอกจากนี้ การกำหนดภาพลักษณ์การเป็นประตูหรือเส้นทางเชื่อมโยงเข้าสู่แขวงไชยะบุรี ที่สามารถเดินทางสู่แขวงหลวงพระบางได้โดยสะดวกแล้วนั้น พบว่า ในปัจจุบันชุมชนบ้านฮวกมีบทบาทเป็นเพียงแหล่งที่พักสำหรับนักท่องเที่ยวซึ่งมีจุดมุ่งหมายเพื่อเดินทางมาท่องเที่ยวที่

ภูชี้ฟ้าเป็นหลัก ดังนั้นจึงเห็นควรเร่งพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว นอกเหนือการจัดตลาดนัดการค้าชายแดน นอกจากนี้ชุมชนบ้านฮวกเคยผลิตผ้าทอใยกล้วยซึ่งได้รับการตอบรับเป็นอย่างดีจากนักท่องเที่ยว แต่ต่อมาประสบปัญหาการนำเข้าใยกล้วยจากสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เนื่องจากมีปริมาณไม่เพียงพอ ดังนั้นชุมชนบ้านฮวกควรพัฒนาแหล่งการผลิตวัตถุดิบใยกล้วย การพัฒนาผลิตภัณฑ์จากใยกล้วยครบวงจร และกำหนดภาพลักษณ์เป็นชุมชนผู้ผลิตและจำหน่ายสินค้าผ้าทอใยกล้วย

1.4) การสร้างภาพลักษณ์และกิจกรรมการท่องเที่ยวใหม่ที่เชื่อมโยงระหว่างแหล่งท่องเที่ยวชุมชนชายแดนไทย- สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

จากการรวบรวมข้อมูลทีคณะวิจัยพบว่าบริเวณพื้นที่ชายแดนไทย- สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว คือจังหวัดเชียงราย และแขวงบ่อแก้วมีทรัพยากรการท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ที่เชื่อมโยงกันแต่ยังขาดการบริหารจัดการร่วมกัน โดยเป็นแหล่งโบราณคดีที่เป็นอาณาจักรโบราณก่อนการสร้างอาณาจักรล้านนา ซึ่งประกอบด้วย อาณาจักรสุวรรณโคตม์และพงศาวดารโยนก ซึ่งพบแหล่งโบราณคดีที่เกี่ยวข้องกับตำนานการสร้างอาณาจักรโยนกในบริเวณแอ่งเชียงแสน(พื้นที่ชุ่มน้ำหนองบงคาย-พื้นที่ชุ่มน้ำเวียงหนองหล่ม) ตลอดจนพื้นที่เมืองโบราณเมืองเชียงแสน ซึ่งควรมีกλυทธ์สร้างการเติบโตทางการท่องเที่ยวชายแดนร่วมกันโดยให้ชุมชนบ้านท่าขันทอง อ. เชียงแสน จ. เชียงราย ซึ่งมีภาพลักษณ์ทางการท่องเที่ยวที่อยู่ในเกณฑ์ดี เป็นศูนย์กลางในการให้บริการแก่นักท่องเที่ยว รวมทั้งการสร้างความร่วมมือระหว่างหน่วยงานทางการท่องเที่ยว ตรวจคนเข้าเมือง และองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นของจังหวัดเชียงรายและแขวงบ่อแก้ว เพื่อดำเนินการเปิดเส้นทางการท่องเที่ยวเชื่อมโยงประวัติศาสตร์อาณาจักรโบราณ จากบ้านท่าขันทองเข้าไปยังบริเวณเมืองเก่าสุวรรณโคตม์ผ่านจุดผ่อนปรนชายแดนสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว จากนั้นสามารถเดินทางต่อไปยังชุมชนบ้านปะนะ เขตเศรษฐกิจพิเศษสามเหลี่ยมคำ ข้ามจากสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวไปยังสามเหลี่ยมทองคำของประเทศไทย ไปยังอาณาจักรโยนกนคร (แอ่งเชียงแสน) และเมืองโบราณเชียงแสน ซึ่งสามารถจัดการให้เป็นพื้นที่การท่องเที่ยวชุมชนที่เชื่อมโยงประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมของทั้งสองประเทศได้

2) กลยุทธ์เชิงรับ

2.1) การพัฒนาบุคลากรท่องเที่ยวชุมชนไทย-สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

จากจุดอ่อนที่พบคล้ายกันระหว่างประเทศไทยและสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว คือ ด้านบุคลากรด้านการท่องเที่ยวที่มีไม่เพียงพอและขาดทักษะทางด้านภาษา แต่

อย่างไรก็ตาม บุคลากรด้านการท่องเที่ยวชุมชนของไทยมีประสบการณ์ด้านการให้บริการรองรับการท่องเที่ยวนาน จึงควรเร่งพัฒนาบุคลากรทางการท่องเที่ยวร่วมกันอย่างจริงจัง เช่น ในด้านการให้บริการ การจัดการด้านที่พัก ซึ่งการวิจัยในครั้งนี้พบว่าชุมชนท่าขันทองมีทักษะการให้บริการที่พักแบบโฮมสเตย์ที่ได้รับมาตรฐาน จึงควรถ่ายทอดทักษะการให้บริการโฮมสเตย์จากชุมชนบ้านท่าขันทองให้กับชุมชนท่องเที่ยวในพื้นที่ประเทศไทยและสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ในขณะที่ทักษะด้านการจัดการท่องเที่ยวด้านอื่นๆ ภาครัฐของไทยและสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวควรร่วมมือในการพัฒนาทักษะเหล่านั้นร่วมกันต่อไป

2.2) การพัฒนาแหล่งผลิตอาหารรองรับนักท่องเที่ยว จากการประชุมจัดทำยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวชุมชนของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เมื่อวันที่ 30 กันยายน พ.ศ.2557 ณ ห้องการแผนกแถลงข่าว วัฒนธรรม และการท่องเที่ยวประจำแขวงอุดมไซ ได้มีการหารือถึงสถานการณ์ด้านราคาอาหารและค่าครองชีพที่พบว่ามีราคาอาหารที่สูง เนื่องจากวัตถุดิบอาหารหลายชนิดต้องนำเข้าจากประเทศเพื่อนบ้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งจากประเทศไทย ดังนั้นการสร้างแหล่งวัตถุดิบเพื่อผลิตอาหารรองรับการท่องเที่ยวในพื้นที่ทั้ง 4 แขวงจึงเป็นเรื่องจำเป็นเร่งด่วน

ทั้งนี้ คณะผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลเพิ่มเติมพบว่า โครงการอาหารปลอดภัยเชียงรายเป็นสุข โดยคุณกิตติ ทิศสกุล ผู้จัดการโครงการฯ มีแนวคิดในการสร้างความมั่นคงทางอาหารภายในจังหวัดเชียงรายให้มีความครอบคลุมตั้งแต่ ต้นน้ำ(แหล่งผลิต)–กลางน้ำ(ร้านอาหาร, โรงแรม)–ปลายน้ำ(ผู้บริโภค, นักท่องเที่ยว) โดยได้เริ่มสร้างเครือข่ายผลิตวัตถุดิบอาหารทั้งพืชและสัตว์ที่ปลอดภัย ให้มีปริมาณเพียงพอต่อการบริโภคและจำหน่ายให้กับผู้ประกอบการร้านอาหารที่เข้าร่วมโครงการพัฒนามาตรฐานร้านอาหารปลอดภัยเพื่อจำหน่ายให้กับนักท่องเที่ยว และเชื่อมโยงไปสู่การท่องเที่ยวทางการเกษตรในพื้นที่ผลิตอาหารที่กระจายทั่วทั้ง 18 อำเภอของจังหวัดเชียงราย ซึ่งชุมชนบ้านท่าขันทอง เป็นชุมชนแห่งหนึ่งที่อยู่ภายใต้โครงการดังกล่าว ทำให้ชุมชนบ้านท่าขันทองเป็นทั้งแหล่งผลิตอาหาร และการจัดภูมิทัศน์ชุมชนให้สวยงามด้วยแปลงเกษตร ทำให้เกิดบรรยากาศที่เอื้อต่อการท่องเที่ยว และสามารถจำหน่ายสินค้าทางการเกษตรได้ทั้งกับร้านอาหารและนักท่องเที่ยวที่เข้าไปท่องเที่ยวในชุมชน แนวทางที่กล่าวมานี้อยู่ระหว่างการผลิตให้เป็นวาระของจังหวัดเชียงราย และเป็น “เชียงรายโมเดล” แต่ในปัจจุบันยังประสบปัญหาด้านการบริหารจัดการตั้งแต่การวางแผนการผลิต(Supply) ตามความต้องการของผู้ประกอบการ(Demand) การบริหารจัดการด้วยระบบโลจิสติกส์ ตลอดจนการขยายผลฐานคิดทางการท่องเที่ยวชุมชนให้กับชุมชนอื่นๆ ที่เข้าร่วมโครงการ ซึ่งทางคณะผู้วิจัยเล็งเห็นว่า หากแนวทางนี้ประสบผลสำเร็จสามารถขยายผลให้กับพื้นที่จังหวัดอื่นๆ เช่น พะเยา น่าน อุตรดิตถ์ รวมถึงการถ่ายทอดให้กับพื้นที่ทั้ง 4 แขวงของ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวได้ด้วย

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยในครั้งนี้มีคำถามการวิจัยคือ ประเทศไทยและประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวมีภาพลักษณ์และการวางตำแหน่งของการท่องเที่ยวชุมชน (Community Tourism) และมีศักยภาพในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในกลุ่มประเทศอาเซียนอย่างไร รวมทั้งการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของทั้ง 2 ประเทศมีศักยภาพในการพัฒนาขีดความสามารถของชุมชนในการจัดการทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยวของชุมชนให้ยั่งยืนได้อย่างไร จากคำถามดังกล่าวได้กำหนดวัตถุประสงค์การวิจัยไว้ 3 ประการได้แก่ 1) เพื่อประเมินภาพลักษณ์และตำแหน่งการท่องเที่ยวชุมชนในประเทศไทยและสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว 2) เพื่อวิเคราะห์ภาพลักษณ์และกลยุทธ์การท่องเที่ยวชุมชนในประเทศไทยและสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวในการรองรับการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน และ 3) เพื่อกำหนดประเด็นยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาศักยภาพของการท่องเที่ยวชุมชนเพื่อการรองรับการขยายตัวการท่องเที่ยวของอาเซียนในปี 2015 ทั้งนี้จากการวิจัยสามารถสรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ ดังนี้

5.1 สรุปผลการวิจัย

5.1.1 ผลการประเมินศักยภาพและตำแหน่งการบริหารจัดการการท่องเที่ยวชุมชนในประเทศไทยและประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

1) ศักยภาพและตำแหน่งการบริหารจัดการการท่องเที่ยวชุมชนในประเทศไทย

จากการประเมินศักยภาพและตำแหน่งการบริหารจัดการการท่องเที่ยวใน 4 ชุมชนตามแนวพรมแดนของประเทศไทย ประกอบด้วย ชุมชนบ้านท่าช้างทอง จังหวัดเชียงราย ชุมชนบ้านฮวก จังหวัดพะเยา ชุมชนบ้านห้วยโก๋น จังหวัดน่าน และ ชุมชนบ้านม่วงเจ็ดต้น(ด้านพรมแดนญู่) จังหวัดอุตรดิตถ์ สรุปผลได้ดังนี้

ผลการประเมินศักยภาพการท่องเที่ยวชุมชน 5 ด้าน ประกอบด้วย

(1) ความหลากหลายของทรัพยากรการท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวชุมชนในประเทศไทยนั้น บ้านท่าช้างทองอยู่ในเกณฑ์ดี รองลงมาคือบ้านฮวกอยู่ในระดับปานกลาง สำหรับบ้านห้วยโก๋น และบ้านม่วงเจ็ดต้นอยู่ในระดับต่ำ

(2) โครงสร้างพื้นฐานของแหล่งท่องเที่ยวชุมชนในประเทศไทยนั้น บ้านท่าช้างทองและบ้านฮวกอยู่ในเกณฑ์ดี สำหรับบ้านห้วยโก๋นและบ้านม่วงเจ็ดต้นอยู่ในระดับปานกลาง

(3) ด้านการตลาด บ้านท่าขันทองอยู่ในเกณฑ์ดี รองลงมาคือบ้านฮวกอยู่ในระดับปานกลาง สำหรับบ้านห้วยโก๋น และบ้านม่วงเจ็ดต้นอยู่ในระดับต่ำ

(4) แรงจูงใจในการพัฒนาของแหล่งท่องเที่ยวชุมชนในประเทศไทยนั้น บ้านท่าขันทองอยู่ในเกณฑ์ดี รองลงมาคือบ้านฮวกอยู่ในระดับปานกลาง สำหรับบ้านห้วยโก๋น และบ้านม่วงเจ็ดต้นอยู่ในระดับต่ำ

(5) ด้านการจัดความยากจนของแหล่งท่องเที่ยวชุมชนในประเทศไทยนั้น บ้านท่าขันทองอยู่ในเกณฑ์ดี รองลงมาคือบ้านฮวกอยู่ในระดับปานกลาง สำหรับบ้านห้วยโก๋น และบ้านม่วงเจ็ดต้นอยู่ในระดับต่ำ

ผลการประเมินบริหารจัดการท่องเที่ยวชุมชนโดยใช้เกณฑ์องค์ประกอบการท่องเที่ยว 5 ด้าน ประกอบด้วย

(1) ด้านจุดดึงดูดใจทางการท่องเที่ยวในชุมชนของประเทศไทยพบว่า บ้านท่าขันทองอยู่ในเกณฑ์ดี รองลงมาคือบ้านฮวกอยู่ในระดับปานกลาง สำหรับบ้านห้วยโก๋น และบ้านม่วงเจ็ดต้นอยู่ในระดับต่ำ

(2) ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวชุมชนของประเทศไทย ชุมชนบ้านท่าขันทองอยู่ในเกณฑ์ดี บ้านฮวกอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง บ้านห้วยโก๋นและบ้านม่วงเจ็ดต้นอยู่ในเกณฑ์ต่ำ

(3) ด้านที่พักในแหล่งท่องเที่ยวชุมชนของประเทศไทย บ้านท่าขันทองและบ้านฮวกอยู่ในเกณฑ์ดี บ้านห้วยโก๋นและบ้านม่วงเจ็ดต้นอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง

(4) สิ่งอำนวยความสะดวก แหล่งท่องเที่ยวชุมชนของประเทศไทย บ้านท่าขันทองอยู่ในเกณฑ์ดี บ้านฮวก บ้านห้วยโก๋นและบ้านม่วงเจ็ดต้นอยู่ในเกณฑ์ต่ำ

(5) กิจกรรมการท่องเที่ยวชุมชนของประเทศไทย พบว่าบ้านท่าขันทองเท่านั้นที่อยู่ในเกณฑ์ดี ส่วนบ้านฮวก บ้านห้วยโก๋นและบ้านม่วงเจ็ดต้นอยู่ในเกณฑ์ต่ำ

2) ศักยภาพและตำแหน่งการบริหารจัดการการท่องเที่ยวชุมชนในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

จากการประเมินศักยภาพและตำแหน่งการบริหารจัดการท่องเที่ยวใน 4 แขวง โดยดำเนินการศึกษาแขวงละ 3 ชุมชนของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ประกอบด้วย แขวงหลวงพระบาง (ชุมชนผานม ชุมชนช่างฆ้อง และชุมชนป่าขาม) แขวงอุดมไซ (ชุมชนบ้านญ้อ ชุมชนบ้านศรีบุญเรือง และชุมชนบ้านปากแบง) แขวงหลวงน้ำทา (ชุมชนบ้านน้ำดี ชุมชนบ้านน้ำแอ่ง และชุมชนบ้านเพียงงาม) และแขวงบ่อแก้ว (ชุมชนบ้านน้ำจาง ชุมชนบ้านดอนใจ และชุมชนบ้านปะนะ) สรุปผลได้ดังนี้

ผลการประเมินศักยภาพการท่องเที่ยวชุมชน 5 ด้าน ประกอบด้วย

- (1) ความหลากหลายของทรัพยากรการท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวชุมชนในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว พบว่า แขวงหลวงพระบางและหลวงน้ำทาอยู่ในเกณฑ์ดี ส่วนแขวงอุดมไซและบ่อแก้วอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง
- (2) โครงสร้างพื้นฐานของแหล่งท่องเที่ยวชุมชนในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว แขวงหลวงพระบาง หลวงน้ำทา และแขวงบ่อแก้วอยู่ในเกณฑ์ดี ส่วนแขวงอุดมไซอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง
- (3) ด้านการตลาด สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว แขวงหลวงพระบางและหลวงน้ำทาอยู่ในเกณฑ์ดี ส่วนแขวงอุดมไซและบ่อแก้วอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง
- (4) แรงจูงใจในการพัฒนาของแหล่งท่องเที่ยวชุมชนในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว แขวงหลวงพระบางและหลวงน้ำทาอยู่ในเกณฑ์ดี ส่วนแขวงอุดมไซและบ่อแก้วอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง
- (5) ด้านการจัดความยากจนของแหล่งท่องเที่ยวชุมชนในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว แขวงหลวงพระบาง และหลวงน้ำทาอยู่ในเกณฑ์ดี ส่วนแขวงอุดมไซและบ่อแก้วอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง

ผลการประเมินบริหารจัดการการท่องเที่ยวชุมชนโดยใช้เกณฑ์องค์ประกอบการท่องเที่ยว 5 ด้าน ประกอบด้วย

- (1) ด้านจุดดึงดูดใจทางการท่องเที่ยวในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว แขวงหลวงพระบาง และหลวงน้ำทาอยู่ในเกณฑ์ดี ส่วนแขวงอุดมไซและบ่อแก้วอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง
- (2) ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวชุมชนในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว แขวงหลวงพระบาง และหลวงน้ำทาอยู่ในเกณฑ์ดี ส่วนแขวงอุดมไซและบ่อแก้วอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง
- (3) ด้านที่พักในแหล่งท่องเที่ยวชุมชนในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว แขวงหลวงพระบางและหลวงน้ำทาอยู่ในเกณฑ์ดี ส่วนแขวงอุดมไซและบ่อแก้วอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง
- (4) สิ่งอำนวยความสะดวกแหล่งท่องเที่ยวชุมชนสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว แขวงหลวงพระบางอยู่ในเกณฑ์ดี แขวงหลวงน้ำทาและแขวงบ่อแก้วอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง และแขวงอุดมไซอยู่ในเกณฑ์ต่ำ
- (5) กิจกรรมการท่องเที่ยวชุมชนของ แขวงหลวงพระบาง และแขวงหลวงน้ำทา อยู่ในเกณฑ์ดี แขวงอุดมไซอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง ในขณะที่แขวงบ่อแก้วอยู่ในเกณฑ์ต่ำ

สรุปได้ว่าศักยภาพและการบริหารจัดการท่องเที่ยวชุมชนของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวอยู่ในเกณฑ์สูงกว่าแหล่งท่องเที่ยวชุมชนของประเทศไทยในทุกองค์ประกอบ โดยชุมชนท่องเที่ยวในแขวงหลวงพระบางอยู่ในเกณฑ์ดีทุกองค์ประกอบ รองลงมาคือแขวงหลวงน้ำทาที่ภาพรวมอยู่ในเกณฑ์ดี มีเพียงสิ่งอำนวยความสะดวกที่อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนแขวงอุดมไซภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีเพียงสิ่งอำนวยความสะดวกที่อยู่ในเกณฑ์ต่ำ และแขวงบ่อแก้วอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง มีกิจกรรมการท่องเที่ยวอยู่ในเกณฑ์ต่ำ ในขณะที่ชุมชนแหล่งท่องเที่ยวของประเทศไทยที่ทำการวิจัยในครั้งนี้ พบว่าบ้านท่าช้างทองมีศักยภาพและการบริหารจัดการท่องเที่ยวอยู่ในเกณฑ์ดีทุกด้าน บ้านฮวกอยู่ในระดับปานกลาง มีสิ่งอำนวยความสะดวกและกิจกรรมการท่องเที่ยวอยู่ในระดับต่ำ นอกจากนี้ยังพบว่าชุมชนบ้านห้วยโก้นและบ้านม่วงเจ็ดต้นซึ่งเป็นจุดผ่านแดนที่สำคัญทั้ง 2 แห่ง มีภาพลักษณ์และศักยภาพด้านการท่องเที่ยวอยู่ในเกณฑ์ต่ำ มีเพียงการเข้าถึงและโครงสร้างพื้นฐานที่อยู่ในระดับปานกลาง

5.1.2 การวิเคราะห์ภาพลักษณ์การท่องเที่ยวชุมชนในประเทศไทยและประเทศ

สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

1) ภาพลักษณ์การท่องเที่ยวชุมชนในประเทศไทย

1.1) ชุมชนบ้านท่าช้างทอง ตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย

ชุมชนบ้านท่าช้างทอง มีจุดเด่นในการเรียนรู้กลุ่มอาชีพต่างๆ ในชุมชนพร้อมกับการบริการอาหารแบบจัดเลี้ยงขันโตกและที่พักแบบโฮมสเตย์จนเป็นที่รู้จักและนักท่องเที่ยวกลับมาท่องเที่ยวซ้ำ ภายหลังได้จัดกิจกรรมการท่องเที่ยวที่มีความหลากหลายมากขึ้น ที่สำคัญคือการนำเที่ยวประวัติศาสตร์เมืองโบราณสุวรรณโคฒ์และข้ามฝั่งด่านพรมแดนวัฒนธรรมไทย-ลาว มีนักท่องเที่ยวเข้ามาใช้บริการท่องเที่ยวในรูปแบบข้ามฝั่งไปยังประเทศลาวมากขึ้นเรื่อยๆ ภาพลักษณ์ทางการท่องเที่ยวของชุมชนบ้านท่าช้างทองจึงมีศักยภาพเป็นการท่องเที่ยวเชื่อมโยงไทย-ลาวได้เป็นอย่างดี สำหรับการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน ทั้งในด้านการมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหาก่อนการพัฒนาการท่องเที่ยว การมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินกิจการ การมีส่วนร่วมในการลงทุนและปฏิบัติงาน และการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล

1.2) ชุมชนบ้านฮวก ตำบลบ้านฮวก อำเภอภูซาง จังหวัดพะเยา

ชุมชนบ้านฮวก เป็น “หุบเขาแห่งสายสัมพันธ์สองแผ่นดิน” เชื่อมโยงกับแขวงไซยะบุรี ของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ดังนั้นด้านชายแดนบ้านฮวกจึงนับได้ว่าเป็นจุดยุทธศาสตร์ที่สำคัญของจังหวัดพะเยา และแขวงไซยะบุรี สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ทั้งในด้านการติดต่อค้าขาย การท่องเที่ยว และมีศักยภาพที่เอื้อต่อการพัฒนาไปสู่เส้นทางคมนาคมขนส่ง

เชื่อมโยงไปยังประเทศในกลุ่มอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง ด้วยการเดินทางจากเมืองไชยะบุรี เมืองอุดมไซ เมืองหลวงพระบาง รวมระยะทางไม่เกิน 200 กิโลเมตร และสามารถเชื่อมต่อไปยังเมืองเชียงรุ่ง (สิบสองปันนา) จีนมิ่ง ประเทศจีน รวมไปถึงจนถึงเดียนเบียนฟู และฮานอย ประเทศเวียดนามได้อีกด้วย สำหรับการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวพบว่า ด้านการมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหาก่อนการพัฒนาการท่องเที่ยว การมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินกิจการ อยู่ในระดับมาก สำหรับการมีส่วนร่วมในการลงทุนและปฏิบัติงาน และการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล ยังอยู่ในระดับปานกลาง

1.3) ตลาดการค้าชายแดนภูคู้ ตำบลม่วงเจ็ดต้น อำเภอบ้านโคก จังหวัดอุดรธานี

ด้านชายแดนภูคู้ยังไม่พบการจัดการท่องเที่ยวอย่างชัดเจนแม้ว่าจังหวัดอุดรธานีจะคาดหวังให้ตลาดการค้าชายแดนภูคู้เป็นแหล่งท่องเที่ยวด้านตลาดจำหน่ายสินค้าชายแดน แต่สินค้าที่จำหน่ายยังไม่ตอบสนองแก่นักท่องเที่ยว อีกทั้งยังติดข้อจำกัดในการพัฒนาพื้นที่เพื่อการท่องเที่ยวจากการที่พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ป่าอนุรักษ์ อย่างไรก็ตามมีแนวโน้มว่าจังหวัดร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีแนวนโยบายการดำเนินโครงการโดยสารประจำทางเส้นทาง “กรุงเทพฯ-ภูคู้” ประกอบกับองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานี มีเป้าหมายเข้ามาปรับปรุงตลาดการค้าชายแดนภูคู้รวมถึงสถานีรถโดยสารประจำทาง หากโครงการนี้เกิดขึ้นจะส่งผลให้นักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาในพื้นที่เพิ่มขึ้น

1.4) ด่านพรมแดนห้วยโก๋น ต.ห้วยโก๋น อ.เฉลิมพระเกียรติ จ.น่าน

ด้านพรมแดนห้วยโก๋นยังไม่พบการดำเนินการจัดการท่องเที่ยวอย่างชัดเจน แม้จะเริ่มมีนักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามามากขึ้น การวิจัยในครั้งนี้พบจุดสังเกตที่น่าสนใจจากการวิจัยในครั้งนี้คือ จากด่านพรมแดนห้วยโก๋นเดินทางไปยังแขวงไชยะบุรีและแขวงอุดมไซได้โดยง่ายกว่าเส้นทางอื่นๆ แต่การเดินทางจากจังหวัดน่านมายังด่านชายแดนห้วยโก๋นนั้น สภาพเส้นทางเป็นภูเขาสูง การเดินทางยากลำบาก และยังไม่สามารถลงทุนทางการท่องเที่ยวได้เนื่องจากติดข้อกำหนดทางกฎหมายจากการที่พื้นที่กว่าร้อยละ 90 เป็นพื้นที่อนุรักษ์เช่นเดียวกับด้านชายแดนภูคู้

2) ภาพลักษณ์การท่องเที่ยวชุมชนในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

2.1) แขวงหลวงพระบาง

จากการวิเคราะห์ภาพลักษณ์ทางการท่องเที่ยวของแขวงหลวงพระบาง พบว่าทรัพยากรการท่องเที่ยวของแขวงหลวงพระบางมีจุดเด่นในด้านประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม โดยเป็นเมืองที่เป็นมรดกโลกพร้อมกับการเป็นศูนย์กลางทางการค้าภายใต้เมืองแห่งพุทธศาสนา และสามารถสื่อสารให้เป็นที่รู้จักได้เป็นอย่างดี โดยเฉพาะการตักบาตรพระทุกเช้าที่มีพระสงฆ์บิณฑบาตเป็นจำนวนมาก เป็นเสน่ห์ที่ทำให้หลวงพระบางเป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยวไปทั่วโลก ในขณะที่

ดำเนินการวิจัยนี้พบว่ามียกท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาเยือนหลวงพระบางกว่า 1,000,000 คน สำหรับการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวสำคัญนั้นพบว่าอยู่ในระดับมากทั้งในด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินกิจการ การมีส่วนร่วมในการลงทุนและปฏิบัติงาน และการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล มีเพียงการมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหาก่อนการพัฒนาการท่องเที่ยวเท่านั้นที่อยู่ในระดับปานกลาง

2.2) แขวงอุดมไซ

จากการวิเคราะห์ภาพลักษณ์ทางการท่องเที่ยวของแขวงอุดมไซพบว่า แขวงอุดมไซได้กำหนดตำแหน่งทางการท่องเที่ยวของแขวงอุดมไซให้เป็น “The Heart of Northern Laos” มีแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญคือ การชมทะเลหมอก น้ำตก แหล่งธรรมชาติ รวมทั้งกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ เช่น ขมุ อาข่า และลื้อ เป็นต้น ในขณะที่การวิจัยในครั้งนี้พบว่าทรัพยากรการท่องเที่ยวของแขวงอุดมไซมีจุดเด่นด้านการเกษตร และเป็นจุดศูนย์กลางในการเดินทางและขนส่งที่เชื่อมโยงภาคเหนือของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวไปยังประเทศเพื่อนบ้านได้ทั้งประเทศไทย จีนตอนใต้ และเวียดนาม สำหรับการประเมินการมีส่วนร่วมของแหล่งท่องเที่ยวชุมชนใน 3 ชุมชนของแขวงอุดมไซพบว่า กระบวนการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน (การมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา การมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินกิจการ การมีส่วนร่วมในการลงทุนและปฏิบัติงาน และการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล) ดังนั้นจึงควรเร่งสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในแหล่งท่องเที่ยวชุมชนให้มากขึ้น

2.3) แขวงหลวงน้ำทา

จากการวิเคราะห์ภาพลักษณ์ทางการท่องเที่ยวของแขวงหลวงน้ำทาพบว่ามียกการท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ป่าธรรมชาติ และเป็นศูนย์กลางทางการท่องเที่ยวทางธรรมชาติและการผจญภัยในเส้นทางเดินป่าได้เป็นอย่างดี ในขณะที่การมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวสำคัญนั้นพบว่า อยู่ในระดับมากทั้งในด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินกิจการ การมีส่วนร่วมในการลงทุนและปฏิบัติงาน และการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล มีเพียงการมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหาก่อนการพัฒนาการท่องเที่ยวเท่านั้นที่อยู่ในระดับปานกลาง

2.4) แขวงบ่อแก้ว

จากการวิเคราะห์ภาพลักษณ์ทางการท่องเที่ยวของแขวงบ่อแก้วพบว่าทรัพยากรการท่องเที่ยวที่เป็นจุดเด่นทางธรรมชาติและวัฒนธรรมและเป็นจุดเชื่อมต่อระหว่างพรมแดนไทย – ลาว สำหรับการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวสำคัญนั้นพบว่า อยู่ในระดับมากทั้งในด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินกิจการ การมีส่วนร่วมในการลงทุนและปฏิบัติงาน และ

การมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล มีเพียงการมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหาก่อนการพัฒนาการท่องเที่ยวเท่านั้นที่อยู่ในระดับปานกลาง

5.1.3 การกำหนดประเด็นยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาศักยภาพของการท่องเที่ยวชุมชนเพื่อรองรับการขยายตัวการท่องเที่ยวอาเซียนในปี 2015

1) กลยุทธ์เชิงรุก

1.1) การสร้างเครือข่ายการท่องเที่ยวชุมชนไทยและสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวแบบร่วมมือแทนการแข่งขัน

คณะผู้วิจัยเห็นว่า การทำข้อตกลงความร่วมมือระหว่างสองประเทศ ในการส่งต่อนักท่องเที่ยวให้กันมากกว่าการแข่งขันกันภายใต้กรอบความร่วมมือของประชาคมอาเซียน พร้อมกับการพัฒนาภาพลักษณ์และศักยภาพทางการท่องเที่ยวในเส้นทางเชื่อมโยงไทยและสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ประกอบด้วย

(1) เส้นทางที่ 1 บ้านท่าช้างทอง (อ.เชียงแสน) – สะพานมิตรภาพไทย-ลาว – แขวงบ่อแก้ว – บ้านปะนะ – สามเหลี่ยมทองคำ (อ.เชียงแสน) หรือเลือกเดินทางในเส้นทาง R3A จากแขวงบ่อแก้ว – บ้านน้ำจาง – บ้านดอนใจ – แขวงหลวงน้ำทา – แขวงหลวงพระบาง ซึ่งจะทำให้ระยะเวลาพำนักใน สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวยาวนานมากขึ้น

(2) เส้นทางที่ 2 บ้านฮวก (อ.ภูซาง) – ผ่านแขวงไชยะบุรี – ชุมชนท่องเที่ยวทั้ง 3 แห่งในแขวงหลวงพระบาง

(3) เส้นทางที่ 3 บ้านห้วยโก๋น (อ.เฉลิมพระเกียรติ จ.น่าน) – แขวงไชยะบุรี – แขวงหลวงพระบาง

(4) เส้นทางที่ 4 ด่านพรมแดนภูตู่ บ้านม่วงเจ็ดต้น – ปากลาย – (เลือกเดินทางไปยังเวียงจันทน์หรือหลวงพระบางได้ตามความต้องการของนักท่องเที่ยว)

1.2) การบริหารจัดการพื้นที่แนวชายแดนร่วมกันขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

คณะผู้วิจัยเห็นว่าควรมีการพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานส่วนท้องถิ่นที่นำไปสู่การบริหารจัดการพื้นที่ชายแดนเพื่อสร้างความเติบโตร่วมกัน ได้แก่

1) อำเภอบ้านโคก จังหวัดอุดรธานี กับเมืองปากลาย แขวงไชยะบุรี เชื่อมโยงไปยังแขวงหลวงพระบาง และเวียงจันทน์

2) อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดน่าน กับเมืองเงิน แขวงไชยะบุรี เชื่อมโยงไปยังแขวงหลวงพระบาง

3) อำเภอภูซาง จังหวัดพะเยา กับ แขวงไชยะบุรี เชื่อมโยงไปยังแขวงอุดมไซ

4) จังหวัดเชียงราย กับแขวงบ่อแก้ว ซึ่งควรเพิ่มความร่วมมือนอกเหนือจาก ด้านสากลเชียงของ-ห้วยทราย เนื่องจากมีจุดผ่านแดนชั่วคราวและเส้นทางท่องเที่ยวตามแนวชายแดน ร่วมกันหลายแห่ง เช่น บ้านท่าช้างทอง กับ เมืองโบราณสุวรรณโคมคำ เป็นต้น

1.3) การกำหนดภาพลักษณ์และตำแหน่งผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยว

จากการประชุมจัดทำยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวชุมชนของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวจัดขึ้นในวันที่ 30 กันยายน พ.ศ.2557 ณ สำนักงานแผนการท่องเที่ยวประจำแขวงอุดมไซ มีผู้เข้าร่วมประชุมซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่การท่องเที่ยวจากแขวงบ่อแก้ว แขวงหลวงพระบาง แขวงหลวงน้ำทา และแขวงอุดมไซ คณะผู้วิจัยและเจ้าหน้าที่การท่องเที่ยวจากแขวงต่างๆ ได้ร่วมกันทบทวน ศักยภาพการท่องเที่ยว ภาพลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยวที่พบในการวิจัยในครั้งนี้ ทั้งนี้พบข้อสรุปในครั้ง นี้คือ

- **แขวงหลวงพระบาง** มีภาพลักษณ์เมืองมรดกโลก (World Heritage Site) สิ่ง ที่ควรปรับปรุงคือระบบการขนส่งให้บริการนักท่องเที่ยว และราคาอาหารในแหล่งท่องเที่ยวที่พบว่ามี ราคาสูงอยู่มาก เป็นต้น

- **แขวงหลวงน้ำทา** มีภาพลักษณ์เป็นศูนย์กลางในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยเฉพาะ การเดินป่า (Eco-Trekking Destination)

- **แขวงอุดมไซ** มีภาพลักษณ์เป็นศูนย์กลางการเดินทางเชื่อมโยงสู่เวียดนาม จีน ตอนใต้ และประเทศไทยสอดคล้องกับเป้าหมายของแขวงอุดมไซที่กำหนดให้เป็น “The Heart of Northern Laos” แนวทางการพัฒนาจึงควรพัฒนาให้แขวงอุดมไซเป็นจุดพักของนักเดินทางก่อน เดินทางต่อไปยังหลวงพระบาง หลวงน้ำทาเชื่อมต่อไปยังจีนตอนใต้ รวมถึงการเดินทางจากประเทศไทยตามลำดับ

- **แขวงบ่อแก้ว** มีภาพลักษณ์เป็นประตูเชื่อมโยงจากไทยสู่ สาธารณรัฐ ประชาธิปไตยประชาชนลาวตอนเหนือ และมีถนนสาย R3A เป็นเส้นทางเชื่อมโยงไปยังจีนตอนใต้ แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวควรมุ่งเพิ่มกิจกรรมการท่องเที่ยว การพัฒนาสินค้ารองรับการท่องเที่ยว โดยเฉพาะบ้านน้ำจาง ชุมชนชาติพันธุ์แลนแตนที่อยู่ติดกับถนนสาย R3A ห่างจากด่านพรมแดน ไทยลาวไม่เกิน 10 กิโลเมตร ชุมชนแห่งนี้ควรได้รับการพัฒนาให้เป็นศูนย์จำหน่ายสินค้าโดยเฉพาะผ้า ทอมือ รวมทั้งเป็นศูนย์ข้อมูลการท่องเที่ยวของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวและประเทศ ไทย รวมถึงชุมชนบ้านดอนใจที่อยู่กึ่งกลางถนนสาย R3A เป็นชุมชนไทลื้อที่ได้การสนับสนุนก่อสร้าง ศูนย์ข้อมูลการท่องเที่ยว ตลาด และห้องน้ำไว้ในชุมชน จึงควรพัฒนาให้เป็นจุดแวะพักและจำหน่าย สินค้าให้กับนักท่องเที่ยว เป็นต้น

1.4) การสร้างภาพลักษณ์และกิจกรรมการท่องเที่ยวรูปแบบใหม่ซึ่งเชื่อมโยงระหว่าง แหล่งท่องเที่ยวชุมชนบริเวณชายแดนไทย-สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

คณะผู้วิจัยเห็นว่าควรมีกลยุทธ์สร้างการเติบโตทางการท่องเที่ยวชายแดนร่วมกันโดยให้ชุมชนบ้านท่าขันทอง อ.เชียงแสน จ.เชียงราย ซึ่งมีภาพลักษณ์ทางการท่องเที่ยวอยู่ในเกณฑ์ดี เป็นศูนย์กลางในการให้บริการแก่นักท่องเที่ยว รวมทั้งการสร้างร่วมมือระหว่างหน่วยงานทางการท่องเที่ยว ตรวจคนเข้าเมือง และองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นของจังหวัดเชียงรายและแขวงบ่อแก้ว ร่วมกันดำเนินการเปิดเส้นทางท่องเที่ยวเชื่อมโยงประวัติศาสตร์อาณาจักรโบราณ จากบ้านท่าขันทองเข้าไปยังบริเวณเมืองเก่าสุวรรณโคมคำผ่านจุดผ่อนปรนชายแดนสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว จากนั้นสามารถเดินทางต่อไปยังชุมชนบ้านปะนะ เขตเศรษฐกิจพิเศษสามเหลี่ยมคำข้ามจากสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวไปยังสามเหลี่ยมทองคำของประเทศไทย ไปยังอาณาจักรโยนกนคร (แอ่งเชียงแสน) และเมืองโบราณเชียงแสน ซึ่งสามารถจัดการให้เป็นพื้นที่การท่องเที่ยวชุมชนที่เชื่อมโยงประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมของทั้งสองประเทศได้

2) กลยุทธ์เชิงรับ

2.1) การพัฒนาบุคลากรท่องเที่ยวชุมชนไทย-สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

คณะผู้วิจัยเห็นว่าควรเร่งพัฒนาบุคลากรทางการท่องเที่ยวร่วมกันอย่างจริงจัง เช่น ในด้านการให้บริการ การจัดการด้านที่พัก ซึ่งการวิจัยในครั้งนี้พบว่าชุมชนท่าขันทองมีทักษะการให้บริการที่พักแบบโฮมสเตย์ที่ได้รับมาตรฐาน จึงควรถ่ายทอดทักษะการให้บริการโฮมสเตย์จากชุมชนบ้านท่าขันทองให้กับชุมชนท่องเที่ยวในพื้นที่ประเทศไทยและสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ในขณะที่ทักษะด้านการจัดการท่องเที่ยวด้านอื่นๆ ภาครัฐของไทยและสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ควรร่วมมือในการพัฒนาทักษะเหล่านั้นร่วมกัน

2.2) การพัฒนาแหล่งผลิตอาหารรองรับนักท่องเที่ยว

คณะผู้วิจัยเห็นว่าควรวางแผนการผลิตวัตถุดิบอาหารมุ่งสร้างความมั่นคงทางอาหารสำหรับประชาชนที่ต้องนำเข้าอาหารส่วนใหญ่จากประเทศไทย รวมทั้งการให้บริการแก่นักท่องเที่ยวในราคาที่เป็นธรรม

5.2 อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัยในครั้งนี้พบว่าประเทศไทยและประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวมีการวางตำแหน่งของการท่องเที่ยวชุมชน(Community Tourism) คล้ายกัน โดยมีกรอบแนวคิดในระดับมหภาคต่อการพัฒนาประเทศโดยมุ่งการลดความยากจนด้วยการท่องเที่ยวซึ่งเป็นเงื่อนไขหนึ่งของนโยบายการพัฒนาประเทศ และมุ่งพัฒนาการท่องเที่ยวให้เป็นจุดหมายปลายทางของนักท่องเที่ยวในระดับโลก ซึ่งประเทศไทยถือได้ว่ามีประสบการณ์ด้านการตลาดต่างประเทศมากกว่า

สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว หรือกล่าวได้ว่า แบรินด์ประเทศไทยนั้นติดตลาดโลกแล้ว ส่วนสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวนั้นกำลังอยู่ในความสนใจของนักท่องเที่ยวทั่วโลก

ประเด็นสำคัญของการวิจัยในครั้งนี้ที่พบว่าศักยภาพและการบริหารจัดการท่องเที่ยวชุมชนของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวอยู่ในเกณฑ์สูงกว่าแหล่งท่องเที่ยวชุมชนของประเทศไทยในทุกองค์ประกอบนั้นส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากการเปรียบระหว่างชุมชนท่องเที่ยวในบริบทที่แตกต่างกัน โดยชุมชนท่องเที่ยวตามแนวพรหมแดนติดต่อระหว่างไทยและสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ซึ่งที่ผ่านมาชุมชนที่ทำการวิจัยในครั้งนี่ยังไม่ได้รับการพัฒนาเท่าที่ควรในขณะที่ชุมชนท่องเที่ยวของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวนั้นได้รับการสนับสนุนการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างเต็มที่จากหน่วยงานด้านการท่องเที่ยวของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวรวมทั้งแหล่งทุนภายนอก เช่น ธนาคารพัฒนาแห่งเอเชีย (ADB) แต่กระนั้นก็ตามแหล่งท่องเที่ยวชุมชนในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวทุกแห่งมีจุดเด่นเหมือนกันคือการรักษาวัฒนธรรมของตนเองไว้ได้และพบเห็นได้ในชีวิตประจำวัน โดยเฉพาะภาษาและการแต่งกายที่ยังคงความเป็นตัวตนได้อย่างชัดเจน ในชุมชนท่องเที่ยวของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวแทบทุกแห่งพบการปลูกฝ้าย ปั่นฝ้าย และผลิตผ้าทอมือย้อมสีธรรมชาติไว้ใช้ในชีวิตประจำวัน แตกต่างจากประเทศไทยที่ถูกกลืนกลายด้วยความทันสมัยไปแล้ว

จากผลการวิจัยที่พบว่าการมีส่วนร่วมของชุมชนท่องเที่ยวของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวนั้นพบว่าการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหาก่อนการพัฒนาการท่องเที่ยวในหลายแขวงอยู่ในระดับปานกลาง และยังพบอีกว่าการท่องเที่ยวของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวส่วนใหญ่เป็นโครงการที่ได้รับการช่วยเหลือจากแหล่งทุนภายนอก เช่น ธนาคารพัฒนาแห่งเอเชีย แหล่งทุนจากประเทศเนเธอร์แลนด์ เป็นต้น ทำให้แนวทางการพัฒนาถูกกำหนดโดยบุคคลจากภายนอก จึงเป็นที่น่าสังเกตต่อไปว่าประชาชนในชุมชนแหล่งท่องเที่ยวในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวจะสามารถกำกับทิศทางการท่องเที่ยวได้ตามวงจรการท่องเที่ยวที่ Butler ได้วิเคราะห์ไว้หรือไม่ซึ่งวงจรชีวิตของการท่องเที่ยวโดยแบ่งช่วงการท่องเที่ยวไว้ 6 ระยะ กล่าวได้ว่า ระยะแรกช่วงเริ่มต้น คือ การสำรวจ การค้นพบในแหล่งท่องเที่ยว ทำให้มีนักท่องเที่ยวเริ่มเดินทางเข้าสู่แหล่งท่องเที่ยว ระยะที่สอง ช่วงเกิยพิน เป็นระยะของการเติบโตขยายตัว มีนักท่องเที่ยวเข้าสู่แหล่งท่องเที่ยวมากขึ้น เป็นระยะที่ชุมชนเจ้าของแหล่งท่องเที่ยวสามารถควบคุมได้ ระยะที่สาม ช่วงการพัฒนา เป็นระยะที่แหล่งท่องเที่ยวเป็นที่รู้จัก การท่องเที่ยวเริ่มเติบโต ทำให้ชุมชนเจ้าของแหล่งท่องเที่ยวมีการประสานงานกับส่วนที่เกี่ยวข้อง สร้างระบบการจัดการแหล่งท่องเที่ยว จากนั้นเข้าสู่ระยะที่สี่ ช่วงพัฒนาอย่างเข้มข้น การท่องเที่ยวเข้ามามากมีนักท่องเที่ยวเดินทางเข้าสู่แหล่งท่องเที่ยวอย่างหนาแน่น ส่งผลต่อระยะที่ห้า ระยะของการชะลอตัว การหยุดนิ่ง เป็นช่วงของการเปลี่ยนผ่าน (หัวเลี้ยว-หัวต่อ) และเข้าสู่ระยะสุดท้ายคือระยะการเปลี่ยนแปลงขึ้นอยู่กับความเข้มแข็งของภายใน

และภายนอก ซึ่งในระบอบนี้มีตัวแปรหลายอย่างจำเป็นต้องวิเคราะห์หรือค้นหาโดยละเอียด นอกจากนี้ด้วยระบอบการปกครองของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ซึ่งยังคงใช้ระบอบสังคมนิยม ซึ่งประชาชนส่วนใหญ่ต้องปฏิบัติตามนโยบายหรือยุทธศาสตร์ของประเทศ ดังนั้นการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่ต่อการตัดสินใจในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวชุมชนจึงยังคงมีอย่างจำกัด

ความท้าทายที่สำคัญคือการบริหารจัดการท่องเที่ยวร่วมกันตามแนวพรมแดนไทยและสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว โดยการวิจัยในครั้งนี้พบว่า อำเภอเชียงแสน และอำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย ซึ่งมีพื้นที่เชื่อมต่อกับแขวงบ่อแก้ว สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ต่างเร่งพัฒนาพื้นที่โครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกรองรับการเติบโตทางเศรษฐกิจและการค้าและนำไปสู่การเติบโตด้านการท่องเที่ยวด้วยเช่นกัน ทว่า แนวโน้มสถานการณ์ของการท่องเที่ยวในภูมิภาคกลับมีทิศทางไปในสู่การแข่งขันกันจัดการท่องเที่ยวระหว่างผู้ประกอบการในอำเภอเชียงของ กับผู้ประกอบการแขวงบ่อแก้ว ประกอบกับกฎระเบียบการผ่านแดนด้วยสะพานมิตรภาพไทย-สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ซึ่งผู้ประกอบการไม่สามารถนำมาพาหนะมารับนักท่องเที่ยวในแต่ละฝั่งได้ ทำให้นักท่องเที่ยวต้องขนถ่ายสัมภาระขึ้นลงหลายรอบ เป็นอุปสรรคสำคัญในการจัดการท่องเที่ยว ผู้แทนผู้ประกอบการท่องเที่ยวแขวงบ่อแก้วได้เสนอให้ทบพวนมาตรการทางกฎหมาย รวมถึงการสร้างความร่วมมือจัดการท่องเที่ยวร่วมกันอย่างเป็นรูปธรรม สถานการณ์เช่นนี้สอดคล้องกับแนวคิด **ชายแดนภีวัตน์ (Borderization)** ซึ่งสงวน ช้อนกลิ่นสกุล (กล่าวถึงใน ญัฐพรพรรณ อุดมา และธิดารัตน์ บัวดาบทิพย์, 2557 : 7) ได้กล่าวว่าเป็นกระบวนการเปลี่ยนแปลงที่มีผลกระทบต่อชุมชนและสังคมบริเวณพื้นที่ชายแดน ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมืองการปกครอง กฎหมาย เทคโนโลยี การสื่อสาร สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม ทำให้เกิดการปรับเปลี่ยนเมืองชายแดนเดิมกลายเป็นเมืองชายแดนรูปแบบใหม่ที่ไร้พรมแดนและมีความสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศอย่างมาก ได้แก่ **การขยายกิจกรรมทางเศรษฐกิจข้ามแดน (Cross – border economic activities)** อาทิ การเคลื่อนย้ายสินค้าและบริการ ทรัพยากรการผลิต แรงงานและเงินทุนข้ามแดน ทั้งนี้อิทธิพลของโลกาภีวัตน์ (Globalization) อาเซียนภีวัตน์ (Aseanization) เป็นแรงผลักดันที่สำคัญดังนั้นหากเข้าสู่การเป็นประชาคมอาเซียนอย่างเป็นทางการ จังหวัดเชียงรายรวมทั้งพื้นที่ชายแดนที่สำคัญทั้ง 3 แห่ง ต้องเตรียมความพร้อมรับมือเพื่อสร้างความร่วมมือมากกว่าการแข่งขันนำไปสู่การเติบโตทางเศรษฐกิจร่วมกัน (Mutually Inclusive Growth) กับเมืองชายแดนที่ติดกันของประเทศเพื่อนบ้าน เป็นการรวมตัวกันของกิจกรรมทางเศรษฐกิจข้ามแดน ทั้งด้านการผลิต การจ้างงาน การค้า และการลงทุน โดยมีการดำเนินนโยบายทางเศรษฐกิจชายแดนร่วมกัน (Common border economic policy) ในรูปของความร่วมมือทางเศรษฐกิจชายแดนหรือข้อตกลงทางเศรษฐกิจชายแดน ทำให้เกิดการเติบโตของเมืองชายแดนเป็นไปอย่างเสมอภาคและเท่าเทียมกัน และสามารถสร้างพลังขับเคลื่อนเศรษฐกิจให้เติบโตอย่างยั่งยืน นั่นถือเป็นความท้าทายที่สำคัญอย่างยิ่ง

พื้นที่ชายแดนจะสามารถสร้างความร่วมมือได้หรือไม่ต้องอาศัยความร่วมมือกันของทุกฝ่ายทั้งภาครัฐ เอกชน และประชาชนร่วมกันผลักดันให้เมืองชายแดนทั้งสองเห็นประโยชน์ร่วมของการรวมตัวกันในการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจข้ามแดน

อย่างไรก็ตามประเด็นที่สนใจอีกประการหนึ่งคือขีดความสามารถของชุมชนในการจัดการทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยวของชุมชนให้ยั่งยืน ซึ่งสินธุ์ สโรบล (2556) ได้ทบทวนองค์ความรู้ด้านการท่องเที่ยวชุมชนในสังคมไทยและต่างประเทศ พบประเด็นท้าทายที่สำคัญว่า ประเด็นการวิจัยเพื่อการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวชุมชน(อาจ)ไม่ทันกับปรากฏการณ์ของปัญหา อันเนื่องมาจากกระแสโลกที่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม (Paradigm Shift) อันเริ่มเปลี่ยนจากสังคมทุนนิยมบริโภคนิยมเข้าสู่ยุคสมัยนิยมหลังสมัยใหม่อันเป็นสังคมบริการและสังคมฐานความรู้ (Knowledge based Society) ที่คำนึงถึงและมุ่งเน้นสิ่งแวดล้อมและฐานทรัพยากรของพื้นที่ท่องเที่ยวเป็นสำคัญ ดังนั้น การวิจัยด้านการท่องเที่ยวต้องครอบคลุมในทุกมิติของการท่องเที่ยวไม่ใช่เฉพาะแต่ที่การวิจัยเพื่อการพัฒนาเจ้าบ้าน (Host) ตามที่ดำเนินงานวิจัยซ้ำแล้วซ้ำอีกในรอบ 10 ปีที่ผ่านมา ประเด็นท้าทายที่สำคัญคือ ที่ผ่านมาชุมชนท้องถิ่นเป็นเสมือนแหล่งดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวที่มีวัฒนธรรมที่แตกต่าง และแท้จริงแล้วชุมชนเองก็มีศักยภาพเพียงพอที่จะพัฒนาและปรับปรุงตนเองให้สามารถมีผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ อันหลากหลายและที่น่าสนใจต่อนักท่องเที่ยวซึ่งเป็นผลดีต่อระบบเศรษฐกิจอันต่อเนื่องของชุมชนด้วยเช่นกัน อย่างไรก็ตาม มีคำถามสำคัญว่า “ใครเป็นผู้ควบคุมการท่องเที่ยวชุมชน” ผลประโยชน์ในรูปแบบต่างๆ ที่เกิดขึ้นจากกระบวนการบริหารจัดการการท่องเที่ยวจะมีการจัดการสร้างการกระจายไปยังคนชุมชน (ทุกคน) ได้อย่างไร และกระจายจริงหรือไม่ การควบคุมการท่องเที่ยวของชุมชนนั้นแท้จริงแล้วเป็นกลไกเชิงอำนาจที่มีการควบคุมจากภายนอก โดยใช้เงื่อนไขทรัพยากรของชุมชนเพื่อผลประโยชน์ของบริษัทและกลุ่มการเมืองใช่หรือไม่ ด้วยเหตุนี้การท่องเที่ยวชุมชนจึงไม่ใช่สิ่งที่ทุกคนในชุมชนต้องการ แต่ก็มีข้อเรียกร้องต่อไปว่า หากการท่องเที่ยวชุมชนจะเป็นกลไกและเครื่องมือการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น รวมทั้งเกิดการเปลี่ยนแปลงให้สอดคล้องกับการพัฒนาที่ยั่งยืนอย่างจริงจังแล้ว มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องมีการเพิ่มกระบวนการบริหารจัดการที่กระจายประโยชน์ไปยังชุมชนเจ้าบ้านได้อย่างไร ภายใต้ปรากฏการณ์ที่ผ่านมาซึ่งการท่องเที่ยวชุมชนทำได้เพียงในฐานะหนึ่งของสื่อยการท่องเที่ยวกระแสหลักเท่านั้น ที่สำคัญคือความหวังของชุมชนในการดำเนินการท่องเที่ยวเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจของชุมชนก็ทำได้เพียงแต่การสร้างความร่วมมือกับบริษัทหรือเจ้าของที่พักตากอากาศ โดยที่คนในชุมชนเข้าร่วมในรูปแบบของการให้ที่พักและรับจ้างเพื่อแลกเปลี่ยนกับค่าแรงในราคาต่ำเท่านั้น ที่สำคัญกว่านั้นคือ แหล่งเงินทุนที่เข้ามาสนับสนุนและส่งเสริมการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนจึงมีวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่แตกต่างกัน (เป็นอย่างมาก) ไม่ว่าจะเป็นการเข้าไปสร้างนวัตกรรมการท่องเที่ยว (แบบใหม่) ร่วมกับปัจเจกบุคคล หรือ กลุ่มบุคคล รวมทั้งการเข้าไปร่วมกับกลุ่มธุรกิจขนาดเล็ก ผู้ประกอบการท้องถิ่น หรือ องค์กรสมาคมรวมทั้งรัฐบาลหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ตลอดจนการเข้าไปเชื่อมประสานกับชนเผ่าหรือกลุ่มชาติพันธุ์หรือชนพื้นเมืองเพื่อเป้าหมายในการสร้าง “ความประทับใจอันแปลกใหม่” ให้กับนักท่องเที่ยว การดำเนินการในลักษณะดังกล่าวไม่ได้สร้างความยั่งยืนให้กับชุมชนท่องเที่ยวแต่อย่างใด หากแต่จะต้องพิจารณาประเด็นในมิติต่างๆ เหล่านี้ประกอบด้วย ได้แก่

(1) การพึ่งตนเองด้านเศรษฐกิจของชุมชนท่องเที่ยว รวมถึงการได้รับประโยชน์จากการท่องเที่ยวในระดับปัจเจกบุคคลที่เข้าร่วมโครงการ การได้รับประโยชน์ร่วมกันทั้งชุมชนจากการท่องเที่ยว เช่น การปรับปรุงถนน เป็นต้น

(2) กระบวนการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนในการตัดสินใจ เช่น การเป็นเจ้าของธุรกิจในการจัดการท่องเที่ยว การร่วมทุนทางธุรกิจของคนในชุมชน เป็นต้น

(3) พลังอำนาจในการเข้าไปจัดการและต่อรอง เช่น การพัฒนาธุรกิจร่วมกับคนนอกเพื่อประโยชน์ของชุมชน

(4) การกำหนดบทบาทและตัวตนในระบบการท่องเที่ยวกระแสหลัก เช่น การพัฒนาเครือข่ายผลิตภัณฑ์การตลาด การท่องเที่ยวภายในชุมชน

(5) ความยั่งยืนของระบบนิเวศชุมชน มีการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรโดยชุมชนเพื่อประโยชน์ (จัดใช้) ของชุมชน

(6) ความสามารถของชุมชนในการควบคุมและจัดการ เช่น การพัฒนาวิสาหกิจชุมชนและเปิดให้มีการจัดการร่วมกันในรูปสหกรณ์ การบริหารและพัฒนาโดยภาคเอกชนบนฐานชุมชนเป็นเจ้าของ เป็นต้น

(7) ผลประโยชน์กับความสามารถตอบสนองปัจเจกบุคคล

(8) ความเข้มแข็งของวัฒนธรรมชุมชน

(9) จุดหมายปลายทางของการท่องเที่ยวชุมชน

อนึ่ง กรณียภาพลักษณะทางการท่องเที่ยวนั้น Mill and Morrison (2002) ได้กล่าวเอาไว้ว่า การรวมกันของประวัติศาสตร์กับความสวยงามของแหล่งท่องเที่ยวเป็นสิ่งที่ทำให้เกิดการเดินทางของนักท่องเที่ยวเข้าสู่พื้นที่ ในส่วนของนักท่องเที่ยวเกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และพึงพอใจในพื้นที่ท่องเที่ยวก็จะกลับมาเที่ยวซ้ำ ในส่วนของผู้ที่ในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว มีหน้าที่ในการดูแลรักษาพื้นที่ให้มีสภาพที่ดีโดยอยู่ภายใต้เงื่อนไขของการเปลี่ยนแปลงสภาพสังคมจากระบบการท่องเที่ยว ซึ่งมีผลต่อทรัพยากรการท่องเที่ยวและมีผลอย่างมากที่จะทำให้นักท่องเที่ยวตัดสินใจเลือกหรือไม่เลือกที่จะเดินทางไปยังสถานที่ท่องเที่ยวนั้นๆ ดังนั้นการตรวจสอบภาพลักษณ์ของทรัพยากรการท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ หรือกล่าวได้อีกนัยหนึ่งว่า ภาพลักษณ์ทางการท่องเที่ยวเกี่ยวข้องกับความเชื่อ ความรู้ ความเข้าใจ ความประทับใจ ที่นักท่องเที่ยวแต่ละบุคคลมีต่อการท่องเที่ยวทั้งด้านการบริการ

ทรัพยากรการท่องเที่ยว และสังคมของแหล่งท่องเที่ยว และภาพลักษณ์ด้านการท่องเที่ยวนี้เป็นตัวบ่งบอกว่าการท่องเที่ยวมองถึงการท่องเที่ยวในพื้นที่นั้นเป็นอย่างไร

การวิจัยในครั้งนี้นอกจากจะเป็นการรวบรวมข้อมูลในประเด็นการท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นในชุมชนของประเทศไทยและสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าแหล่งท่องเที่ยวชุมชนในพื้นที่วิจัยในประเทศไทยยังไม่ได้มีการดำเนินการอย่างเต็มที่ อีกทั้งการวิจัยในครั้งนี้ได้ใช้พื้นที่วิจัยเป็นพื้นที่บริเวณชายแดนไทยและพื้นที่ภาคเหนือของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ทั้งนี้เพื่อแสดงให้เห็นว่าเมื่อมีการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนอย่างเป็นทางการในวันที่ 31 ธันวาคม ค.ศ. 2015 ซึ่งประเทศสมาชิกต่างมุ่งใช้ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนเป็นฐานผลิตและตลาดร่วมกัน ทั้งนี้ผลการวิจัยแสดงให้เห็นได้อย่างชัดเจนว่า สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวคาดหวังจากการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนว่าจะเป็นเครื่องมือในการสร้างรายได้เข้าสู่ประเทศ และช่วยยกระดับการเจริญเติบโตทางการท่องเที่ยวให้กับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวมุ่งใช้การท่องเที่ยวชุมชนตั้งเป้าให้เกิด “หนึ่งตำบล หนึ่งแหล่งท่องเที่ยว” และใช้การท่องเที่ยวเป็นกลไกสำคัญในการลดความยากจนให้กับประชาชนในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และหากย้อนกลับมาพิจารณาในด้านของประเทศไทย ซึ่งในภาพรวมแล้วมิได้แตกต่างไปจากสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ในขณะที่ฐานคิดในการจัดการท่องเที่ยวชุมชนกำลังแพร่กระจายไปอย่างกว้างขวาง แต่สำหรับชุมชนในเขตชายแดนซึ่งต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงอันเนื่องมาจากความเป็น “ชายแดนอภิวัดน์” ที่กำลังจะเกิดขึ้นในครั้งนี้ ความท้าทายที่สำคัญไปกว่านั้นคือ ภาคเหนือของประเทศไทยและภาคเหนือของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว จะเป็นฐานการผลิตให้บริการด้านการท่องเที่ยวร่วมกันได้อย่างไร ซึ่งผลการวิจัยในครั้งนี้แสดงให้เห็นแล้วว่า การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน โดยเฉพาะเส้นทางคมนาคม ถนนสายต่างๆ ทั้งในเขตพื้นที่ชายแดนไทย และแขวงต่างๆ ในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว จะทำให้เกิดการเชื่อมโยงกันระหว่างไทยและสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ตลอดจนเชื่อมโยงประเทศอื่นๆ ในภูมิภาคด้วย

นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับที่ ไชยวัฒน์ คำชู และณัชชาภัทร อุ๋นตรงจิตร (2555) ได้กล่าวถึงประเด็นนี้ไว้ว่า การรวมเป็น “ประชาคม” จะเป็นการเชื่อมโยง “ประชาชน” ให้มีความใกล้ชิดกัน และมีเป้าหมายร่วมกัน ภายใต้ 3 เสาหลัก คือ (1) ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน (ASEAN Political and Security Community : APSC) มุ่งให้เป็นประชาคมที่มีกฎเกณฑ์ มีค่านิยมร่วมกันด้านประชาธิปไตยและสิทธิมนุษยชน การแก้ไขปัญหาข้อขัดแย้งโดยสันติวิธีและเป็นภูมิภาคที่มีความรับผิดชอบร่วมกันสำหรับความมั่นคงทั้งระบบ (2) ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community : AEC) ที่จะรวมกันเป็นตลาดและเป็นฐานการผลิตเดียวกัน เพื่อให้มีความสามารถในการแข่งขันในระดับโลก มีการพัฒนาเศรษฐกิจอย่างกว้างขวาง ทัวถึง และเป็นธรรม

และ (3) ประชาคมสังคมและวัฒนธรรม (ASEAN Socio-Cultural Community : ASCC) ที่เน้นความสัมพันธ์ของประชาชนที่เป็นรากฐานของประชาคมอาเซียน ทั้งนี้ท้องถิ่นที่เคยอยู่ชายแดนอาจได้รับการยกระดับเป็นหัวเมืองการค้าแนวหน้าซึ่งจะมีการไหลเข้าออกและการหมุนเวียนของเงินตราต่างประเทศมากมาย ด้วยเหตุนี้ รูปแบบการบริหารจัดการท้องถิ่นจะต้องมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างแน่นอน อำนาจการตัดสินใจที่เคยเป็นของรัฐบาลตามแนวทางการบริหารการกระจายอำนาจอาจต้องมีการเปลี่ยนแปลงไป รัฐอาจต้องแบ่งปันการตัดสินใจที่เกี่ยวข้องกับประเด็นระหว่างประเทศมาให้กับท้องถิ่นมากขึ้นกว่าเดิม ดังนั้นท้องถิ่นจะต้องกระตือรือร้นและฝ่ายภาครัฐจะต้องปรับตัวเพื่อสร้างโอกาสให้กับท้องถิ่นได้มีโอกาสปรับวิธีการดำรงชีพเป็นแบบสังคมใหม่ได้อย่างรวดเร็วทันการณ์ ประการสำคัญก็คือท้องถิ่นจะรู้ว่าตนเองมีข้อเด่นข้อด้อยอะไร มีประตูอะไรที่เปิดอยู่ และมีความกระตือรือร้นที่จะเข้าไปหยิบฉวยโอกาสนั้นๆ มากน้อยเพียงใด ดังนั้นท้องถิ่นจะต้องมีอำนาจในการบริหารจัดการตนเองมากขึ้น ท้องถิ่นจะต้องมีเครื่องมือด้านนโยบายระดับภูมิภาคและท้องถิ่นที่ใช้ในการพัฒนาตนเอง ประกอบด้วยรูปแบบต่างๆ ในการสนับสนุนทางธุรกิจ การขยายการสื่อสารทั้งในรูปแบบ และความหลากหลายของภาษาต่างๆ ที่ท้องถิ่นนั้นๆ อยู่ใกล้เคียง

ดังนั้นการทอ่งเที่ยวชุมชนจึงควรเป็นประเด็นสำคัญร่วมกันระหว่างประชาชนและองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นบริเวณชายแดนไทย และควรต้องมีความกระตือรือร้นและตื่นตัวในการกำหนดเป็นนโยบายเพื่อสร้างโอกาสให้กับประชาชน ตลอดจนการกำหนดมาตรการต่างๆ ที่เอื้อต่อการจัดการท่องเที่ยวร่วมกันเพื่อให้ประชาชนในชุมชนใช้การท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือการสร้างรายได้ทางเศรษฐกิจและพัฒนาคุณภาพชีวิตตลอดจนรักษาทรัพยากรของชุมชนได้อย่างยั่งยืนภายใต้การเป็นประชาคมอาเซียนนั่นเอง

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ควรดำเนินการวิจัยเชิงพื้นที่เพื่อค้นหารูปธรรมของการท่องเที่ยวชุมชนที่เชื่อมโยงและการพัฒนาเครือข่ายการท่องเที่ยวชุมชนไทย-สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวให้มีความยั่งยืนภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์และประชาคมอาเซียน

5.3.2 ควรดำเนินการวิจัยต่อในประเด็นการปรับปรุงและกำหนดแนวทางด้านการบังคับใช้กฎหมาย กฎระเบียบ มาตรการ ข้อบังคับ เพื่อการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในพื้นที่ชายแดนให้มีประสิทธิภาพ

5.3.3 ควรดำเนินการวิจัยในประเด็นการยกระดับสมรรถนะบุคลากรการท่องเที่ยวในพื้นที่ชายแดนให้เกิดการท่องเที่ยวเชื่อมโยงที่เป็นมาตรฐานสร้างการเติบโตทางการท่องเที่ยวแบบร่วมมือแทนการแข่งขัน

บรรณานุกรม

- กรรณิการ์ พิมลศรี, อติศร เรือลม. “ศักยภาพทางการท่องเที่ยวเมืองชายแดนภูซาง จังหวัดพะเยา ในการเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้านอนุภูมิภาคกลุ่มแม่น้ำโขง”. **วารสารการพัฒนาชุมชนและคุณภาพชีวิต**, ปีที่ 1 ฉบับที่ 2 ประจำเดือน พฤษภาคม - สิงหาคม 2556 หน้า 7-19.
- กิตติภูมิ มีประดิษฐ์. 2542. **มนุษย์ อุตสาหกรรมและสภาพแวดล้อม**. กรุงเทพฯ:มหาวิทยาลัยศรีปทุม. ศูนย์เทคโนโลยีการศึกษา.
- ไกรสิทธิ์ สิทธิโชคก. 2550. **การพัฒนาศักยภาพและเสริมสร้างเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชน จังหวัดเชียงราย**. สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ฝ้ายวิจัยเพื่อท้องถิ่น.
- ไกรสิทธิ์ สิทธิโชคก. 2546. **การเสริมสร้างศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอาข่า บ้านห้วยซี้เหล็ก**. สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) สำนักงานภาค. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- โครงการท่องเที่ยวเพื่อชีวิตและธรรมชาติ. 2546. **คู่มือการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน**. กรุงเทพฯ. โครงการแม่น้ำเพื่อชีวิต. รายงานผลกระทบข้ามพรมแดน-จากการพัฒนาแม่น้ำโขงตอนบน. เชียงใหม่.
- จารุณี ทรัพย์บุญโต. 2555. **ภาพลักษณ์การท่องเที่ยวจังหวัดเชียงรายจากมุมมองประชาชนในท้องถิ่นและต่างถิ่น**. การค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาการตลาด บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- จิตติมา คนตรง. 2548. **ภาพลักษณ์การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยตามความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวไทย**. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐศาสตร์) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- จิรพรรณ กาญจนะจิตรา. 2528. **การพัฒนาชุมชน**. พิมพ์ครั้งที่ 9. มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ฉัตรทิพย์ นาถสุภา. 2529. **บ้านกับเมือง**. กรุงเทพฯ: สร้างสรรค์.
- เฉลียว บุรีภักดี. 2545. **ชุดวิชาการวิจัยชุมชน**. โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง. สำนักมาตรฐานอุดมศึกษา ทบวงมหาวิทยาลัย.
- ชยันต์ วรรณะภูติ. 2538. **เวทีผู้ถูกท่องเที่ยว บทความและการอภิปรายทางวิชาการ**, สถาบันวิจัยสังคมมหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ชาญวิทย์ เกษตรศิริ. 2540. **วิถีไทยการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม**. กรุงเทพฯ:สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- ชาญวิทย์ เกษตรศิริ. 2552. **แม่น้ำโขง ณ นครพนม**. กรุงเทพฯ: มูลนิธิโตโยต้าประเทศไทย.
- ไชย ณ พล. 2548. **สุดยอดนักบริหารยุคโลกาภิวัตน์**. กรุงเทพฯ: ศูนย์วิจัยเพื่อพัฒนามนุษย์และองค์กร.

- ไชยวัฒน์ คำชู, ณิชชาภัทร อุ่นตรงจิตร. ประชาคมอาเซียนกับการปกครองท้องถิ่น. กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า.
- ซัชวาลย์ ทัดศิวัช. 2545. การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research-PAR): มิติ ใหม่ของรูปแบบการวิจัยเพื่อการพัฒนาชุมชนระดับท้องถิ่น.
- ชัยอนันต์ สมุทวณิช. 2539. โฉมหน้าของโลกในศตวรรษที่ 21 ยกเครื่องเมืองไทย. จินตนาการสู่ปี 2000, กรุงเทพฯ: มูลนิธิภูมิปัญญา.
- เดชา ไต้สูงเนิน. 2543. การบริหารจัดการการท่องเที่ยวเกษตร กรณีศึกษาบ้านม่วงคำ ตำบลโป่งแยง อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่. รายงานการศึกษาศิลปะศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการพัฒนา บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ทะนงศักดิ์ คุ่มไชนะ. 2532. การศึกษาคุณภาพเจ้าหน้าที่ฝึกอบรมกรมการพัฒนาชุมชน. ปรินญา นิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิต. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- ธวัชชัย รัตนซื่อน. 2542. การจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของชุมชนบนพื้นที่สูง.
- นรินทร์ชัย พิพัฒน์พงศา. 2547. การมีส่วนร่วม หลักการพื้นฐาน เทคนิคและกรณีตัวอย่าง. พิมพ์ครั้งที่ 2. ศูนย์หนังสือมหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นิคม จารุมณี. 2544. การท่องเที่ยวและการจัดการอุตสาหกรรมท่องเที่ยว. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์โอ เอสพริ้นต์เฮาส์.
- นิวัฒน์ ร้อยแก้ว. 2550. นิเวศวัฒนธรรมท้องถิ่นกับการจัดการทรัพยากรธรรมชาติลุ่มน้ำโขง กรณี พื้นที่แม่น้ำของ-ล้านนา. กรุงเทพฯ.
- นิวัฒน์ ร้อยแก้ว. 2549. รายงานโครงการศึกษาวิจัยทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรมลุ่มน้ำโขงท่ามกลางกระแสการเปลี่ยนแปลง กรณีศึกษาบ้านหาดบ้าย หาดทรายทอง อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย. กลุ่มรักษ์เชียงของ.
- บดีนทร์ วิจารณ์. 2548. การพัฒนาองค์การแห่งการเรียนรู้. กรุงเทพฯ: ธรรมการพิมพ์.
- บุญช่วย ศรีสวัสดิ์. 2547. ราชอาณาจักรลาว. กรุงเทพฯ: พิมพ์ครั้งที่ 2.
- บุษบา สิทธิการ. 2550. ผลกระทบจากการท่องเที่ยวต่อสังคมและวัฒนธรรมในชุมชนการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงราย. สำนักงานกองทุนสนับสนุนงานวิจัย (สกว.). การท่องเที่ยวไทยนานาชาติ.
- ปาริชาติ วลัยเสถียร และคณะ. 2546. กระบวนการและเทคนิคการทำงานของนักพัฒนา. กรุงเทพฯ: พิมพ์ครั้งที่ 2. โครงการเสริมสร้างการเรียนรู้เพื่อชุมชนเป็นสุข (สสส).
- ผจงจิตต์ อธิคมนันท์. 2531. การเปลี่ยนแปลงสังคมและวัฒนธรรม Social and Cultural Change. กรุงเทพฯ: ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

- พระมหาสุทิตย์ อาภากร. 2547. **เครือข่ายธรรมชาติ ความรู้ และการจัดการ**. กรุงเทพฯ:โครงการเสริมสร้างการเรียนรู้เพื่อชุมชน(สรส).
- พิมพ์ระวี โรจน์รุ่งสัจ. 2547. **การท่องเที่ยวชุมชน**. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- พิมพ์ลภัส พงศกรรังศิลป์. 2549. “ภาพลักษณ์ทางการท่องเที่ยวของจังหวัดนครศรีธรรมราช ในมุมมองของนักท่องเที่ยว” วารสารสงขลานครินทร์, ฉบับสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ ปีที่ 12 ฉบับที่ 3 กรกฎาคม – กันยายน 2549 หน้า 379 – 391.
- เพ็ญพร ดีเทศน์ และคณะ. 2550. **ผลกระทบข้ามพรมแดนจากการพัฒนาแม่น้ำโขงมิติด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม**. เชียงใหม่: โครงการแม่น้ำเพื่อชีวิต.
- ไพโรจน์ ชลารักษ์. 2548. **การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม**. วารสารราชภัฏตะวันตก. 1 กรกฎาคม-ธันวาคม, หน้า 20-21.
- ภูสวัสดิ์ สุขเลี้ยง. 2545. **การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม กรณีศึกษาหมู่บ้านห้วยโป่งลาดอำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย**. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- มนัส สุวรรณ. 2539. **นิเวศวิทยาของมนุษย์**. กรุงเทพฯ: โอ เอส พริ้นติ้งเฮ้าส์.
- มนัส สุวรรณ. 2541. **โครงการศึกษาแนวทางการบริหารและการจัดการท่องเที่ยวในพื้นที่รับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบล(อบต.)และสภาตำบล(สต.)**. รายงานฉบับสมบูรณ์.เชียงใหม่. บัณฑิตมหาวิทยาลัยเชียงใหม่.มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- มนัส ศุภลักษณ์. 2544. **การพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนท้องถิ่นในกิจกรรมธุรกิจท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศ ชุมชนบ้านโป่ง ตำบลป่าไผ่ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่**. มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
- มิ่งสรรพ ขาวสอาด. 2551. **การท่องเที่ยวแห่งเอเชีย**. กรุงเทพฯ: โครงการพัฒนาการอุตสาหกรรมท่องเที่ยวที่ยั่งยืนในภูมิภาคลุ่มน้ำโขง ปีที่ 2. มูลนิธิโตโยต้าประเทศไทย.
- มิ่งสรรพ ขาวสอาดและคณะ. 2549. **การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงบูรณาการที่ยั่งยืนลุ่มแม่น้ำโขง 2**. สถาบันวิจัยสังคม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ยศ สันตสมบัติ. 2544. **การท่องเที่ยวทางเลือกใหม่สำหรับภาคเหนือ**.เอกสารสรุปผลการสัมมนาทางวิชาการเรื่องอนาคตการท่องเที่ยวภาคเหนือ. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ยุทธพงศ์ จันทรวรินทร์. 2550 .**มนุษย์กับสังคม ทฤษฎีและหลักประยุกต์** .กรุงเทพฯ.
- รังสิต เกาแก้ว .2550 .**การศึกษาผลกระทบทางการท่องเที่ยวที่มีต่อวิถีการดำเนินชีวิตของชนเผ่าจังหวัด เชียงราย กรณีศึกษาเปรียบเทียบกับนครคุนหมิง** .สำนักงานกองทุนสนับสนุนงานวิจัย(สกว.) .การท่องเที่ยวไทยนานาชาติ.
- ระบบฐานข้อมูลสารสนเทศจังหวัดเชียงราย. 2553. **สถิติข้อมูลบุคคลเข้า-ออก ราชอาณาจักร ด่านพรมแดนเชียงของ ประจำปี 2553**. เชียงราย.

- วัชร นันต๊ะยานา และคณะ. 2550. แนวทางในการพัฒนาเมืองท่องเที่ยวเกี่ยวกับเมืองอุตสาหกรรม
กรณีศึกษาจังหวัดเชียงราย. สำนักงานกองทุนสนับสนุนงานวิจัย(สกว.).การท่องเที่ยวไทย
นานาชาติ.
- วารินทร์ เหล่าสงคราม. 2550. ปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศต่อ
กิจกรรมถนนคนเดิน ถนนท่าแพ จังหวัดเชียงใหม่. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- วิมล จิโรจน์พันธุ์ และคณะ. 2548. วิถีไทย. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แสงดาว.
- วุฒินพวงศ์ ภัทรสุขเกษม. 2545. การจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและวัฒนธรรมที่เหมาะสมกับชุมชน
บ้านห้วยแม่ซ้าย ต.แม่ยาว อ.เมือง จ.เชียงราย. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ศิริ ฮามสุโพธิ์ . 2543. สังคมวิทยาการท่องเที่ยว. คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์.สถาบัน
ราชภัฏเลย.
- สงวน ช่อนกลิ่นสกุล. 2557. “แนวโน้มนโยบายส่งเสริมการลงทุนในอำเภอเชียงของ
จังหวัดเชียงรายในอนาคต”. วารสาร OBELS POLICY BRIEF. ฉบับที่ 5 มีนาคม 2557.
หน้า 5-7.
- สมศักดิ์ ศรีสันติสุข. 2550. สังคมวิทยาชนบท แนวคิดทางทฤษฎีและแนวโน้มในสังคม.กรุงเทพฯ:
บริษัทเอ็กสเปอร์เน็ท จำกัด.
- สามารถ จันทรสุริย์. 2549. การศึกษากับศิลปะ วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย. สำนักงาน
คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี.
- สายสวาท วิชัย. 2550. โอกาสทางการค้าเชียงราย-จีนตอนใต้.
- สนิท วงศ์ประเสริฐ. 2539. ปกิณกะชาวเขา.
- สุรางคณา ณ นคร. 2548. รายงานการวิจัย ยุทธศาสตร์และยุทธวิธีการสื่อสารเพื่อกำหนด
ภาพลักษณ์การท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยชุมชน ศึกษาเฉพาะชุมชนรอบเขาหลวง จังหวัด
นครศรีธรรมราช. มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต
- สัญญา สัญญาวิวัฒน์. 2550. ทฤษฎีสังคมวิทยา เนื้อหาและแนวทางการประโยชน์เบื้องต้น.พิมพ์
ครั้งที่ 12. สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สถาบันวิจัยสังคม. 2552. คู่มือการจัดการ การท่องเที่ยวชุมชนและบ้านพักแบบโฮมสเตย์.
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย.2540.รายงานขั้นสุดท้ายการดำเนินงาน
เพื่อกำหนดนโยบายการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ. กรุงเทพฯ: การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.
- สิทธิโชค วรานุสันติกุล. 2549. จิตวิทยาสังคม ทฤษฎีและการประยุกต์. กรุงเทพฯ: บริษัทซีเอ็ดดู
นิเคชั่นจำกัด.
- สินธุ์ สโรบล และคณะ. 2545. การท่องเที่ยวโดยชุมชน แนวคิดและประสบการณ์: โครงการ

- ประสานงานวิจัยและพัฒนาเครือข่ายการท่องเที่ยวชุมชน สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สินธุ์ สโรบล. 2556. “ความท้าทายของโจทย์วิจัยเพื่อการพัฒนาเชิงพื้นที่ด้านการท่องเที่ยวชุมชน ในทศวรรษหน้า” วารสารการวิจัยเพื่อการพัฒนาเชิงพื้นที่. ปีที่ 5 ฉบับที่ 6 กรกฎาคม-สิงหาคม 2557. หน้า 109-117.
- สุภางค์ จันทวานิช. 2531. การวิเคราะห์ข้อมูลในงานวิจัยเชิงคุณภาพ. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย. 2547. การจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน. กรุงเทพฯ.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. 2548. รายงานการวิจัย เรื่องรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ และวิถีชีวิตภูมิปัญญาไทย. กรุงเทพฯ: สกศ.
- อคิน รพีพัฒน์. 2551. วัฒนธรรมคือความหมาย ทฤษฎีและวิธีการของคลิฟฟอร์ด เกียร์ช. กรุงเทพฯ: ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร(องค์การมหาชน).
- อานันท์ กาญจนพันธ์. 2548. ทฤษฎีและวิธีวิทยาของการวิจัยวัฒนธรรม. การทะลุกรอบและกับดักของความคิดแบบคู่ตรงกันข้าม. สำนักพิมพ์อมรินทร์.
- อนุรักษ์ ปัญญาวัฒน์. 2549. การศึกษาชุมชนเชิงพหุลักษณะ:บทเรียนจากวิจัยภาคสนาม. กรุงเทพฯ: โครงการเสริมสร้างการเรียนรู้เพื่อชุมชนเป็นสุข(สรส.).
- อีสานบ้านเฮา. 2552. ลาวจับมือไทยดันสุวรรณโคมคำขึ้นมรดกโลก. หนังสือพิมพ์ผู้จัดการ.
- เอกรัตน์ บรรเลง. 2553. เส้นทางท่องเที่ยว 4 ชาดลุ่มน้ำโขงโอกาสที่กำลังผุดขึ้นท่ามกลางวิกฤติ. ผู้จัดการ.
- อุดมรัตน์ ดีเอง. 2550. แลของวิถีชีวิตชุมชนสองฝั่งโขงไทย-ลาว:เรื่องเล่าจากภาพ. ศูนย์วิจัยพหุลักษณะทางสังคมลุ่มน้ำโขง.มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- อุทัย ดุลยเกษม. 2536. คู่มือการวิจัยเชิงคุณภาพเพื่องานพัฒนา. สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- Arce Alberto. 1997. Globalization and food objects. International Journal of Sociology of Agriculture and Food.
- Chooglin Ounvijit. 2004. Contesting Tourism Development of Alternative Tourism in a Hill-Tribe community in Chiang Rai, Thailand. School of Social Science. University of Queensland.
- Collier,A.& S.Harraway. 1997. The New Zealand Tourism Industry.Aukland:Longman,
- Friedman,J. 1994. Cultural Identity and Global Process. London.
- Good Carter. 1959. Dictionary of Education. New York: McGraw-Hill Book Company.

- Hatton, M. 1999. **Community-based tourism in the Asia-Pacific**, Toronto: Canadian Tourism Commission, Asia-Pacific Economic Cooperation and Canadian International Development Agency.
- Hinch, T. & Butler, R. 1996. **Indigenous tourism: a common ground for discussion**, London: International Thomson Business.
- Mill, R.C. & Morrison, A.M. 2002. **The Tourism System: An Introductory Text**, Upper Saddle River.
- Prahalad, C.K. & Ramaswamy, V. 2000. **Co-opting customer competence**. Harvard Business Review.
- Redfield, Robert. 1947. **The Folk Society**. American Journal of Sociology.
- Reid, D.G. Tourism. 2003. **Globalization and Development: Responsible Tourism Planning**. London: Pluto Press.
- Tourism Development Department, Lao PDR. 2013. **National Tourism Strategy of Lao PDR 2012-2020**. Lao PDR: Ministry of Information, Culture and Tourism.
- Turner, Joanthan H. 1974. **The Structure of Sociological Theory**. Home-wood, Ill. The Dorsey Press.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
การลงพื้นที่สำรวจข้อมูลและเก็บข้อมูล
ณ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

บ้านผานม แขวงหลวงพระบาง

บ้านป่าขาม แขวงหลวงพระบาง

บ้านช่างฆ้อง แขวงหลวงพระบาง

บ้านปะนะ แหวงบ่อแก้ว

บ้านน้ำจ้าง แขวงบ่อแก้ว

บ้านดอนใจ แขวงบ่อแก้ว

บ้านญ้อ แขวงอุดมไช

บ้านปากแบ่ง แขวงอุดมไซ

บ้านศรีบุญเรือง แขวงอุดมไซ

บ้านน้ำดี แขวงหลวงน้ำทา

ภาคผนวก ข

การลงพื้นที่สำรวจข้อมูลและเก็บข้อมูล ณ ประเทศไทย

บ้านฮวก จังหวัดพะเยา

บ้านท่าคันทอง จังหวัดเชียงราย

ม่วงเจ็ดต้น จังหวัดอุดรดิตถ์

ประชุมสรุปงานวิจัย แขวงอุดมไซ

ภาคผนวก ง
การนำผลงานวิจัยไปนำเสนอในงานประชุมวิชาการ
ระดับนานาชาติ

